

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INFORMACIJA

O SUBJEKTIMA BANKARSKOG SISTEMA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 31.12.2023. GODINE
(PO KONAČNIM NEREVIDIRANIM PODACIMA)

Sarajevo, april/travanj 2024. godine

Skraćenice i termini

AMFI	Udruženje mikrofinansijskih organizacija u BiH
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
ASF	Available Stable Funding (Raspoloživo stabilno finansiranje)
BD	Brčko Distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH
DPP	Devizni platni promet
EBA	European Banking Authority (Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Evropska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Evropska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EFSE	European Fund for Southeast Europe (Evropski fond za Jugoistočnu Evropu)
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Europska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	The Federal Reserve (Američka centralna banka)
FOO	Finansijsko-obavještajni odjel
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene finansijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokrića likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
NFI	Nedepozitne finansijske institucije
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
NSFR	Net Stable Funding Ratio (Koeficijent neto stabilnog finansiranja)
RBFBiH	Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
RSF	Required Stable Funding (Potrebno stabilno finansiranje)
SAD	Sjedinjene Američke Države
SB	Svjetska banka
SBS	Subjeki bankarskog sistema FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, lizing društva, faktoring društva, mjenjači i druge finansijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA

SPNiFTA	Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)
UBBiH	Udruženje banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruženje društava za lizing BiH
UPP	Unutrašnji platni promet
UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o lizingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI	2
SPISAK TABELA	6
SPISAK GRAFIKONA	8
SAŽETAK REGULATORNIH ZAHTJEVA I STANDARDI POSLOVANJA SBS	9
SAŽETAK	12
UVOD	17
1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA	19
2. REGULATORNI OKVIR SBS I SUPERVIZORSKI PRIORITETI	26
3. BANKARSKI SEKTOR	30
3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH	30
3.1.1. Status, broj i poslovna mreža	30
3.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće	30
3.1.3. Kadrovska struktura	32
3.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	33
3.2.1. Bilans stanja	33
3.2.2. Obaveze	37
3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala	40
3.2.4. Kreditni rizik	42
3.2.5. Profitabilnost	50
3.2.6. Ponderisane NKS i EKS	53
3.2.7. Likvidnost	55
3.2.8. Devizni (FX) rizik	59
3.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	60
3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR	61
4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA	65
4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR	65
4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH	65
4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža	65
4.1.1.2. Struktura vlasništva	65
4.1.1.3. Kadrovska struktura	65
4.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	66
4.1.2.1. Bilans stanja	66
4.1.2.2. Kapital i obaveze	67
4.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive	69
4.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH	72
4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR	74
4.2. LIZING SEKTOR	75
4.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH	75
4.2.1.1. Broj lizing društava i podružnica	75
4.2.1.2. Struktura vlasništva	75
4.2.1.3. Kadrovska struktura	75
4.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	76
4.2.2.1. Bilans stanja	76
4.2.2.2. Kapital i obaveze	77
4.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive	78
4.2.2.4. Profitabilnost	79
4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga	81
4.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR	83
4.3. FAKTORING POSLOVI	84

4.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH	84
4.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH.....	84
4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE	85
5. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNIFTA.....	88
5.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA	88
5.2. ELEKTRONSKO BANKARSTVO I KARTIČNO POSLOVANJE	90
5.3. SPNIFTA	93
ZAKLJUČAK	94
PRAVNI OKVIR	96
Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH	96
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR.....	109
Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.12.2023.	109
Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 31.12.2023.	110
Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2023.	111
Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.12.2023.	112
Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 31.12.2023.	113
Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima.....	114
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	115
Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.12.2023.....	115
Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2023.....	116
Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2023.....	117
Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.12.2023.	118
Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.12.2023.....	119
Prilog 12a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO	119
Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2023.....	120
Prilog 14 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2023	121
PRILOZI ZA LIZING SEKTOR	122
Prilog 15 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.12.2023.	122
Prilog 16 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2023.....	123
Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.12.2023.	124
Prilog 18 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.12.2023.....	125
Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 31.12.2023.....	126
Prilog 19a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu.....	126

Spisak tabela:

Tabela 1:	Izdvojeni makroekonomski pokazatelji.....	19
Tabela 2:	Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH.....	30
Tabela 3:	Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu.....	32
Tabela 4:	Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala.....	32
Tabela 5:	Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu).....	32
Tabela 6:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH.....	32
Tabela 7:	Ukupna aktiva po zaposlenom.....	33
Tabela 8:	Bilans stanja banaka.....	33
Tabela 9:	Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi.....	34
Tabela 10:	Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivni.....	35
Tabela 11:	Novčana sredstva banaka	35
Tabela 12:	Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta.....	36
Tabela 13:	Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH.....	36
Tabela 14:	Sektorska struktura depozita.....	38
Tabela 15:	Štednja stanovništva.....	39
Tabela 16:	Ročna struktura štednih depozita stanovništva.....	39
Tabela 17:	Kreditni, štednja i depoziti stanovništva	39
Tabela 18:	Izveštaj o stanju regulatornog kapitala.....	40
Tabela 19:	Struktura izloženosti riziku.....	41
Tabela 20:	Pokazatelji adekvatnosti kapitala.....	42
Tabela 21:	Stopa finansijske poluge.....	42
Tabela 22:	Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL.....	43
Tabela 23:	Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika.....	44
Tabela 24:	Sektorska struktura kredita.....	45
Tabela 25:	Ročna struktura kredita.....	46
Tabela 26:	Kreditni prema nivoima kreditnog rizika.....	46
Tabela 27:	Pokazatelji kreditnog rizika.....	50
Tabela 28:	Ostvareni finansijski rezultat banaka.....	50
Tabela 29:	Struktura ukupnih prihoda banaka.....	51
Tabela 30:	Struktura ukupnih rashoda banaka.....	52
Tabela 31:	Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti.....	53
Tabela 32:	LCR.....	55
Tabela 33:	Zaštitni sloj likvidnosti.....	55
Tabela 34:	Neto likvidnosni odlivi.....	56
Tabela 35:	NSFR.....	56
Tabela 36:	Struktura ASF.....	57
Tabela 37:	Struktura RSF.....	57
Tabela 38:	Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću.....	57
Tabela 39:	Ročna usklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza do 180 dana.....	58
Tabela 40:	Pokazatelji likvidnosti.....	59
Tabela 41:	Devizna pozicija (EUR i ukupno).....	60
Tabela 42:	Ukupna ponderisana pozicija bankarske knjige.....	61
Tabela 43:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO u FBiH.....	65
Tabela 44:	Bilans stanja mikrokreditnog sektora.....	66
Tabela 45:	Struktura kapitala mikrokreditnog sektora.....	68
Tabela 46:	Ročna struktura uzetih kredita.....	68
Tabela 47:	Neto mikrokreditni	69
Tabela 48:	Sektorska i ročna struktura mikrokredita.....	69
Tabela 49:	RKG.....	70
Tabela 50:	Ostvareni finansijski rezultat MKO.....	72

Tabela 51: Struktura ukupnih prihoda MKO.....	72
Tabela 52: Struktura ukupnih rashoda MKO.....	73
Tabela 53: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u lizing društvima FBiH.....	75
Tabela 54: Bilans stanja lizing sektora.....	76
Tabela 55: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu.....	77
Tabela 56: Pregled rezervi za finansijski lizing.....	78
Tabela 57: Ostvareni finansijski rezultat lizing društava.....	79
Tabela 58: Struktura ukupnih prihoda lizing društava.....	80
Tabela 59: Struktura ukupnih rashoda lizing društava.....	81
Tabela 60: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema	82
Tabela 61: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti.....	84
Tabela 62: Obim UPP-a i DPP-a	88
Tabela 63: Obim DPP-a	88
Tabela 64: Obim UPP-a	89
Tabela 65: Izvršeni mjenjački poslovi banaka	89
Tabela 66: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača.....	89
Tabela 67: Internet i mobilno bankarstvo.....	90
Tabela 68: Obim kartičnog poslovanja prema vrsti kartice.....	92
Tabela 69: Obim kartičnog poslovanja prema prihvatnim uređajima.....	92
Tabela 70: Izveštene transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	93
Tabela 71: Izveštene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	93
Tabela 72: Izveštene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO	93

Spisak grafikona:

Grafikon 1:	Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka.....	21
Grafikon 2:	Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU	23
Grafikon 3:	ROE i ROA banaka u EU.....	24
Grafikon 4:	Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u %.....	31
Grafikon 5:	Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, učešće u %	31
Grafikon 6:	Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima	34
Grafikon 7:	Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti.....	35
Grafikon 8:	Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta	36
Grafikon 9:	Ukupni depoziti	37
Grafikon 10:	Omjer kredita i depozita.....	37
Grafikon 11:	Ukupna štednja stanovništva	39
Grafikon 12:	Krediti	45
Grafikon 13:	Učešće NPL-a u kreditima.....	47
Grafikon 14:	Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama.....	67
Grafikon 15:	Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled).....	70
Grafikon 16:	Pokazatelji kvalitete portfolija.....	71
Grafikon 17:	Struktura potraživanja po finansijskom lizingu (usporedni pregled).....	77
Grafikon 18:	Struktura procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta	79
Grafikon 19:	Broj korisnika internet i mobilnog bankarstva.....	90
Grafikon 20:	Broj izdatih kartica	91

Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala - 15 miliona KM	Član 24. stav (2) ZoB ¹
Stopa redovnog osnovnog kapitala - 6,75%	Član 38. stav (1) tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke ²
Stopa osnovnog kapitala - 9%	Član 38. stav (1), tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa regulatornog kapitala - 12%	Član 38. stav (1) tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala - 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku	Član 44. stav (1) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa finansijske poluge - 6%	Član 38. stav (1) tačka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Koeficijent pokrića likvidnosti - LCR \geq 100%	Član 17. stav (2) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke ³
Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja - NSFR \geq 100%	Član 33. stav (2) i (3) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u EUR-ima - najviše do 20% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2) tačka a) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke ⁴
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći u EUR-ima - najviše do 40% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2) tačka b) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

POVEZNICA 1

POVEZNICA 2

POVEZNICA 3

POVEZNICA 4

Ograničenje za ukupnu deviznu poziciju
- najviše do 40% priznatog kapitala
banke

Član 3. stav (2) tačka c) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

Odnos promjene ekonomske vrijednosti
bankarske knjige i regulatornog kapitala
≤ 20%

Član 7. Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi⁵

Herfindahl-Hirschman indeks - HHI

Predstavlja najčešće korištenu mjeru koncentracije u evropskom i američkom ekonomskom sistemu. HHI je zbir kvadrata procentnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih učesnika u sistemu. Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

Koncentracijska stopa - CR

CR je pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru i predstavlja ukupno učešće najvećih banaka u sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivni, kreditima i depozitima. Označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun, npr. CR 5. Ne postoji jedinstven i općeprihvaćen stav o interpretaciji dobivenih rezultata koncentracijskog omjera. Ako je veća vrijednost, veća je koncentracija tržišta.

Odnos krediti/depoziti i uzeti krediti

Pokazuje odnos najvažnijih bankarska agregata, kredita, na strani aktive i depozita i uzetih kredita, na strani izvora sredstava. Što je stopa veća, to je slabija pozicija likvidnosti banke. Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71%-75% - zadovoljavajući, 76%-80% - na granici zadovoljavajućeg, 81%-85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan.

Minimalan iznos osnovnog kapitala MKD
- 500.000 KM

Član 26. stav (1) ZoMKO⁶

Minimalan iznos osnovnog kapitala MKF
- 50.000 KM

Član 36. stav (1) ZoMKO

Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu
aktivu umanjenu za donirani kapital - do
10% za MKF i MKD u kojem MKF ima
većinsko vlasništvo

Član 11. stav (2) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji⁷

POVEZNICA 5

POVEZNICA 6

POVEZNICA 7

Stopa kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na ukupnu aktivu MKO - preko 10%	Član 11. stav (1) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Portfolio u riziku MKO preko 30 dana (PAR) - do 5%	Član 12. stav (1) tačka c) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Godišnji otpis MKO - do 3%	Član 12. stav (1) tačka d) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Operativna efikasnost poslovanja MKO - do 45%	Član 12. stav (1) tačka b) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Povrat na aktivu MKO prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) - pozitivan	Član 12. stav (1) tačka a) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Minimalan iznos osnovnog kapitala lizing društava - 250.000 KM	Član 8. stav (1) ZoL ⁸
Minimalan iznos osnovnog kapitala društava za faktoring - 750.000 KM	Član 27. stav (1) ZoF ⁹

POVEZNICA 8

POVEZNICA 9

SAŽETAK

*Osnovni pokazatelji poslovanja
bankarskog sektora u FBiH*

Dozvola za rad | 13 komercijalnih banaka, 500 organizacionih dijelova i 6.564 zaposlena, što je za 154 radnika više u odnosu na kraj prethodne godine

Aktiva | Neto aktiva 29 milijardi KM, krediti 17,5 milijardi KM, novčana sredstva 8,6 milijardi KM, ulaganja u vrijednosne papire 2,5 milijardi KM

Kapital | Ukupni kapital 3,6 milijardi KM (12,3% pasive), od čega dionički kapital 1,6 milijardi KM, regulatorni kapital 3,2 milijarde KM, osnovni kapital i redovni osnovni kapital tri milijarde KM, dopunski kapital 158,8 miliona KM

Stope kapitala | 19,3% stopa regulatornog kapitala, stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala 18,3%, stopa finansijske poluge 9,9%

Bilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika | 27 milijardi KM u nivou kreditnog rizika 1 (92,1% ukupnih bilansnih izloženosti), u nivou kreditnog rizika 2 - 1,6 milijardi KM (5,5% ukupnih bilansnih izloženosti) i 0,7 milijardi KM u nivou kreditnog rizika 3 (2,4% ukupnih bilansnih izloženosti)

Vanbilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika | 4,4 milijarde KM u nivou kreditnog rizika 1 (93,3% ukupnih vanbilansnih izloženosti), u nivou kreditnog rizika 2 - 0,3 milijarde KM (6,6% ukupnih vanbilansnih izloženosti) i 3,5 miliona KM u nivou kreditnog rizika 3 (0,1% ukupnih vanbilansnih izloženosti)

Stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti | 3,3% ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - 0,8%, nivo kreditnog rizika 2 - 10,9% i nivo kreditnog rizika 3 - 84%

Stopa pokrivenosti ECL-om vanbilansnih izloženosti | 1,4% ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - 0,6%, nivo kreditnog rizika 2 - 11,4%, a nivo kreditnog rizika 3 - 67,9%

Kreditni portfolio | Krediti odobreni stanovništvu **8,7 milijardi KM** (povećanje za 690,9 miliona KM), a krediti odobreni pravnim licima **8,8 milijardi KM** (povećanje za 272,1 milion KM)

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) | **677,8 miliona KM** i čini 3,9% ukupnog kreditnog portfolija (smanjenje za 0,9 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine). Stopa NPL-a za portfolio pravnih lica iznosi **4%**, a za sektor stanovništva **3,8%**. **Stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om** | **83,6%** (pravna lica 83,2%, a stanovništvo 84,1%) i veća je za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj prethodne godine

Depoziti | **23,9 milijardi KM** (82,3% ukupne pasive), od toga **štedni depoziti 11,3 milijarde KM**

Obaveze po uzetim kreditima | **461,1 milion KM** (1,6% ukupne pasive)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** neto aktive (6,7%), novčanih sredstava (4,2%), kreditnog portfolija (5,8%), ulaganja u vrijednosne papire (23,3%), poslovnog prostora (4,3%), ostale aktive (26,8%), kapitala (10,5%), depozita (6,5%) i ostalih obaveza (8,9%), dok je zabilježeno **smanjenje** plasmana drugim bankama (29,6%) i obaveza po uzetim kreditima (11,4%)

Likvidnost bankarskog sektora u FBiH | **Zadovoljavajuća** uzimajući u obzir osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka

Profitabilnost | **516,5 miliona KM** neto dobit, sve banke su iskazale pozitivan finansijski rezultat

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 13 MKO (devet MKF i četiri MKD), **364 organizaciona dijela** i **1.449 zaposlenih**, što je za 37 radnika više

Aktiva MKO | 827,4 miliona KM, veća za 98,5 miliona KM (aktiva MKD veća za 48,8 miliona KM, a MKF za 49,7 miliona KM)

Neto mikrokrediti | 673 miliona KM (81,3% aktive), veći su za 74,6 miliona KM (neto mikrokrediti MKD veći za 39,9 miliona KM, a MKF za 34,7 miliona KM)

PAR preko 30 dana | 0,89%
Godišnja stopa otpisa | 1,28%
Pokazatelji kvaliteta portfolija u okviru propisanih ograničenja uz smanjenje PAR-a za 0,34 procentna poena i smanjenje stope otpisa za 0,13 procentnih poena

Zaključeno je 143.458 ugovora (2,9% manje) i **isplaćeno 621,5 miliona KM mikrokredita** (12,4% više)

Kapital | 405,4 miliona KM (49% pasive), veći za 52,3 miliona KM (rast kapitala MKD za 26,9 miliona KM, a MKF za 25,4 miliona KM)

Obaveze po uzetim kreditima | 384,1 milion KM (46,4% pasive), povećane za 45,8 miliona KM (rast kreditnih obaveza MKD za 22,7 miliona KM, a MKF za 23 miliona KM)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** aktive (13,5%), bruto mikrokredita (12,1%), neto mikrokredita (12,4%), dugoročnih investicija (90,1%), obaveza po uzetim kreditima (13,5%), ostalih obaveza (1,1%) i kapitala (14,8%), dok je zabilježeno **smanjenje** novčanih sredstava (10,2%), RKG (15,6%), materijalne i nematerijalne imovine (2,1%), te ostale aktive (6,3%)

Operativna efikasnost poslovanja | 17,80% što je usklađeno s propisanim standardom. Povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije je negativan | -3,32%

Pozitivan finansijski rezultat | 29,6 miliona KM, povećanje za 16,3 miliona KM. **Neto dobit MKD** | 4,3 miliona KM, a **višak prihoda nad rashodima MKF** | 25,3 miliona KM

Osnovni pokazatelji poslovanja lizing sektora u FBiH

Dozvola za rad | četiri lizing društva, četiri podružnice u RS-u i 114 zaposlenih, što je za 14 radnika više

Aktiva lizing sektora | 525,3 miliona KM, veća za 88,3 miliona KM

Neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga | 411,4 miliona KM (78,3% aktive), veća su za 68,8 miliona KM

Dospjela neizmirena potraživanja | 3,5 miliona KM. Rezerve za gubitke po finansijskom lizingu | 5,4 miliona KM

Broj i vrijednost novozaključenih lizing ugovora za finansijski i operativni lizing na nivou lizing sistema povećani za 11,7%, odnosno 28,4%

Obaveze po uzetim kreditima | 462,9 miliona KM (88,1% pasive), veće za 72,6 miliona KM, uz dominantno učešće dugoročnih kredita

Kapital | 43,9 miliona KM (8,4% pasive), veći za 7,4 miliona KM

Trend | Zabilježeno je povećanje aktive (20,2%), novca i novčanih ekvivalenata (44,1%), bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (22,9%), neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (20,1%), neto vrijednosti osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga (14,7%), materijalne i nematerijalne imovine - vlastitih sredstava (4,6%), ostale aktive (103%), obaveza po uzetim kreditima (18,6%), kapitala (20,2%) i ostalih obaveza (81,4%), dok je zabilježeno smanjenje plasmana bankama (22,1%) i otpisanih potraživanja (29%)

Pozitivan finansijski rezultat | 6,5 miliona KM, smanjenje za 2,3 miliona KM

Osnovni pokazatelji faktoring poslovanja u FBiH

Poslovi faktoringa u FBiH | tri komercijalne banke (dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu)

Ukupan broj novozaključenih ugovora o faktoringu je 169 (manje za 59 ugovora), **nominalne vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja u iznosu od 135,5 miliona KM** (smanjenje za 30,3 miliona KM ili 18,3%)

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH | 536 hiljada KM, što je manje za 249 hiljada KM

UVOD

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti u skladu sa odredbama ZoA, međunarodnim standardima, principima supervizije i pravilima struke. UO FBA vrši opći nadzor poslovanja FBA, te u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz svog djelokruga. FBA za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH.

U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i objavljuje kvartalne informacije o SBS. Informacija o SBS sa stanjem na dan 31.12.2023. godine po konačnim nerevidiranim podacima sačinjena je korištenjem izvještajnih podataka i informacija koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u pet dijelova. Prvi dio odnosi se na makroekonomsko okruženje u kojem posluju kreditne institucije na globalnom nivou. U drugom dijelu prezentirane su informacije o regulatornim aktivnostima FBA tokom 2023. godine. Treći dio odnosi se na analizu bankarskog sektora FBiH, strukturu, finansijske pokazatelje poslovanja i preporuke. U četvrtom dijelu prezentirana je

analiza poslovanja NFI, kao i usklađenost poslovanja NFI sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i lizing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, sa pripadajućim preporukama FBA. Peti dio odnosi se na poslovanje banaka u obavljanju platnog prometa u okviru kojeg je elektronsko bankarstvo i kartično poslovanje i SPNiFTA.

Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderisane NKS i EKS za MKO i ugovore o finansijskom lizingu po segmentima prezentira se sa ciljem veće transparentnosti i uporedivosti za korisnike finansijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije.

Podaci izraženi u procentima u Informaciji iskazani su sa jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima za koje je to relevantno. Sastavni dio Informacije je i pregled pravnog okvira za rad FBA i nadzor poslovanja SBS, koji je dat u Prilogu 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH.

MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA
KREDITNIH INSTITUCIJA

1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA

Analizirajući pokazatelje poslovanja bankarskog sistema u BiH, kao i ekonomsko okruženje, izazovi i rizici za bankarski sistem u BiH najvećim dijelom su vezani za makroekonomske prilike. Banke u BiH su velikim dijelom poslovno vezane sa međunarodnim bankarskim grupacijama, od kojih najveći dio ima sjedišta u zemljama eurozone. Za praćenje makroekonomskih pokazatelja i njihovog utjecaja na bankarski sektor u BiH, potrebno je uzeti u obzir i specifičnosti vezane za poslove CBBiH, kao i postojanje aranžmana Valutnog odbora. Prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, u 2023. godini u prosjeku je zabilježen rast nivoa cijena od 2,2% na godišnjem nivou.

Globalni ekonomski izazovi

Globalna ekonomija nastavlja se postepeno oporavljati od posljedica pandemije, ruske invazije na Ukrajinu i inflacije. Uprkos poremećajima na globalnim tržištima, te dosad nezabilježenog pooštavanje monetarnih mjera za borbu protiv visoke inflacije, rast globalne ekonomije je usporio i neujednačen je, ali nije zaustavljen, iako su razlike sve veće. Globalna aktivnost je krajem 2023. godine dostigla najniži nivo u kontinuirano promjenjivim uslovima, dok se ukupna i temeljna inflacija postupno stavlja pod kontrolu. Međutim, potpuni oporavak i povratak na pretpandemijske trendove sve je više izvan dosega, posebno u brzo rastućim ekonomijama i zemljama u razvoju. Na osnovu ažuriranih prognoza MMF-a iz januara 2024. godine, predviđa se globalni rast od 3,1% za 2024. godinu i 3,2% u 2025. godini.

U tabeli 1 dati su izdvojeni makroekonomski pokazatelji kroz periode:

Tabela 1: Izdvojeni makroekonomski pokazatelji							
R. br.	Područje/kamatne stope	2019.	2020.	2021.	2022.	2023. ¹	
1	2	3	4	5	6	7	
Rast BDP-a u %							
1.	SAD	2,3	-2,8	5,9	2,1	2,1	
2.	Eurozona	1,6	-6,1	5,6	3,3	0,7	
3.	EU	2,0	-5,6	5,9	3,6	0,7	
4.	Slovenija	3,5	-4,2	8,2	2,5	2,0	
5.	Hrvatska	3,4	-8,5	13,1	6,2	2,7	
6.	Srbija	4,3	-0,9	7,5	2,3	2,0	
7.	BiH	2,9	-3,0	7,4	4,1	2,0	
Promjena potrošačkih cijena (CPI), godišnji prosjek u %							
1.	SAD	1,8	1,3	4,7	8,0	4,1	
2.	Eurozona	1,2	0,3	2,6	8,4	5,6	
3.	BiH	0,6	-1,1	2,0	14,0	5,5	
Najvažnije kamatne stope							
1.	6-mjesečni Euribor ²	-0,35	-0,51	-0,54	2,41	4,00	
2.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Njemačke ³	-0,30	-0,62	-0,38	2,09	2,10	
3.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Italije	1,37	0,58	1,05	4,26	3,82	

Izvor: MMF, World Economic Outlook Database, oktobar 2023. g.; Eurostat

MMF procjenjuje kako bi ekonomija SAD u 2024. godini trebala porasti za 1,5%, čime se dosadašnja prognoza podigla za pola procentnog poena. Navedene prognoze su rezultat snažnijih

¹ Projicirane vrijednosti za 2023. g. (MMF, World Economic Outlook, oktobar 2023. g.); za kamatne stope podatak za decembar 2023. g.

² Podatak za period odnosi se na EURIBOR na prvi radni dan zadnjeg mjeseca u izvještajnom periodu

³ Eurostat za države članice EU, 10-godišnji prinos koji se koristi za računanje kriterija iz Maastrichta: podaci za zadnji mjesec izvještajnog perioda

poslovnih ulaganja u drugom tromjesečju i otporan rast potrošnje, što je odraz još uvijek čvrstog tržišta rada. MMF je snizio i procjene rasta ekonomije eurozone, i istu procjenjuje na 1,2% u 2024. godini. Zabilježene su razlike u rastu između velikih ekonomija eurozone. Procjenjuje se da će Njemačka imati pad aktivnosti u 2024. godini za 0,5%, usljed porasta kamatnih stopa i slabije potražnje trgovinskih partnera, dok je inozemna potražnja za francuskom robom ojačala. Snažniji rast onemogućavaju dugotrajne posljedice pandemije, rat u Ukrajini i pojačana fragmentacija, izdvajajući i druge faktore, kao što su podizanje kamatnih stopa, ekstremne vremenske prilike i ukidanje fiskalnih potpora.

Prema prognozama MMF-a, globalna inflacija nastavlja usporavati i predviđa se da će ista biti 4,8% u 2024. godini, a smanjiti će se i temeljna inflacija na 4,5% u 2024. godini. Inflacija pada brže nego što se očekivalo u većini regija, usljed restriktivne monetarne politike, pa se tako prema ažuriranim prognozama MMF-a iz januara 2024. godine, očekuje da će globalna ukupna inflacija pasti sa procijenjenih 6,8% u 2023. godini na 5,8% u 2024. godini i na 4,4% u 2025. godini.

Prema podacima Eurostat-a, godišnja stopa inflacije u eurozoni, mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HICP), u decembru 2023. godine iznosila je 2,9%, dok je u istom mjesecu prošle godine iznosila 9,2%. Inflacija u EU primjetno je ubrzala u decembru 2023. godine, prateći snažniji rast cijena u eurozoni. Na nivou EU, godišnja stopa inflacije, mjerena HICP-om, porasla je u decembru 2023. godine na 3,4% sa 3,1% koliko je iznosila u prethodnom mjesecu. U decembru prethodne godine, godišnja stopa inflacije iznosila je 10,4%. Posmatrajući glavne komponente inflacije u eurozoni, odjeljak hrane, alkohola i duhana ima najvišu godišnju stopu u decembru 2023. godine (6,1%), a slijede odjelci usluge (4,0%), neenergetski industrijski proizvodi (2,5%) i energija (-6,7%). Najniže godišnje stope inflacije u EU zabilježene su u Danskoj (0,4%), te Italiji i Belgiji (obje 0,5%), dok su najviše stope zabilježene u Češkoj (7%), Rumuniji (7%) i Slovačkoj (6,6%). U poređenju s prethodnim mjesecom, godišnja stopa inflacije je pala u 15 zemalja članica EU, u jednoj je ostala na istom nivou, dok je godišnja stopa inflacije u 11 zemalja zabilježila rast.

Godišnja stopa inflacije u SAD-u, mjerena indeksom potrošačkih cijena (CPI), nakon dva mjeseca pada, porasla je u decembru 2023. godine na 3,4%, što je više od tržišnih prognoza od 3,2%. Porast inflacije je usljed sporijeg pada troškova energije, koji su u decembru pali za 2%, dok su prethodni mjesec zabilježili pad od 5,4%. Hrana je u SAD-u u decembru bila skuplja za 2,7%, a troškovi prijevoza 9,7%, te je kod oba indeksa rast cijena bio sporiji nego u prethodnom mjesecu. Ono što ohrabruje je da je godišnja stopa bazne inflacije u SAD-u pala na 3,9% sa novembarskih 4%, međutim ista je i dalje iznad tržišnih očekivanja (3,8%). Na mjesečnom nivou, u decembru su cijene u SAD-u porasle za 0,3%, što je najviše za prethodna tri mjeseca. Uporna inflacija glavni je razlog zašto FED i dalje drži referentnu kamatnu stopu visoko čime novac čine skupim, kako bi se „ohladilo“ tržište koje je dugo godina zasipano povoljnim kreditima.

MMF upozorava da je globalni javni dug sada znatno veći nego prije nekoliko decenija i nastaviti će rasti znatno brže nego u projekcijama prije izbijanja pandemije. Skoro polovinu ukupnog svjetskog duga van finansijskog sektora imaju SAD i Kina, i to SAD sa 30%, a Kina sa 20% učešća. Kineski dug je rastao mnogo brže od globalnog duga (i također mnogo brže od kineskog BDP-a), a dok je 1995. godine činio samo 1% svjetskog duga, u 2022. godini je stigao na 20%. U srednjem roku, očekuje se da će globalni državni dug porasti za oko 1% godišnje, ali ako se isključe dvije najveće svjetske ekonomije (SAD i Kina), došlo bi do pada od oko 0,5% na godišnjem nivou. S druge strane, do povećanja duga dolazi i zbog usporavanja privrednog rasta, povećanja realnih

kamatnih stopa i rastućih troškova zaduživanja. Do 2030. godine, dug bi se približio 100% globalnog BDP-a.

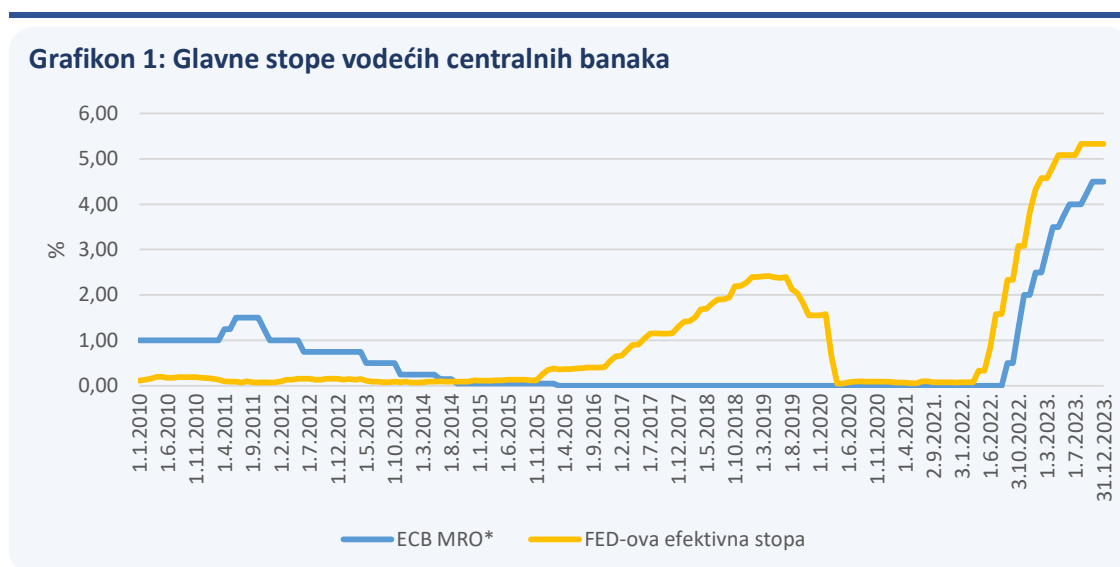
Zemlje sa ograničenim fiskalnim prostorom, niskim poreskim kapacitetom i skupim ili nepostojećim pristupom tržišnom finansiranju, suočavaju se sa velikim troškovima prilagođavanja. Ove zemlje se također suočavaju sa finansijskim poteškoćama u naporima da teže održivom, inkluzivnom i otpornom razvoju. Te zemlje treba da daju prioritet i ciljaju potrošnju. Također bi trebalo da intenziviraju svoje napore na poboljšanju poreskih kapaciteta sa posebnim naglaskom na institucionalnu izgradnju i povećanje poreskih osnova.

Monetarne politike i politike kamatnih stopa

U oblasti monetarne politike, u 2023. godini Upravno vijeće ECB-a je povećanjem kamatnih stopa, poduzimalo aktivnosti za što skoriji povratak inflacije na srednjoročni cilj od 2%. U toku 2023. godine Upravno vijeće ECB-a je šest puta donijelo odluke o povećanju kamatnih stopa, u februaru i martu za 50 baznih poena, a u maju, junu, avgustu i septembru za 25 baznih poena. Na sastanku održanom 14.12.2023. godine odlučilo je da će tri ključne kamatne stope ECB-a ostati nepromijenjene, ocijenivši da se inflacija kroz duže razdoblje spušta prema ciljanih 2%, a Upravno vijeće će budućim odlukama određivati nivo ključnih kamatnih stopa ECB-a, koje će biti dovoljno restriktivne onoliko dugo koliko to bude potrebno da bi se postigla ciljana inflacija od 2%. Na kraju 2023. godine kamatna stopa na depozite iznosila je 4%, a glavna stopa za operacije refinansiranja 4,5%, dok su na kraju 2022. godine iznosile 2% i 2,5% respektivno.

FED je u 2023. godini usporio sa povećanjem ciljane stope za EFFR (eng. Effective Federal Funds Rate). Nakon četiri povećanja za 75 baznih poena u drugoj polovini 2022. godine i jednog povećanja od 50 baznih poena u decembru 2022. godine, u 2023. godini FED je izvršio četiri puta povećanje EFFR za 25 baznih poena: u februaru, martu, maju i julu. EFFR na kraju 2023. godine iznosi 5,33%, dok je na kraju prethodne godine iznosio 4,33%.

U grafikonu 1 daje se pregled glavnih kamatnih stopa vodećih centralnih banaka:

* Eng. Marginal Refinancing Operations

Izvor: ECB, FED

Povećanje ključnih kamatnih stopa ECB-a u potpunosti se prenijelo na porast kamatnih stopa na tržištu novca u EU. Na evropskom međubankarskom tržištu, vrijednost referentne kamatne stope EURIBOR (engl. Euro Interbank Offered Rate) od početka godine bilježi konstantno povećanje, sa izuzetkom sredine marta kada je zabilježeno kratkotrajno smanjenje usljed očekivanja blažeg intenziteta povećavanja rasta kamatnih stopa ECB-a, te decembra, nakon očekivanja i objave ECB-a da neće dizati referentne kamatne stope. Na kraju 2023. godine EURIBOR 6M dostigao je vrijednost od 3,86%, dok je EURIBOR 12M 3,51%.

Kretanja prinosa na tržištu obveznica u prvom polugodištu 2023. godine bila su stabilna i pored neizvjesnosti nakon propasti tri regionalne banke u SAD-u i jedne banke u Švicarskoj. S obzirom na poduzete regulatorne mjere koje su spriječile prelijevanje učinaka propasti banaka u SAD-u i Švicarskoj na širi bankarski i finansijski sistem, kretanja na finansijskim tržištima eurozone brzo su se stabilizirala, a prinosi na kraju prvog polugodišta bili su na sličnom nivou kao na početku godine. U periodu od avgusta do oktobra prinosi na dugoročne obveznice primjetno su porasli, da bi krajem godine pali na nivo niži u odnosu na početak godine. Tom smanjenju pridonijeli su povoljniji podaci o inflaciji u eurozoni i SAD-u, kao i porast očekivanja da su FED i ECB blizu kraja ciklusa podizanja ključnih kamatnih stopa, a što je utjecalo na pad prinosa na državne obveznice.

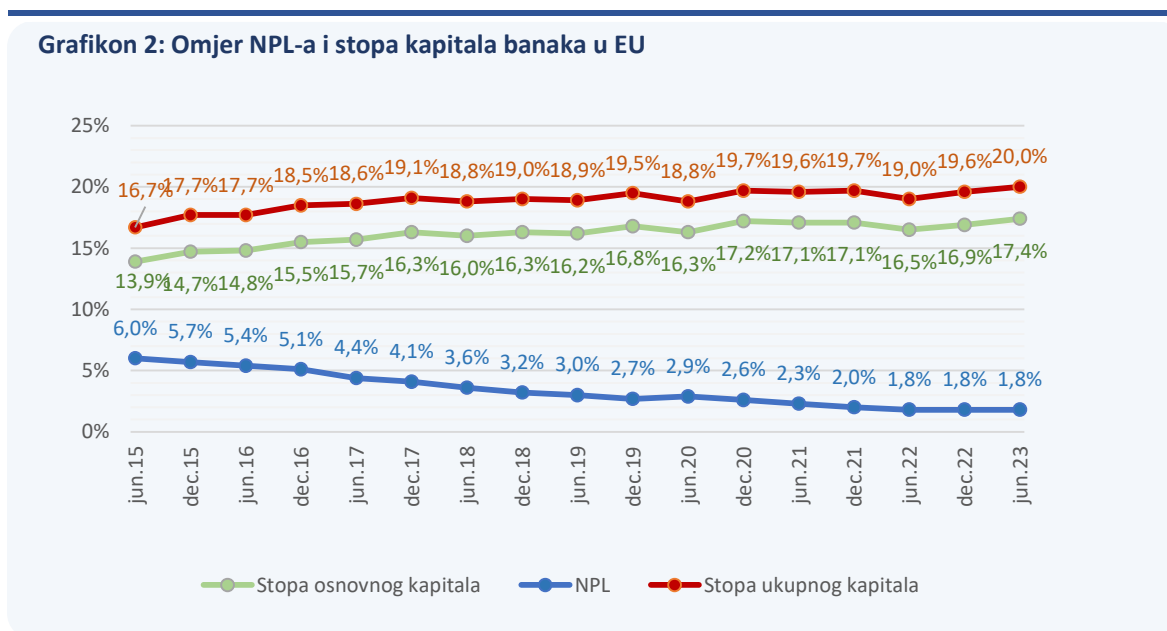
Ostali rizici, profitabilnost i otpornost banaka u EU

Iako je prisutna neizvjesna ekonomska i geopolitička situacija na globalnom nivou, banke u EU pokazale su otpornost, dobru kapitaliziranost i profitabilnost u poslovanju. Pri tome veliki značaj ima držanje odgovarajućih zaštitnih slojeva kapitala, adekvatno upravljanje kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti i pripremljenost banaka za moguće stresne scenarije. Makroekonomska neizvjesnost utjecala je na finansijska tržišta vezano za kreditni rizik, rizik likvidnosti i finansiranja, kao i rizik kamatnih stopa. Digitalna transformacija finansijskog sektora predstavlja izazov za poslovne modele banaka, naglašavajući potrebu za jačanjem upravljanja u ovom segmentu. Također, prisutni su ESG rizici, „cyber“ rizici koji su u porastu i rizici povezani sa informacionim tehnologijama, obzirom da se banke sve više oslanjaju na „outsourcing“.

U narednom periodu regulatori na nivou EU će svoje aktivnosti usmjeriti na daljnja unapređenja regulatornog okvira u bankarstvu, provođenju redovnih analiza i poboljšanju ključnih parametara i alata rizika u kontekstu kvantifikacije i procjene promjenjivih, prisutnih i potencijalnih rizika u finansijskom sektoru.

Stopa osnovnog kapitala banaka u EU na kraju prvog polugodišta 2023. godine iznosi 17,4% i veća je za 0,5 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine. Isti trend ima i stopa ukupnog kapitala koja iznosi 20% i veća je za 0,4 procentna poena u odnosu na kraj 2022. godine. Prema preliminarnim podacima za treći kvartal 2023. godine, došlo je do neznatnog smanjenja stope osnovnog kapitala i stope ukupnog kapitala za 0,1 procentni poen u odnosu na prethodni kvartal. NPL je na kraju prvog polugodišta, kao i trećeg kvartala 2023. godine ostao na istom nivou u odnosu na kraj 2022. godine i iznosi 1,8%.

U grafikonu 2 daje se pregled omjera NPL-a i stopa kapitala banaka u EU:

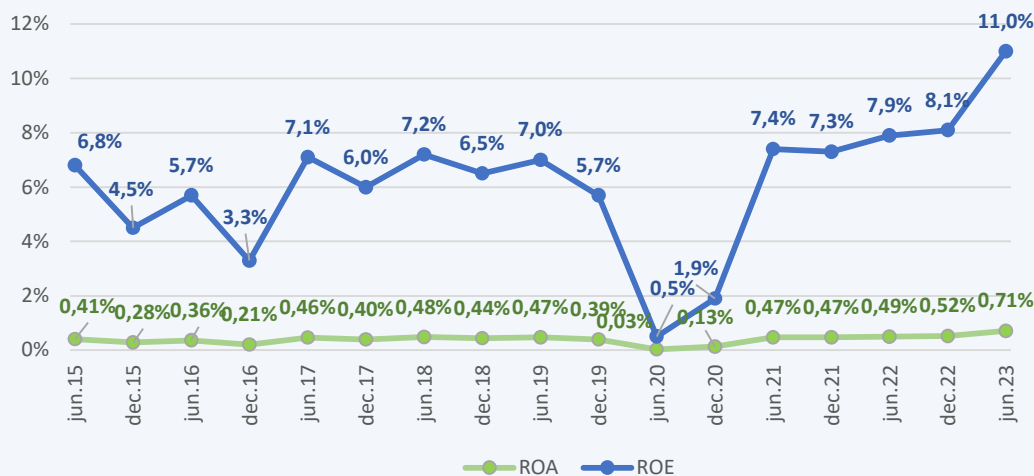
Izvor: EBA, Risk Dashboard

Pokazatelji koji se odnose na likvidnost banaka u EU, LCR i NSFR su iznad regulatornih minimuma. LCR na kraju prvog polugodišta 2023. godine iznosi 160,9% i smanjen je za 3,7 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine. Trend smanjenja LCR-a nastavljen je i sa trećim kvartalom 2023. godine gdje prema preliminarnim podacima iznosi 160,7% (smanjenje za 0,2 procentna poena u odnosu na prethodni kvartal). NSFR na kraju prvog polugodišta 2023. godine iznosi 126,5% i veći je za 0,9 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine. Prema preliminarnim podacima, NSFR na kraju trećeg kvartala 2023. godine iznosi 126% (smanjenje za 0,5 procentnih poena u odnosu na prethodni kvartal).

Banke u EU u 2023. godini ostvarile su značajnu profitabilnost. Na kraju prvog polugodišta 2023. godine u odnosu na isti period 2022. godine kod prosječnog povrata na aktivu zabilježen je rast od 0,22 procentna poena, a kod prosječnog povrata na kapital rast od 3,1 procentni poen. Rast ovih pokazatelja nastavljen je i u trećem kvartalu 2023. godine u odnosu na isti period 2022. godine, kod prosječnog povrata na aktivu za 0,23 procentna poena, a kod prosječnog povrata na kapital za 3,1 procentni poen. Prihodi od kamata su i dalje najznačajnija stavka u ukupnim prihodima banaka.

U grafikonu 3 daje se pregled povrata na aktivu i povrata na kapital banaka u EU:

Grafikon 3: ROE i ROA banaka u EU

Izvor: EBA, Risk Dashboard

U godinama u kojima EBA ne provodi testiranje otpornosti na stres na nivou EU, ECB testira otpornost značajnih institucija koje direktno nadzire na posebnu vrstu šoka i saraduje sa nacionalnim regulatorima, kao što je to bio stres test koji se odnosio na klimatske rizike u 2022. godini. Obzirom da se testiranje otpornosti na stres na nivou EU provodi svake druge godine i da je isto provedeno u 2023. godini, ECB u 2024. godini planira testirati sposobnost banaka na oporavak od kibernetičkog napada.

Ovaj tematski stres test ECB planira da provede za 109 direktno nadziranih banaka u 2024. godini. Za razliku od tradicionalnih stres testova koji su fokusirani na sprečavanje kibernetičkih napada, ova vježba treba da procijeni kako banke reaguju na kibernetičke napade i kako se oporavljaju od njih. U scenariju je predviđen poremećaj redovnog poslovanja banaka izazvan kibernetičkim napadom. Regulatori će u okviru redovnog postupka nadzornog pregleda sa svakom bankom razgovarati o nalazima testiranja. Testirat će se mjere odgovora i oporavka, uključujući aktivaciju hitnih postupaka i planove postupanja u kriznim situacijama, te ponovnu uspostavu redovnog poslovanja. Regulatori će procijeniti u kojoj se mjeri banke mogu nositi sa takvim scenarijem.

Ovo testiranje neće utjecati na kapitalne zahtjeve, ali će nalazi testiranja pružiti uvid za širu i kvalitetniju nadzornu procjenu u 2024. godini. Planirano je da se rezultati testiranja sposobnosti banaka na oporavak od kibernetičkih napada objave u ljeto 2024. godine.

REGULATORNI OKVIR SBS I SUPERVIZORSKI PRIORITETI

2. REGULATORNI OKVIR SBS I SUPERVIZORSKI PRIORITETI

Značajan utjecaj globalne geopolitičke i ekonomske nestabilnosti je ostao prisutan i u 2023. godini. Makroekonomski poremećaji vezani za rast kamatnih stopa i povišenu inflaciju pojačavaju rizike ekonomske aktivnosti i pad kupovne moći stanovništva. Također, nepovoljni demografski i migracijski trendovi, koji ograničavaju potencijal privrednog rasta, te veći trošak finansiranja proizvodnih procesa, u prethodnoj godini su usloveli prioritete bankarske regulative i supervizije u FBiH, s ciljem sprečavanja materijalizacije negativnih efekata na cjelokupnu privredu i SBS u FBiH.

FBA je opredijeljena na preventivno i plansko djelovanje koje je nužno za osiguravanje pravovremenog upravljanja svim rizicima kojima su banke izložene ili bi mogle biti izložene u svom poslovanju, te očuvanja stabilnosti bankarskog sistema FBiH. S tim u vezi, FBA je najveći dio regulatornih i supervizorskih aktivnosti u 2023. godini usmjerila na:

- Ublažavanje rizika koji proizilaze iz rasta kamatnih stopa u EU, ali i rizika koji mogu nastati usljed općeg rasta kamatnih stopa na tržištu BiH. Navedene mjere i aktivnosti su podrazumijevale i nastavak kontinuiranog nadzora banaka u segmentu praćenja promjena kamatnih stopa i utjecaja na bankarski sektor, kao i praćenje primjene Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa, kroz posredan i neposredan nadzor;
- Učešće u izradi Metodologije za izračun referentne stope prosječnog ponderisanog troška finansiranja banaka koje posluju u BiH, kako bi se ublažili rizici koji mogu nastati usljed općeg rasta kamatnih stopa na tržištu BiH. Bankama je ponuđen izbor korištenja navedene stope, kao referentne vrijednosti u ugovorima o kreditima sa promjenjivom kamatnom stopom s ciljem adekvatnijeg upravljanja kamatno induciranim kreditnim rizikom;
- Izradu novog podzakonskog okvira za upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, s ciljem upravljanja i ublažavanja rizika koji proizilaze iz mogućih promjena kamatnih stopa, odnosno definisanju adekvatnog načina prepoznavanja, procjene, upravljanja i ublažavanja istog, shodno rizičnom profilu banke i apetitu za preuzimanje rizika. S tim u vezi, FBA je usvojila Odluku o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koja je usklađena sa posljednjim relevantnim EU regulatornim okvirom;
- Sveobuhvatno i efikasno upravljanje rizicima koji proizilaze iz ugovaranja dugoročnih nenamjenskih i zamjenskih kredita fizičkim licima i dugoročnih stambenih kredita, što je rezultiralo usvajanjem Odluke o utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i mjera za ograničavanje sistemskih rizika. Brzo rastuća izloženost banaka nenamjenskim i zamjenskim potrošačkim kreditima bez adekvatnog kolaterala, dovodi do visoke koncentracije kreditnog rizika, koji bi svojom materijalizacijom, u situaciji pogoršanih makroekonomskih kretanja, mogao prouzrokovati značajan rast nekvalitetnih kredita usljed pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika i veće gubitke banaka, te dovesti do sistemskog ugrožavanja bankarskog sektora i finansijske stabilnosti. Iako je bankarski sektor FBiH dobro kapitaliziran i likvidan, otpornost banaka zavisi i od razvoja strukturnih sistemskih ranjivosti, koji dodatno mogu pojačati učinak neočekivanih šokova na privredu i finansijski sistem zemlje. U takvim okolnostima od velike je važnosti održavati jaku kapitaliziranost bankarskog sektora, kako bi banke u slučaju materijalizacije sistemskih rizika, mogle podnijeti eventualne gubitke i nastaviti kontinuirano i neometano finansirati rast privredne aktivnosti i potreba stanovništva. Predmetna odluka dodatno ima za cilj ograničiti i ublažiti dugoročni, neciklični sistemski rizik, koji proizilazi iz strukture i uređenja finansijskog sistema, a koji može imati ozbiljne negativne posljedice na finansijski sistem i privredu u cjelini;

- Ograničavanje izloženosti banaka u FBiH prema centralnim vladama ili centralnim bankama ili izloženosti prema istim kao izdavaocima kolaterala ili pružaocima nematerijalne kreditne zaštite, obzirom na primjetan rizik fragmentacije kamatnih stopa zbog kojeg domaći subjekti i vlade mogu biti isključeni iz budućeg finansiranja ili može doći do forsiranog povećanja nivoa kamatnih stopa u dijelovima aktive kako bi se ostvario isti prihod koji bi mogao biti ostvaren ulaganjem u entitete izvan BiH. S tim u vezi, FBA je u 2023. godini usvojila Odluku o privremenim mjerama za ograničavanje izloženosti banke, koja ima za cilj obezbijediti adekvatnije upravljanje rizikom likvidnosti, tržišnim i kreditnim rizikom, kao i svim ostalim povezanim rizicima;
- Izradu podzakonskog okvira kao odgovor na rizike koji proizilaze iz klimatskih promjena i okolišnih rizika, koji će biti jedan od glavnih izazova za banke i regulatore u narednom periodu. FBA je u 2023. godini, u skladu sa Strateškim prioritetima o upravljanju i nadzoru rizika povezanih sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima u bankarskom sektoru za period 2023. - 2025. godina, usvojila Smjernice za upravljanje rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima koje predstavljaju okvir za sigurno i razborito upravljanje klimatskim i okolišnim rizicima, te usmjeravanje bankarskog sektora u pogledu utvrđivanja, mjerenja, upravljanja i kontrole klimatskih i okolišnih rizika, objave podataka i informacija povezanih s tim rizicima, kao i integracija segmenta ekološke održivosti u poslovne aktivnosti banke;
- Propisivanje Odluke o mjerama za jačanje finansijske inkluzije i održivog poslovanja banke, čiji je cilj kreiranje posebnog paketa usluga koji će korisnicima finansijskih usluga omogućiti pristup bankarskim proizvodima i uslugama koje zadovoljavaju njihove osnovne potrebe na jednak, cjenovno pristupačan, odgovoran i održiv način, te podstaknuti implementaciju okolišnih i društvenih faktora prilikom donošenja odluka i u redovnim poslovnim aktivnostima banke, kao i društveno odgovorno finansiranje;
- Propisivanje Odluke o uslovima za dokumentovanje, digitalizaciju i automatizaciju kreditnih aktivnosti banke, s ciljem usklađivanja sa EU regulativom, a koja ima za cilj unapređenje segmenta dokumentovanja kreditnih aktivnosti u bankama, kao i regulisanje i unapređenje segmenta automatizacije aktivnosti unutar kreditnog procesa, istovremeno uvažavajući pravila upravljanja svim rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena, kao principe sigurnosti sa aspekta informacionih tehnologija i internog upravljanja u banci;
- Nastavak aktivnosti na održavanju odgovarajućeg nivoa ekvivalencije sa regulatornim okvirom EU, u mjeri u kojoj to omogućavaju zakonski propisi, uz harmonizaciju između entitetskih agencija za bankarstvo i koordinaciju sa CBBiH, radi postizanja ciljeva povezanih sa finansijskom stabilnošću i upravljanje sistemskim rizicima u BiH, a u skladu sa Strateškim prioritetima za održavanje ekvivalencije bankarske regulative sa EU regulatornim okvirom za period 2022. - 2026. godina;
- Revidiranje regulatornog okvira iz segmenta kapitala i kapitalnih zahtjeva s ciljem postizanja i održavanja ekvivalencije sa EU regulatornim okvirom u ovom segmentu, što je rezultiralo usvajanjem Odluke o izračunavanju kapitala banke;
- Propisivanje Uputstva za izradu i provedbu strategije i operativnih planova za postupanje sa nekvalitetnim izloženostima, kao zajedničkog okvira za strategiju postupanja sa nekvalitetnim izloženostima od strane banaka kako bi se postigli ambiciozni, vjerodostojni i vremenski ograničeni ciljevi vezano za smanjenje nekvalitetnih izloženosti, a čime bi se oslobodila sredstva za nova finansiranja u realnom sektoru i na taj način potakao privredni rast;
- Objavu Supervizorskih očekivanja u vezi sa postupanjem banaka u 2023. godini;

- Provođenje nadzornog testiranja otpornosti na stres svih banaka u FBiH. Horizont testiranja obuhvatio je period 2023. - 2025. godina, a rezultati su korišteni u postupku supervizorskog pregleda i procjene banaka.

Tokom 2023. godine, u segmentu NFI, regulatorne aktivnosti su bile usmjerene na izradu izmjena i dopuna podzakonskih akata vezanih uz licenciranje, izvještavanje i vršenje nadzora MKO, kao i akta vezanog za standarde i ograničenja poslovanja MKO. Navedeno je rezultiralo usvajanjem Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o izvještajima koje mikro kreditne organizacije dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o nadzoru mikro kreditnih organizacija i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine. Regulatorne aktivnosti povezane sa specijalističkim nadzorom odnosile su se na učešće u izradi nove Odluke o upravljanju informacionim sistemom u banci. Vezano za poslovanje RBFBiH, FBA je otpočela aktivnosti izrade regulatornog okvira RBFBiH, koji ovisi o usvajanju i stupanju na snagu novog Zakona o Razvojnoj banci Federacije Bosne i Hercegovine.

Radi usklađivanja sa međunarodnim standardima i najboljim praksama u bankarskoj regulativi i superviziji, nastavljene su aktivnosti sa međunarodnim i domaćim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama kroz bilateralnu i multilateralnu saradnju sa bankarskim regulatorima iz zemlje, regiona i šire.

BANKARSKI SEKTOR

STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH
30

FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA
33

PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR
61

3. BANKARSKI SEKTOR

3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH

3.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31.12.2023. godine u FBiH bankarsku dozvolu ima 13 komercijalnih banaka i sve banke su članice AOD-a. U odnosu na kraj 2022. godine broj banaka se nije mijenjao.

Posebnim zakonskim propisom regulisano je osnivanje i rad RBFBiH, a njen nadzor vrši se u skladu sa Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U Prilogu 2. daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 31.12.2023. godine.

Banke iz FBiH na kraju 2023. godine imaju ukupno 500 organizacionih dijelova, što je za devet organizacionih dijelova ili 1,8% manje u odnosu na kraj 2022. godine. Na području FBiH posluje 441 organizacioni dio banaka. Sedam banaka iz FBiH ima 49 organizacionih dijelova u RS-u, a devet banaka ima deset organizacionih dijelova u BD-u. Tri banke iz RS-a imaju 26 organizacionih dijelova u FBiH, što je za dva organizaciona dijela manje u odnosu na kraj 2022. godine.

U tabeli 2 daje se usporedni pregled organizacionih dijelova, mreže bankomata i POS uređaja banaka u FBiH:

Tabela 2: Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH					
R. br.	Opis	Poslovna jedinica/viši organizacioni dijelovi	Ostali organizacioni dijelovi	POS uređaji	Bankomati
31.12.2022.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	398	111	27.036	1.249
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	9	19	424	35
Ukupno		407	130	27.460	1.284
31.12.2023.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	392	108	26.928	1.299
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	15	11	452	59
Ukupno		407	119	27.380	1.358

3.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće

Vlasnička struktura banaka⁴ u FBiH je sljedeća:

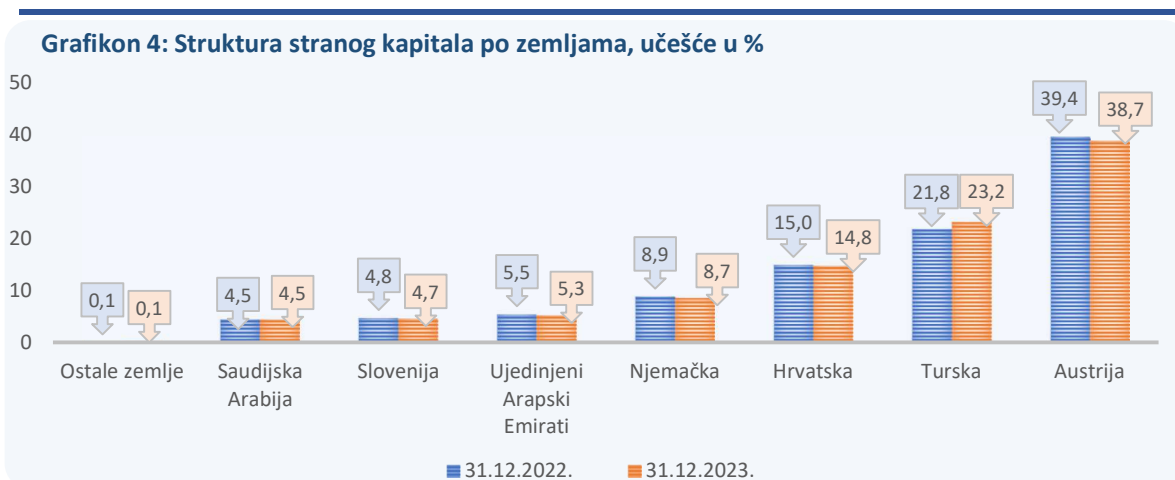
- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 12 banaka,
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu⁵ - jedna banka.

Od 12 banaka u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu, tri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih lica (rezidenata), dok je devet banaka u većinskom stranom vlasništvu.

⁴ Kriterij podjele banaka je vlasništvo u dioničkom kapitalu banaka

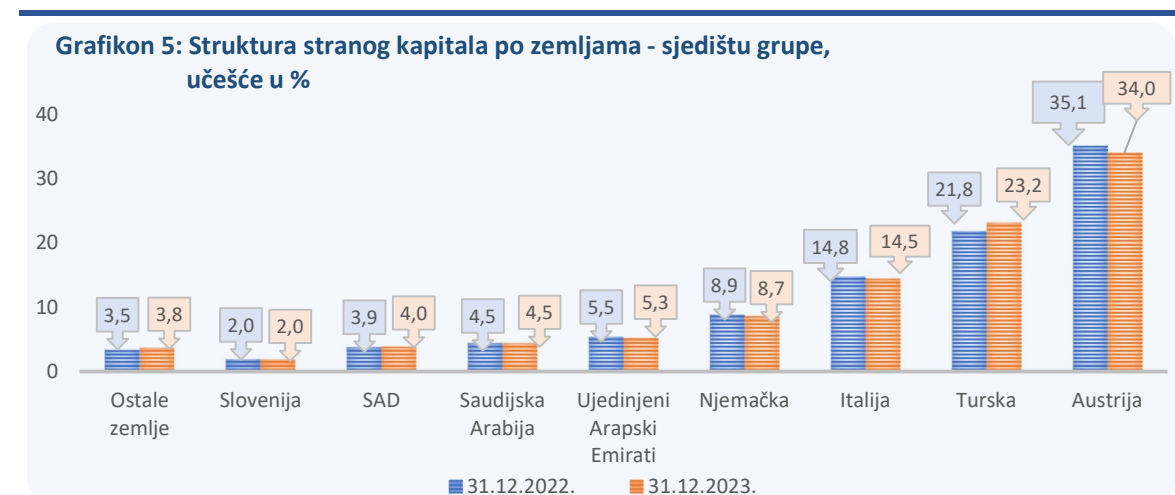
⁵ Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

Ako se posmatra zemlja porijekla dioničara, na dan 31.12.2023. godine (grafikon 4), najveće učešće i dalje imaju dioničari iz Austrije (38,7% stranog kapitala), zatim Turske (23,2%), Hrvatske (14,8%) i Njemačke (8,7%), dok ostale zemlje nemaju značajnije pojedinačno učešće.

Struktura stranog kapitala može se posmatrati po kriteriju zemlje sjedišta majke-matice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH (grafikon 5).

Prema ovom kriteriju najveće učešće imaju bankarske grupe i banke iz Austrije (34%), zatim iz Turske (23,2%), Italije (14,5%) i Njemačke (8,7%), dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajnije pojedinačno učešće (ispod 6%).

Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na dan 31.12.2023. godine, povećan je za 340,5 miliona KM ili 10,5% u odnosu na kraj 2022. godine i iznosi 3,6 milijardi KM (tabela 3). Povećanje ukupnog kapitala ostvareno je kao neto efekat: povećanja po osnovu ostvarenog tekućeg finansijskog rezultata za 2023. godine u iznosu od 516,5 miliona KM, povećanja po osnovu dokapitalizacije u iznosu od 20 miliona KM, povećanja po osnovu fer vrednovanja imovine u iznosu od dva miliona KM, povećanja po osnovu fer vrijednosti nekretnina u iznosu od 2,3 miliona KM i smanjenja po osnovu isplate dividende u iznosu od 200,3 miliona KM.

- 000 KM -

Tabela 3: Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu

R. br.	Banke	31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državne banke	95.412	3,1	119.681	3,7	125.094	3,5	125	105
2.	Privatne banke	3.012.735	96,9	3.117.650	96,3	3.452.724	96,5	103	111
	Ukupno	3.108.147	100	3.237.331	100	3.577.818	100	104	111

Posmatrano kroz učešće državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH (tabela 4):

- 000 KM -

Tabela 4: Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala

R. br.	Dionički kapital	31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državni kapital	66.556	4,8	96.556	6,2	96.556	6,1	145	100
2.	Privatni kapital (rezidenti)	137.373	9,9	363.207	23,2	363.108	22,9	264	100
3.	Strani kapital (nerezidenti)	1.178.936	85,3	1.102.626	70,6	1.122.725	71,0	94	102
	Ukupno	1.382.865	100	1.562.389	100	1.582.389	100	113	101

Sa 31.12.2023. godine u odnosu na kraj 2022. godine, došlo je do povećanja učešća stranog kapitala za 0,4 procentna poena, usljed izvršene dokapitalizacije kod jedne banke.

U tabeli 5 daje se pregled tržišnih udjela banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu) kroz periode:

Tabela 5: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)

R. br.	Banke	Broj banaka	31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		Učešće u ukup. aktiv. %	
			Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktiv. %	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktiv. %				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1.	Banke s većinskim državnim kapitalom	1	3,1	4,1	1	3,7	3,9	1	3,5	3,8
2.	Banke s većinskim privatn. kapitalom rezidenata	3	5,7	6,8	3	13,1	13,3	3	13,1	13,0
3.	Banke s većinskim stranim kapitalom	10	91,2	89,1	9	83,2	82,8	9	83,4	83,2
	Ukupno	14	100	100	13	100	100	13	100	100

3.1.3. Kadrovska struktura

Na kraju 2023. godine u bankarskom sektoru bilo je zaposleno 6.564 radnika, što je za 154 radnika ili 2,3% više u odnosu na kraj 2022. godine (tabela 6).

Tabela 6: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks	
		Broj zaposl.	Učešće %	Broj zaposl.	Učešće %	Broj zaposl.	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Visoka stručna sprema - VSS	4.090	63,6	4.101	64,0	4.190	63,8	100	102
2.	Viša stručna sprema - VŠS	413	6,4	408	6,4	385	5,9	99	94
3.	Srednja stručna sprema - SSS	1.924	29,9	1.897	29,5	1.987	30,3	99	105
4.	Ostali	5	0,1	4	0,1	2	0,0	80	50
	Ukupno	6.432	100	6.410	100	6.564	100	100	102

Jedan od pokazatelja koji utječe na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom (tabela7), pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

- 000 KM -

Broj zaposl.	31.12.2021.		Broj zaposl.	31.12.2022.		Broj zaposl.	31.12.2023.	
	Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.432	25.890.829	4.025	6.410	27.199.283	4.243	6.564	29.025.585	4.422

3.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.2.1. Bilans stanja

U prezentirane pokazatelje poslovanja banaka u FBiH i analize bankarskog sektora uključeni su pokazatelji iz aktivnog podbilansa jedne banke sa većinskim državnim kapitalom⁶, a u skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja preduzeća i banaka FBiH, prema kojim su banke sa većinskim državnim kapitalom obavezne izvještavati FBA na bazi „ukupnog“ bilansa stanja, raščlanjenog na: pasivni, neutralni i aktivni podbilans.

Podaci - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) su iskazani u Prilogu 3. ove Informacije. U Prilogu 4. daje se pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH na dan 31.12.2023. godine.

U tabeli 8 daje se sažeti pregled bilansa stanja bankarskog sektora:

- 000 KM -

R. br.	O p i s	31.12.2021.		31.12.2022.*		31.12.2023.		Indeks	
		Iznos	Učeš. %	Iznos	Učeš. %	Iznos	Učeš. %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
AKTIVA (IMOVINA)									
1.	Novčana sredstva	7.989.239	30,9	8.240.642	30,3	8.590.540	29,6	103	104
2.	Vrijednosni papiri	1.966.008	7,6	2.028.824	7,5	2.500.875	8,6	103	123
3.	Plasmani drugim bankama	350.452	1,3	530.298	1,9	373.157	1,3	151	70
4.	Kredit	15.890.822	61,4	16.513.007	60,7	17.476.046	60,2	104	106
5.	Ispravka vrijed.	1.099.948	4,3	995.285	3,6	909.767	3,1	90	91
6.	Kredit-neto (kred. - isp. vrij.)	14.790.874	57,1	15.517.722	57,1	16.566.279	57,1	105	107
7.	Posl. prostor i ostala fiksna aktiva	516.921	2,0	548.157	2,0	571.680	1,9	106	104
8.	Ostala aktiva	277.335	1,1	333.640	1,2	423.054	1,5	120	127
UKUPNA AKTIVA		25.890.829	100	27.199.283	100	29.025.585	100	105	107
OBAVEZE									
9.	Depoziti	21.184.952	81,8	22.443.589	82,5	23.899.670	82,3	106	106
10.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
11.	Obaveze po uzetim kreditima	779.075	3,0	520.335	1,9	461.138	1,6	67	89
12.	Ostale obaveze	818.655	3,2	998.028	3,7	1.086.959	3,8	122	109
KAPITAL									
13.	Kapital	3.108.147	12,0	3.237.331	11,9	3.577.818	12,3	104	111
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)		25.890.829	100	27.199.283	100	29.025.585	100	105	107

* U skladu sa instrukcijom FBA kod jedne banke je korigovan izvještaj sa 31.12.2022. godine, usljed čega je došlo do povećanja bilansne sume bankarskog sektora FBiH za 11,1 milion KM

⁶ Banke u većinskom državnom vlasništvu u "ukupnom" bilansu iskazuju pasivne i neutralne stavke

Ukupna neto aktiva na nivou bankarskog sektora u FBiH sa 31.12.2023. godine iznosi 29 milijardi KM i za 1,8 milijardi KM ili 6,7% je veća u odnosu na kraj 2022. godine. U strukturi aktive banaka najveće učešće imaju neto krediti (57,1%), zatim slijede novčana sredstva (29,6%), te vrijednosni papiri (8,6%). U okviru pasive bilansa banaka najveće učešće imaju depoziti (82,3%) i kapital (12,3%).

Sa 31.12.2023. godine u odnosu na kraj 2022. godine zabilježen je rast novčanih sredstava, ulaganja u vrijednosne papire, kredita, poslovnog prostora i ostale fiksne aktive, ostale aktive, depozita, ostalih obaveza i ukupnog kapitala, dok je zabilježeno smanjenje plasmana drugim bankama i obaveza po uzetim kreditima.

U tabeli 9 daje se pregled aktive banaka prema vlasničkoj strukturi:

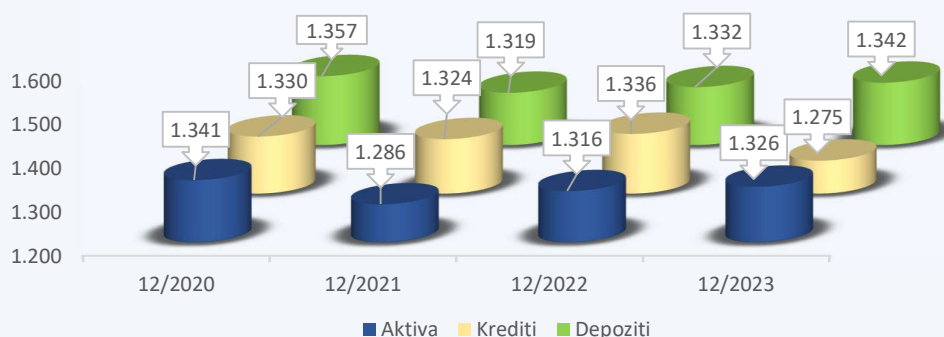
- 000 KM -

Tabela 9: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi

R. br.	Banke	Broj banaka	31.12.2021.		Broj banaka	31.12.2022.		Broj banaka	31.12.2023.		Indeks	
			Aktiva (000 KM)	Učeš. %		Aktiva (000 KM)	Učeš. %		Aktiva (000 KM)	Učeš. %	(7/4)	(10/7)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Državne	1	1.054.365	4,1	1	1.048.095	3,9	1	1.114.891	3,8	99	106
2.	Privatne	13	24.836.464	95,9	12	26.151.188	96,1	12	27.910.694	96,2	105	107
	Ukupno	14	25.890.829	100	13	27.199.283	100	13	29.025.585	100	105	107

Sa 31.12.2023. godine Herfindahlov indeks koncentracije (grafikon 6) u odnosu na kraj 2022. godine povećan je i za aktivu i za depozite za deset jedinica, dok je za kredite smanjen za 61 jedinicu. Herfindahlov indeks koncentracije za posmatrani period pokazuje umjerenu koncentraciju u sve tri relevantne kategorije.

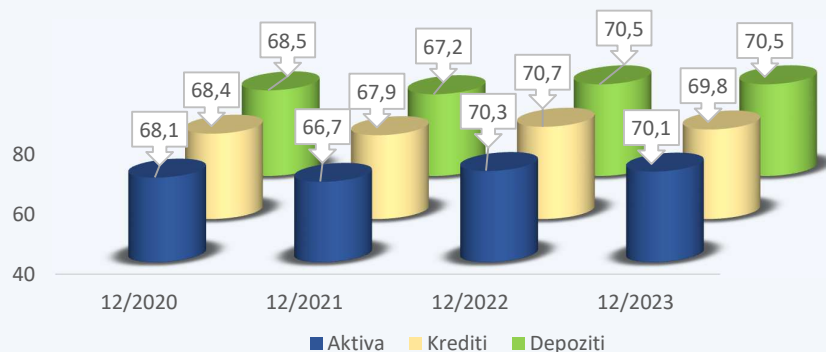
Grafikon 6: Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima

Ako se posmatraju koncentracijske stope, odnosno ukupno učešće pet najvećih banaka u sektoru - CR5 sa 31.12.2023. godine u odnosu na kraj 2022. godine (grafikon 7), prisutno je smanjenje koncentracijskih stopa kod tržišnog učešća za 0,2 procentna poena i kredita za 0,9 procentnih poena, dok je koncentracijska stopa kod depozita ostala na istom nivou.

Dvije najveće banke u sektoru čine 42,1% tržišta (aktiva 42,8%, krediti 40,5% i depoziti 43,1%).

Grafikon 7: Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti

Bankarski sektor može se prezentirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini aktive⁷ (tabela 10). Sa 31.12.2023. godine u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini aktive, izdvajaju se dvije banke sa učešćem od 42,8%, koje čine I grupu banaka sa aktivom preko četiri milijarde KM. U odnosu na kraj 2022. godine nije bilo promjena u strukturi grupa banaka u ukupnoj aktivi bankarskog sektora FBiH.

- 000 KM -

Tabela 10: Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivi

R. br.	Iznos aktive	31.12.2021.			31.12.2022.			31.12.2023.		
		Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	I (preko 4 milijarde KM)	11.216.540	43,3	2	11.614.886	42,7	2	12.418.492	42,8	2
2.	II (2-4 milijarde KM)	2.496.815	9,7	1	7.499.085	27,6	3	7.918.114	27,3	3
3.	III (1-2 milijarde KM)	10.748.335	41,5	8	6.406.910	23,5	5	7.003.667	24,1	5
4.	IV (ispod 1 milijarde KM)	1.429.139	5,5	3	1.678.402	6,2	3	1.685.312	5,8	3
	Ukupno	25.890.829	100	14	27.199.283	100	13	29.025.585	100	13

Novčana sredstva na nivou bankarskog sektora FBiH sa 31.12.2023. godine (tabela 11) iznose 8,6 milijardi KM i bilježe povećanje u odnosu na kraj 2022. godine za 349,9 miliona KM ili 4,2%.

- 000 KM -

Tabela 11: Novčana sredstva banaka

R. br.	Novčana sredstva	31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Gotov novac	1.526.329	19,1	1.543.794	18,7	1.164.678	13,6	101	75
2.	Račun rezervi kod CBBiH	5.270.323	66,0	5.365.342	65,1	5.541.846	64,5	102	103
3.	Računi kod depoz. inst. u BiH	10.345	0,1	7.662	0,1	11.510	0,1	74	150
4.	Računi kod depoz. inst. u inostr.	1.182.240	14,8	1.323.842	16,1	1.872.504	21,8	112	141
5.	Novč. sred. u procesu naplate	2	0,0	2	0,0	2	0,0	100	100
	Ukupno	7.989.239	100	8.240.642	100	8.590.540	100	103	104

Sa 31.12.2023. godine u odnosu na kraj 2022. godine prisutno je povećanje novčanih sredstava na poziciji računa rezervi kod CBBiH, računa depozita kod depozitnih institucija u BiH i računa depozita kod depozitnih institucija u inostranstvu, a smanjenje novčanih sredstava zabilježeno je na poziciji gotovog novca.

U valutnoj strukturi novčanih sredstava sa 31.12.2023. godine u odnosu na kraj 2022. godine, učešće domaće valute smanjeno je sa 78,5% na 73,7%.

⁷ Banke su podijeljene u četiri grupe u zavisnosti od veličine aktive

Portfolio vrijednosnih papira na dan 31.12.2023. godine (tabela 12) iznosi 2,5 milijardi KM i povećan je za 472,1 milion KM ili 23,3% u odnosu na kraj 2022. godine.

- 000 KM -

Tabela 12: Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vlasnički vrijednosni papiri	7.374	0,4	18.113	0,9	29.580	1,2	246	163
2.	Dužnički vrijednosni papiri:	1.958.634	99,6	2.010.711	99,1	2.471.295	98,8	103	123
2.1.	- VP svih nivoa vlasti u BiH	1.014.120	51,6	1.045.523	51,5	1.108.698	44,3	103	106
2.2.	- Državni VP (druge zemlje)	756.726	38,4	790.617	39,0	1.135.776	45,4	104	144
2.3.	- Korporativne obveznice ⁸	187.788	9,6	174.571	8,6	226.821	9,1	93	130
	Ukupno	1.966.008	100	2.028.824	100	2.500.875	100	103	123

U okviru izloženosti u vidu dužničkih vrijednosnih papira, najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada (tabela 13) i to vrijednosni papiri koje je emitovala FBiH ukupne vrijednosti 815,2 miliona KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 293 miliona KM.

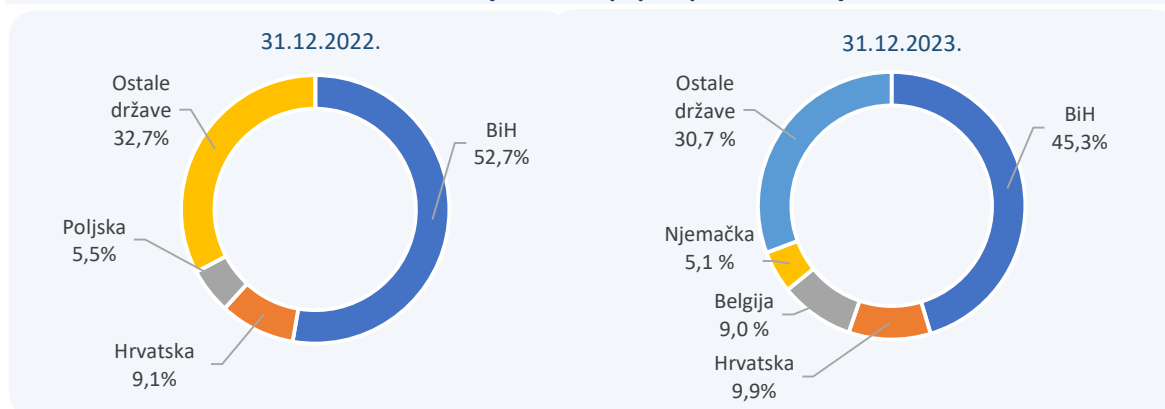
- 000 KM -

Tabela 13: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	625.252	62,6	607.935	58,2	815.229	73,6	97	134
1.1.	- Trezorski zapisi	34.986	3,5	50.026	4,8	93.574	8,5	143	187
1.2.	- Obveznice	590.266	59,1	557.909	53,4	721.655	65,1	95	129
2.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	373.765	37,4	436.837	41,8	292.981	26,4	117	67
2.1.	- Trezorski zapisi	0	0,0	56.569	5,4	35.794	3,2	-	63
2.2.	- Obveznice	373.765	37,4	380.268	36,4	257.187	23,2	102	68
	Ukupno	999.017	100	1.044.772	100	1.108.210	100	105	106

Ako se ukupna izloženost u vidu vrijednosnih papira posmatra prema izloženosti po zemljama (grafikon 8), sa 31.12.2023. godine najveće učešće od 45,3% je prema emitentima iz BiH, zatim slijedi Hrvatska sa učešćem od 9,9%, Belgija sa učešćem od 9%, Njemačka sa 5,1% i ostale države sa pojedinačnim učešćem ispod 5%.

Grafikon 8: Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta

⁸ Najveći dio, cca 82%, odnosi se na obveznice banaka iz EU, V. Britanije, SAD i Turske

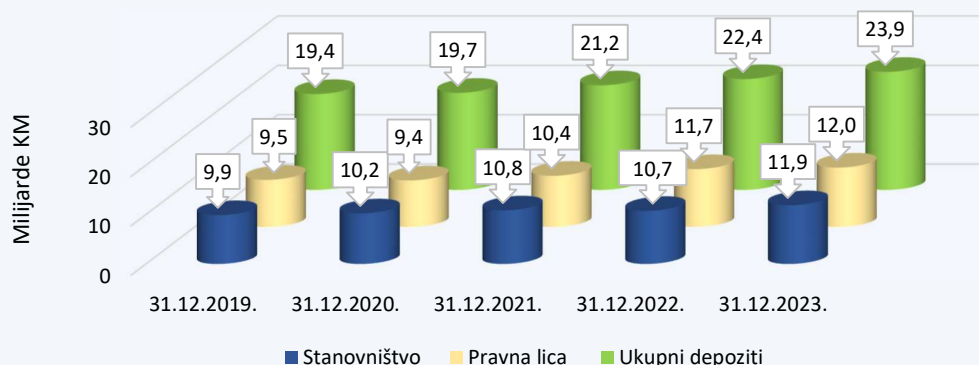
3.2.2. Obaveze

Depoziti na dan 31.12.2023. godine iznose 23,9 milijardi KM i povećani su u odnosu na kraj 2022. godine za 1,5 milijardi KM ili 6,5%. Od ukupnog iznosa depozita na kraju posmatranog perioda, 1,5 milijardi KM ili 6,2% odnosi se na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz FBiH u RS-u i BD-u.

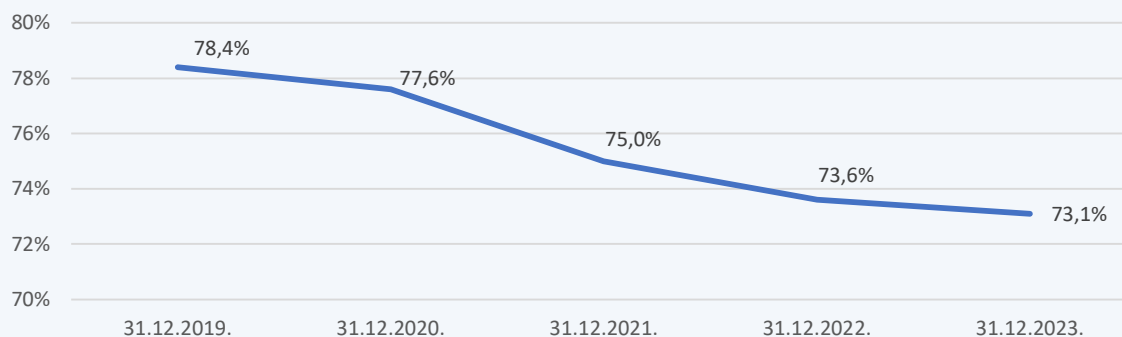
Učešće depozita, kao najznačajnijeg izvora finansiranja banaka, u odnosu na kraj 2022. godine smanjeno je za 0,2 procentna poena (sa 82,5% na 82,3%), a smanjeno je i učešće kreditnih obaveza za 0,3 procentna poena (sa 1,9% na 1,6%). Kreditne obaveze banaka sa iznosom od 461,1 milion KM smanjene su za 59,2 miliona KM ili 11,4% u odnosu na kraj 2022. godine. Ako se kreditnim obavezama dodaju i subordinisani krediti u iznosu od 274,9 miliona KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju učešće od 2,5%.

U grafikonu 9 i grafikonu 10 daju se pregledi ukupnih depozita i omjera kredita i depozita po periodima:

Grafikon 9: Ukupni depoziti

Grafikon 10: Omjer kredita i depozita

U tabeli 14 dat je prikaz sektorske strukture depozita:

- 000 KM -

Tabela 14: Sektorska struktura depozita

R. br.	Sektori	31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	2.600.382	12,3	3.227.149	14,4	3.110.241	13,0	124	96
2.	Javna preduzeća	1.618.685	7,6	1.723.548	7,7	1.749.757	7,3	106	102
3.	Privatna preduzeća i društva	4.393.701	20,8	4.997.582	22,2	5.639.793	23,6	114	113
4.	Bankarske institucije	348.047	1,6	362.688	1,6	179.677	0,8	104	50
5.	Nebankarske finans. institucije	829.534	3,9	829.765	3,7	712.627	3,0	100	86
6.	Stanovništvo	10.832.483	51,1	10.742.142	47,9	11.882.828	49,7	99	111
7.	Ostalo	562.120	2,7	560.715	2,5	624.747	2,6	100	111
	Ukupno	21.184.952	100	22.443.589	100	23.899.670	100	106	106

Najveće učešće u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva sa iznosom od 11,9 milijardi KM ili 49,7% i njihovo učešće je povećano za 1,8 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine.

Rast depozita sa 31.12.2023. godine u odnosu na kraj 2022. godine ostvaren je kod depozita javnih preduzeća za 26,2 miliona KM ili 1,5%, privatnih preduzeća za 642,2 miliona KM ili 12,9%, stanovništva za 1,1 milijardu KM ili 10,6% i kod ostalih depozita za 64 miliona KM ili 11,4%. Smanjenje depozita zabilježeno je kod depozita vladinih institucija za 116,9 miliona KM ili 3,6%, depozita bankarskih institucija za 183 miliona KM ili 50,5% i kod depozita nebankarskih finansijskih institucija za 117,1 milion KM ili 14,1%.

Finansiranje u vidu depozita bankarskih grupa prisutno je u šest banaka u FBiH, tako da se 63% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na depozite bankarskih grupa.

Valutna struktura depozita na dan 31.12.2023. godine promijenjena je u odnosu na kraj 2022. godine u pogledu povećanja učešća depozita u domaćoj valuti sa 69,3% na 71% i smanjenja učešća depozita u stranoj valuti sa 30,7% na 29%. Depoziti u domaćoj valuti iznose 17 milijardi KM i povećani su za iznos od 1,4 milijarde KM ili 9% u odnosu na kraj 2022. godine, dok depoziti u stranim valutama iznose 6,9 milijardi KM i povećani su za iznos od 49 miliona KM ili 0,7%.

Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, sa 31.12.2023. godine u odnosu na kraj 2022. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 23,4 milijarde KM i imaju učešće od 97,7% (povećanje za 0,8 procentnih poena), a depoziti nerezidenata iznose 0,5 milijardi KM, što je 2,3% ukupnih depozita (smanjenje za 0,8 procentnih poena).

Trend rasta štednih depozita po periodima je kontinuiran, izuzev 2022. godine. Promjene u trendu rasta depozita u 2022. godini bile su vezane za eksterne događaje i dominantno za jednu banku koja je uspješno restrukturirana u drugom kvartalu 2022. godine. U 2023. godini nastavljen je trend rasta štednih depozita. Sa 31.12.2023. godine štedni depoziti iznose 11,3 milijarde KM i u odnosu na kraj 2022. godine povećani su za 988,6 miliona KM ili 9,6%.

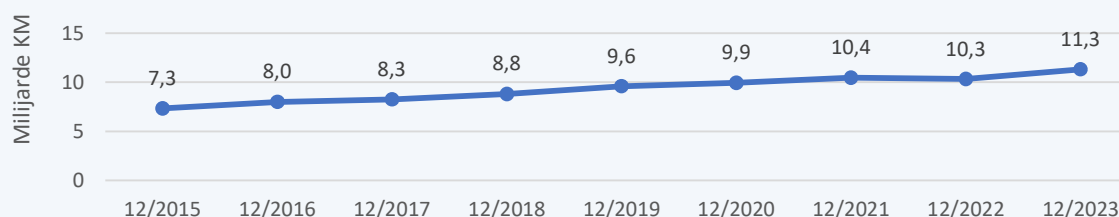
Trend štednje stanovništva prikazan je u tabeli 15 i grafikonu 11.

- 000 KM -

Tabela 15: Štednja stanovništva

R. br.	Banke	Iznos			Indeks	
		31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državne	124.474	124.725	137.711	100	110
2.	Privatne	10.324.468	10.187.746	11.163.347	99	110
	Ukupno	10.448.942	10.312.471	11.301.058	99	110

Grafikon 11: Ukupna štednja stanovništva

U dvije najveće banke koncentrisano je 52,6% štednje, pet banaka imaju pojedinačno učešće manje od 10%, što iznosi 34,6% ukupne štednje u sektoru, dok preostali dio štednje od 12,8% se odnosi na štednju šest banaka sa pojedinačnim učešćem manjim od 5% ukupne štednje bankarskog sektora. Od ukupnog iznosa štednje, 60,2% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 39,8% u stranoj valuti.

Sa 31.12.2023. godine u odnosu na kraj 2022. godine povećani su kratkoročni štedni depoziti stanovništva za 1,1 milijardu KM ili 15,2% (povećanje učešća za 3,7 procentnih poena), dok su dugoročni štedni depoziti stanovništva smanjeni za 114,3 miliona KM ili 3,7% (smanjenje učešća za 3,7 procentnih poena).

Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u tabeli 16:

- 000 KM -

Tabela 16: Ročna struktura štednih depozita stanovništva

R. br.	Štedni depoziti	31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Kratkoročni štedni	6.755.829	64,7	7.232.406	70,1	8.335.315	73,8	107	115
2.	Dugoročni štedni	3.693.113	35,3	3.080.065	29,9	2.965.743	26,2	83	96
	Ukupno	10.448.942	100	10.312.471	100	11.301.058	100	99	110

U tabeli 17 daje se pregled kredita stanovništvu, štednje i depozita stanovništva po periodima:

- 000 KM -

Tabela 17: Krediti, štednja i depoziti stanovništva

R. br.	Opis	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.	Indeks	
		Iznos	Iznos	Iznos	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Kreditni stanovništva	7.613.327	8.022.374	8.713.279	105	109
2.	Štednja stanovništva	10.448.942	10.312.471	11.301.058	99	110
2.1.	Oročena štednja	3.976.925	3.347.737	3.251.602	84	97
2.2.	Štednja po viđenju	6.472.017	6.964.734	8.049.456	108	116
3.	Kreditni/Štednja	73%	78%	77%		
4.	Depoziti stanovništva	10.832.483	10.742.142	11.882.828	99	111
5.	Kreditni/Depoziti stanovništva	70%	75%	73%		

Kreditni odobreni stanovništvu sa 31.12.2023. godine iznose 8,7 milijardi KM i povećani su za 8,6% u odnosu na kraj 2022. godine. Depoziti stanovništva bilježe povećanje od 10,6% i iznose 11,9 milijardi KM. Pokazatelj odnos kredita i štednje smanjen je za jedan procentni poen, a pokazatelj odnos kredita i depozita stanovništva smanjen je za dva procentna poena u odnosu na kraj 2022. godine.

3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala

Ukupan kapital banaka, na dan 31.12.2023. godine iznosio je 3,6 milijardi KM i ostvareno je povećanje istog za 340,5 miliona KM ili za 10,5% u odnosu na kraj 2022. godine (vidjeti pod 3.1.2. - Struktura vlasništva i tržišno učešće).

U tabeli 18 daje se izvještaj o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:

- 000 KM -

Tabela 18: Izvještaj o stanju regulatornog kapitala						
R. br.	Opis	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.	Indeks	
1	2	3	4	5	(4/3)	(5/4)
1.	Regulatorni kapital	2.852.902	2.926.563	3.152.001	103	108
1.1.	Osnovni kapital	2.733.978	2.782.658	2.993.245	102	108
1.1.1.	Redovni osnovni kapital	2.733.978	2.782.658	2.993.245	102	108
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.384.714	1.562.046	1.582.046	113	101
1.1.1.2.	Premija na dionice	137.290	137.327	118.164	100	86
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog osnovnog kapitala	-214	0	0	0	-
1.1.1.4.	(-) Stvarne ili potencijalne obaveze kupovine vlastitih instrumenata redovnog osnovnog kapitala	-2.192	0	0	0	-
1.1.1.5.	Zadržana dobit prethodnih godina	393.494	466.815	538.322	119	115
1.1.1.6.	Priznata dobit ili gubitak	-118.241	-113.355	-83.400	96	74
1.1.1.7.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	10.368	-66.916	-64.921	-645	97
1.1.1.8.	Ostale rezerve	1.014.269	897.338	1.025.332	88	114
1.1.1.9.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-61.626	-68.789	-75.667	112	110
1.1.1.10.	(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjenih za povezane poreske obaveze	-1.081	-4.306	-10.475	398	243
1.1.1.11.	(-) Odgođena poreska imovina koja se može odbiti i koja zavisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-8.621	-13.470	-22.115	156	164
1.1.1.12.	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-14.182	-14.032	-14.041	99	100
1.1.1.13.	Elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala – ostalo	0	0	0	-	-
1.1.2.	Dodatni osnovni kapital	0	0	0	-	-
1.2.	Dopunski kapital	118.924	143.905	158.756	121	110
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinisani dugovi	118.938	143.905	158.756	121	110
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	-14	0	0	0	-
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	0	0	0	-	-
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	0	0	0	-	-
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	0	0	0	-	-

Regulatorni kapital banaka u FBiH iznosi 3,2 milijarde KM i u odnosu na kraj 2022. godine veći je za 225,4 miliona KM ili 7,7%. Osnovni kapital i redovni osnovni kapital banaka iznose tri milijarde

KM, sa ostvarenim povećanjem od 210,6 miliona KM ili 7,6%, dok dopunski kapital iznosi 158,8 miliona KM, sa ostvarenim povećanjem od 14,9 miliona KM ili 10,3% u odnosu na kraj 2022. godine.

U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH osnovni kapital učestvuje sa 95% (12/2022. godine 95,1%), dok dopunski kapital učestvuje sa 5% (12/2022. godine 4,9%).

Detaljnija analiza pokazuje da su najveći utjecaj na promjenu osnovnog kapitala imale sljedeće stavke:

- povećanje po osnovu uključene dobiti u iznosu od 210,2 miliona KM,
- povećanje po osnovu dokapitalizacije u iznosu od 20 miliona KM,
- povećanje akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti po osnovu fer vrednovanja imovine u iznosu od dva miliona KM,
- smanjenje po osnovu povećanja odbitne stavke - odgođena porezna imovina u iznosu od 14,8 miliona KM i
- smanjenje po osnovu povećanja odbitne stavke - nematerijalna imovina u iznosu od 6,8 miliona KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbir izloženosti ponderisane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja. Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora FBiH na dan 31.12.2023. godine (tabela 19) iznosi 16,4 milijarde KM.

- 000 KM -

R. br.	Izloženost riziku	31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik	13.167.335	91,0	13.870.013	91,9	15.069.379	92,1	105	109
2.	Izloženosti riziku namirenja/slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
3.	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	152.789	1,1	80.840	0,5	88.934	0,5	53	110
4.	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.147.271	7,9	1.144.473	7,6	1.200.210	7,4	100	105
	Ukupan iznos izloženosti riziku	14.467.395	100	15.095.326	100	16.358.523	100	104	108

Ukupan iznos izloženosti riziku na nivou bankarskog sektora FBiH povećan je za 1,3 milijarde KM ili 8,4% u odnosu na kraj prethodne godine. U posmatranom periodu iznos izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik povećan je za 1,2 milijarde KM ili 8,6%, iznos izloženosti za tržišni rizik za 8,1 milion KM ili 10%, a izloženost riziku za operativni rizik za 55,7 miliona KM ili 4,9%.

Na kraju 2023. godine, kao i na kraju 2022. godine, šest banaka u sektoru nisu iskazale izloženost za valutni rizik, jer im neto otvorena valutna pozicija ne prelazi iznos od 2% regulatornog kapitala. Značajnije povećanje izloženosti za tržišni rizik na nivou bankarskog sektora FBiH, najvećim dijelom posljedica je značajnog povećanja neto otvorene pozicije za EUR kod jedne banke.

Na posmatrani datum, banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (učesće 92,1%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U odnosu na kraj prethodne godine, učesće kreditnog rizika u ukupnoj izloženosti povećano je za 0,2 procentna poena, učesće izloženosti za tržišni rizik ostalo je na istom nivou, dok je učesće izloženosti za operativni rizik smanjeno za 0,2 procentna poena. U okviru izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik najveće učesće ima izloženost

prema stanovništvu (5,2 milijarde KM ili 34,7%), zatim izloženost prema privrednim društvima (4,2 milijarde KM ili 27,7%), te izloženost osigurana nekretninama (3,7 milijardi KM ili 24,8%).

Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na nivou sektora. Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH, daju se u tabeli 20:

- 000 KM -

R. br	Stope kapitala	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma		
		31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.
1	2	3	4	5
1.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	18,9%	18,4%	18,3%
2.	Višak (+)/ manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	1.757.430	1.763.723	1.889.044
3.	Stopa osnovnog kapitala	18,9%	18,4%	18,3%
4.	Višak (+) / manjak (-) osnovnog kapitala	1.431.916	1.424.078	1.520.978
5.	Stopa regulatornog kapitala	19,7%	19,4%	19,3%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	1.116.816	1.115.126	1.188.982

Stopa regulatornog kapitala na dan 31.12.2023. godine iznosi 19,3% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum, a što se odnosi i na ostale stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala). U odnosu na kraj 2022. godine stopa regulatornog kapitala smanjena je za 0,1 procentni poen, koliko su smanjene i stope redovnog osnovnog i osnovnog kapitala.

U tabeli 21 daje se pregled stope finansijske poluge bankarskog sektora FBiH (odnos osnovnog kapitala i ukupne izloženosti banke) kroz periode:

- 000 KM -

R. br.	Vrijednosti izloženosti	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.
1	2	3	4	5
1.	Izloženosti stope finansijske poluge	27.111.043	28.527.370	30.349.217
2.	Osnovni kapital	2.733.978	2.782.658	2.993.245
	Stopa finansijske poluge	10,1%	9,8%	9,9%

Na kraju 2023. godine stopa finansijske poluge na nivou bankarskog sektora iznosi 9,9%, veća je za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2022. godine i značajno je veća u odnosu na regulatorno propisani minimum.

3.2.4. Kreditni rizik

Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka¹⁰ definisana su pravila za upravljanje kreditnim rizikom, način raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, vrste prihvatljivih kolaterala i drugo.

POVEZNICA 10

Sve izloženosti raspoređuju se u tri nivoa kreditnog rizika: nivo kreditnog rizika 1 - nizak nivo kreditnog rizika, nivo kreditnog rizika 2 - povećan nivo kreditnog rizika i nivo kreditnog rizika 3 - izloženosti u statusu neizmirenja obaveza.

U tabeli 22 daje se pregled izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema ključnim kategorijama finansijske imovine, vanbilansnih izloženosti i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 22: Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL

R. br.	Opis	31.12.2021.			31.12.2022.			31.12.2023.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	8.343.998	11.218	0,1	8.772.777	10.310	0,1	6.153.862	11.337	0,2
2.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	16.160.753	1.119.190	6,9	17.224.054	1.022.126	5,9	21.876.796	962.703	4,4
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti	1.781.852	0	0,0	1.431.688	0	0,0	1.265.844	1.134	0,1
4.	Ostala finansijska imovina	187.605	21.971	11,7	187.816	15.507	8,2	45.575	3.984	8,7
I Ukupno bilansna izloženost		26.474.208	1.152.379	4,4	27.616.335	1.047.943	3,8	29.342.077	979.158	3,3
5.	Izdane garancije	1.428.082	24.875	1,7	1.680.091	43.900	2,6	1.813.247	38.251	2,1
6.	Nepokriveni akreditivi	40.601	1.172	2,9	43.263	1.255	2,9	54.851	662	1,2
7.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	2.188.232	21.071	1,0	2.270.434	22.194	1,0	2.200.814	19.548	0,9
8.	Ostale potencijalne obaveze banke	263.064	2.563	1,0	411.127	5.342	1,3	685.099	7.997	1,2
II Ukupno vanbilansne stavke		3.919.979	49.681	1,3	4.404.915	72.691	1,7	4.754.011	66.458	1,4
Ukupna izloženost (I+II)		30.394.187	1.202.060	4,0	32.021.250	1.120.634	3,5	34.096.088	1.045.616	3,1

Ukupna izloženost banaka na dan 31.12.2023. godine iznosi 34,1 milijardu KM, od čega se 29,3 milijarde KM odnosi na bilansne izloženosti, a 4,8 milijardi KM na vanbilansne stavke. U 2023. godini zabilježeno je povećanje bilansne izloženosti u odnosu na kraj 2022. godine za iznos od 1,7 milijardi KM ili 6,2%, a nastalo je kao neto efekat povećanja finansijske imovine koja se vrednuje po amortizovanom trošku za 4,7 milijardi KM (27%), a smanjenja gotovine i gotovinskih ekvivalenata za 2,6 milijardi KM (29,9%), finansijske imovine po fer vrijednosti za 165,8 miliona KM (11,6%) i ostale finansijske imovine za 142,2 miliona KM (75,7%). Strukturalne promjene u iskazivanju finansijske imovine u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu, nastale su radi izmjena u izvještajnom regulatornom okviru iz marta 2023. godine i različitog pozicioniranja određenih stavki finansijske imovine, usljed izmjene Zakona o računovodstvu i reviziji i kontnog okvira za banke s ciljem usklađivanja sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

U istom periodu zabilježeno je povećanje vanbilansnih stavki za 349,1 milion KM ili 7,9%, kao neto efekat povećanja na poziciji izdatih garancija (133,2 miliona KM ili 7,9%), nepokrivenih akreditiva (11,6 miliona KM ili 26,8%, gdje je značajnije povećanje zabilježeno kod jedne banke), te na poziciji ostalih potencijalnih obaveza banke (274 miliona KM ili 66,6%, zbog značajnog povećanja kod dvije banke, a smanjenja na poziciji neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita (69,6 miliona KM ili 3,1%).

U tabeli 23 daje se pregled bilansnih i vanbilansnih izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 23: Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika

R. br.	Opis	31.12.2021.			31.12.2022.			31.12.2023.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Nivo kreditnog rizika 1	24.029.210	166.312	0,7	25.235.277	174.910	0,7	27.024.199	205.884	0,8
2.	Nivo kreditnog rizika 2	1.387.627	160.138	11,5	1.550.660	176.699	11,4	1.606.919	175.898	10,9
3.	Nivo kreditnog rizika 3	1.057.371	825.929	78,1	830.398	696.334	83,9	710.959	597.376	84,0
I Ukupno bilansna izloženost		26.474.208	1.152.379	4,4	27.616.335	1.047.943	3,8	29.342.077	979.158	3,3
4.	Nivo kreditnog rizika 1	3.603.792	20.660	0,6	4.035.724	26.448	0,7	4.436.310	28.350	0,6
5.	Nivo kreditnog rizika 2	309.101	25.536	8,3	358.721	38.984	10,9	314.227	35.750	11,4
6.	Nivo kreditnog rizika 3	7.086	3.485	49,2	10.470	7.259	69,3	3.474	2.358	67,9
II Ukupno vanbilansne stavke		3.919.979	49.681	1,3	4.404.915	72.691	1,7	4.754.011	66.458	1,4
Ukupna izloženost (I+II)		30.394.187	1.202.060	4,0	32.021.250	1.120.634	3,5	34.096.088	1.045.616	3,1

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 1 na dan 31.12.2023. godine iznosi 27 milijardi KM i čini 92,1% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2022. godine povećana za 1,8 milijardi KM ili za 7,1%, najvećim dijelom kao neto efekat povećanja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika za jednu milijardu KM, novčanih sredstava i depozita kod banaka za 375,2 miliona KM, sredstava kod CBBiH za 176,5 miliona KM, dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortiziranom trošku za 664,2 miliona KM, vlasničkih instrumenata za 13,2 miliona KM i ostalih stavki finansijske imovine za 62,5 miliona KM, a smanjenja gotovine za 379,1 milion KM, te dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po fer vrijednosti za 170,7 miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 1,6 milijardi KM i čini 5,5% ukupne bilansne izloženosti. U odnosu na kraj 2022. godine ista je veća za 56,3 miliona KM ili 3,6%. Povećanje ukupne bilansne izloženosti u ovom nivou kreditnog rizika ostvareno je kao neto efekat povećanja kreditnog portfolija u nivou kreditnog rizika 2 za 74,8 miliona KM, novčanih sredstava i depozita kod banaka za 25,6 miliona KM, a smanjenja dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortizovanom trošku za 35,2 miliona KM i ostale finansijske imovine za 8,9 miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 3 iznosi 711 miliona KM i čini 2,4% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2022. godine smanjena za 119,4 miliona KM ili 14,4%, najvećim dijelom zbog smanjenja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika.

Sa 31.12.2023. godine, a u odnosu na kraj 2022. godine, ECL za nivo kreditnog rizika 1 za bilansnu izloženost povećan je za 31 milion KM, dok je za nivo kreditnog rizika 2 smanjen za 0,8 miliona KM, a za nivo kreditnog rizika 3 za 99 miliona KM. U posmatranom periodu, stopa pokrivenosti ECL-om za izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 povećana je za 0,1 procentni poen (sa 0,7% na 0,8%), u nivou kreditnog rizika 2 smanjena je za 0,5 procentnih poena (sa 11,4% na 10,9%), a u nivou kreditnog rizika 3 povećana je za 0,1 procentni poen (sa 83,9% na 84%). Ukupna stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti iznosi 3,3%, dok je na kraju 2022. godine iznosila 3,8%.

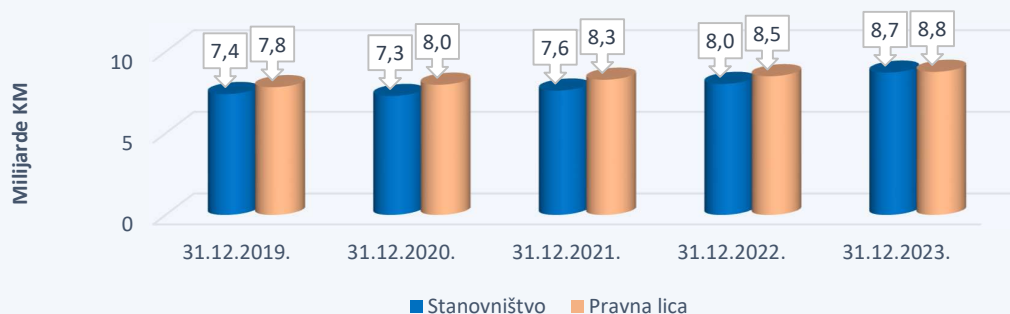
Vanbilansna izloženost raspoređena u nivo kreditnog rizika 1 na posmatrani datum iznosi 4,4 milijarde KM i čini 93,3% ukupne vanbilansne izloženosti. Izloženost u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 314,2 miliona KM ili 6,6% ukupne vanbilansne izloženosti, dok je u nivou kreditnog rizika 3

raspoređeno 3,5 miliona KM ili 0,1% ukupne vanbilansne izloženosti. Ukupna pokrivenost vanbilansnih izloženosti ECL-om iznosi 1,4% i za 0,3 procentna poena manja je u odnosu na kraj prethodne godine. U odnosu na kraj prethodne godine stope pokrivenosti ECL-om smanjene su za nivo kreditnog rizika 1 za 0,1 procentni poen (sa 0,7% na 0,6%) i za nivo kreditnog rizika 3 za 1,4 procentna poena (sa 69,3% na 67,9%), dok je za nivo kreditnog rizika 2 povećana za 0,5 procentnih poena (sa 10,9% na 11,4%).

Na dan 31.12.2023. godine krediti iznose 17,5 milijardi KM i isti su veći za 963 miliona KM ili za 5,8% u odnosu na kraj 2022. godine. U kreditni portfolio kod jedne banke uključene su i kratkoročne izloženosti niskog rizika, koje su u odnosu na kraj prethodne godine smanjene za 377,6 miliona KM ili za 64,2%. Ukoliko bi se isključilo pomenuto smanjenje kratkoročnih izloženosti niskog rizika, u posmatranom periodu ostvaren je rast kreditnog portfolija od 8,1%.

Kreditni stanovništvu iznose 8,7 milijardi KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 49,9% i u odnosu na kraj 2022. godine povećani su za 690,9 miliona KM ili za 8,6%. Kreditni pravnim licima iznose 8,8 milijardi KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 50,1% i u odnosu na kraj 2022. godine ostvarili su povećanje od 272,1 milion KM ili 3,2% (grafikon 12). Ukoliko se isključi smanjenje kratkoročnih izloženosti niskog rizika kod jedne banke, u posmatranom periodu ostvaren je rast kreditnog portfolija pravnih lica od 7,7%.

Grafikon 12: Krediti

Trend i promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dati su u tabeli 24:

- 000 KM -

Tabela 24: Sektorska struktura kredita

R. br.	Sektori	31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	223.252	1,4	244.803	1,5	318.550	1,8	110	130
2.	Javna preduzeća	406.525	2,6	452.504	2,7	419.948	2,4	111	93
3.	Privatna preduzeća i društva	6.616.261	41,6	7.028.386	42,6	7.537.881	43,1	106	107
4.	Bankarske institucije	917.784	5,8	660.333	4,0	351.193	2,0	72	53
5.	Nebankarske fin. institucije	91.038	0,6	86.148	0,5	116.365	0,7	95	135
6.	Građani	7.613.327	47,9	8.022.374	48,6	8.713.279	49,9	105	109
7.	Ostalo	22.635	0,1	18.459	0,1	18.830	0,1	82	102
	Ukupno	15.890.822	100	16.513.007	100	17.476.046	100	104	106

Posmatrajući sektorsku strukturu kredita, najveću stopu rasta imali su krediti nebankarskim finansijskim institucijama (35,1%, najvećim dijelom posljedica povećanja kod tri banke) i krediti vladinim institucijama (30,1%, najvećim dijelom posljedica povećanja kod tri banke).

U tabeli 25 daje se ročna struktura kredita po sektorima:

- 000 KM -

R. br.	Sektori	31.12.2022.			31.12.2023.			Indeks		
		Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	(6/3)	(7/4)	(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Vladine institucije	5.388	239.362	53	2.476	316.072	2	46	132	4
2.	Javna preduzeća	83.815	365.781	2.908	96.430	321.742	1.776	115	88	61
3.	Privatna preduzeća i druš.	2.541.376	4.127.079	359.931	2.863.521	4.366.660	307.700	113	106	85
4.	Bankarske institucije	660.331	0	2	350.250	0	943	53	-	47.150
5.	Nebankarske fin. institucije	16.614	69.479	55	17.639	98.726	0	106	142	0
6.	Građani	389.574	7.411.302	221.498	427.813	8.099.055	186.411	110	109	84
7.	Ostalo	5.957	11.534	968	7.450	11.160	220	125	97	23
	Ukupno	3.703.055	12.224.537	585.415	3.765.579	13.213.415	497.052	102	108	85

Sa 31.12.2023. godine u odnosu na kraj 2022. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH povećani su za 62,5 miliona KM ili 1,7%, dok su dugoročni krediti povećani za 988,9 miliona KM ili 8,1%. Dospjela potraživanja po kreditima iznose 497,1 milion KM ili 2,8% ukupnog kreditnog portfolija i manja su za 88,4 miliona KM ili 15,1% u odnosu na kraj 2022. godine.

U valutnoj strukturi kredita najveće učešće od 68,1% ili 11,9 milijardi KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni sa valutnom klauzulom sa učešćem od 29,8% ili 5,2 milijarde KM (EUR: 5,2 milijarde KM ili 99,99%, CHF: 0,3 miliona KM ili 0,01%), a najmanje učešće od 2,1% ili 0,4 milijarde KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 99,9%).

U tabeli 26 daje se pregled kredita pravnim licima i stanovništvu prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.			31.12.2022.			31.12.2023.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I Krediti pravna lica										
1.	Nivo kreditnog rizika 1	6.770.321	66.945	1,0	7.169.779	76.991	1,1	7.458.567	93.177	1,2
2.	Nivo kreditnog rizika 2	925.089	114.323	12,4	892.521	102.569	11,5	954.625	107.019	11,2
3.	Nivo kreditnog rizika 3	582.085	437.552	75,2	428.333	355.323	83,0	349.575	290.869	83,2
	Ukupno I	8.277.495	618.820	7,5	8.490.633	534.883	6,3	8.762.767	491.065	5,6
II Krediti stanovništvo										
4.	Nivo kreditnog rizika 1	6.748.669	82.526	1,2	7.044.253	77.844	1,1	7.802.519	79.520	1,0
5.	Nivo kreditnog rizika 2	425.538	43.166	10,1	607.597	70.735	11,6	582.534	63.195	10,8
6.	Nivo kreditnog rizika 3	439.120	355.436	80,9	370.524	311.823	84,2	328.226	275.987	84,1
	Ukupno II	7.613.327	481.128	6,3	8.022.374	460.402	5,7	8.713.279	418.702	4,8
Ukupno krediti										
7.	Nivo kreditnog rizika 1	13.518.990	149.471	1,1	14.214.032	154.835	1,1	15.261.086	172.697	1,1
8.	Nivo kreditnog rizika 2	1.350.627	157.489	11,7	1.500.118	173.304	11,6	1.537.159	170.214	11,1
9.	Nivo kreditnog rizika 3	1.021.205	792.988	77,7	798.857	667.146	83,5	677.801	566.856	83,6
	Ukupno krediti (I+II)	15.890.822	1.099.948	6,9	16.513.007	995.285	6,0	17.476.046	909.767	5,2

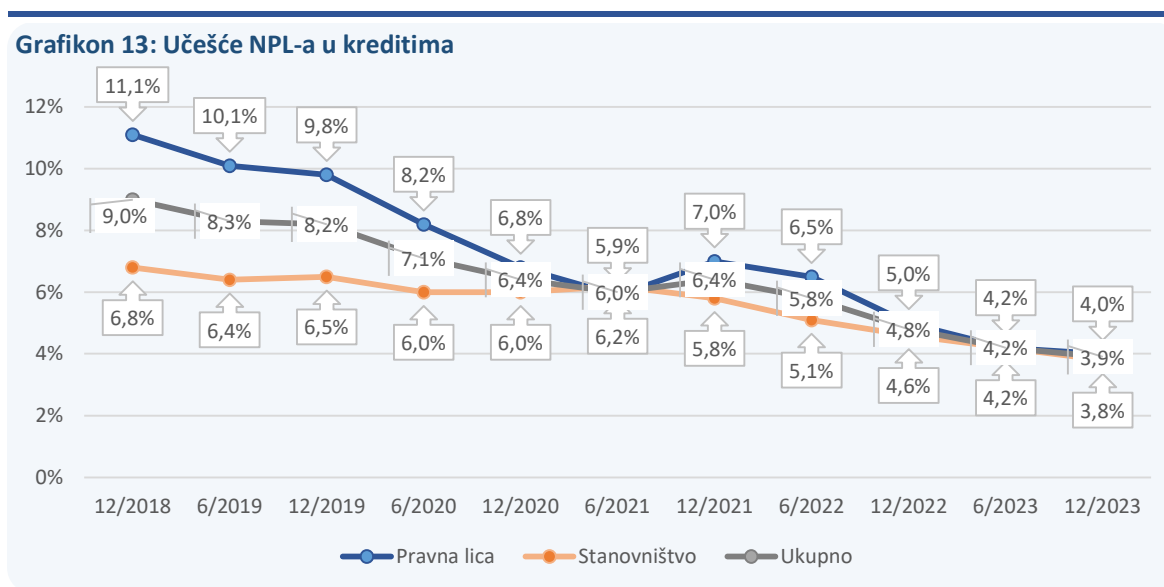
Kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 1 na dan 31.12.2023. godine iznosi 15,3 milijarde KM i čini 87,3% ukupnog kreditnog portfolija. Isti je u odnosu na kraj 2022. godine povećan za jednu milijardu KM ili za 7,4%. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 1 iznosi 1,1% (pravna lica 1,2%, stanovništvo 1%), i na istom je nivou kao na kraju 2022. godine.

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 1,5 milijardi KM i čini 8,8% ukupnog kreditnog portfolija. U odnosu na kraj 2022. godine isti je veći za 37 miliona KM ili 2,5%. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 2 iznosi 11,1% (pravna lica 11,2%, stanovništvo 10,8%) i u odnosu na kraj prethodne godine manja je za 0,5 procentnih poena.

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) iznosi 677,8 miliona KM i čini 3,9% ukupnog kreditnog portfolija, dok je na kraju prethodne godine stopa NPL-a iznosila 4,8%. Smanjenje istog za 121,1 milion KM ili 15,2% u odnosu na kraj 2022. godine nastalo je kao neto efekat: novih NPL-ova u iznosu od 188,5 miliona KM, oporavka u iznosu od 40,8 miliona KM, naplate u iznosu od 126,4 miliona KM, računovodstvenog i trajnog otpisa u iznosu od 135,6 miliona KM, te ostalih stavki u iznosu od 6,8 miliona KM. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 3 iznosi 83,6% (pravna lica 83,2%, a stanovništvo 84,1%) i veća je za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj prethodne godine.

Od ukupnih kredita pravnim licima, na NPL se odnosi 349,6 miliona KM ili 4%, što je za jedan procentni poen manje nego na kraju 2022. godine. Za sektor stanovništva NPL iznosi 328,2 miliona KM ili 3,8% kreditnog portfolija stanovništva, što je smanjenje za 0,8 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine.

Pregled NPL-a (kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 3) daje se u grafikonu 13:

Sektorska analiza kreditnog portfolija bankarskog sektora FBiH data je u Prilogu 5. Informacije, a zasnovana je na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih lica (prema NACE⁹ šifarniku djelatnosti) i stanovništva (po namjeni).

⁹ Statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti u EU - NACE (engl. Statistical Classification of Economic Activities in the European Community)

Kod kredita pravnim licima najveće učešće imaju krediti odobreni sljedećim sektorima: trgovina (3,1 milijarda KM ili 35,3% kredita pravnih lica, odnosno 17,7% ukupnog kreditnog portfolija), prerađivačka industrija (2,1 milijarda KM ili 23,9% kredita pravnih lica, odnosno 12% ukupnih kredita), građevinarstvo (0,7 milijardi KM ili 7,6% kredita pravnih lica, odnosno 3,8% ukupnih kredita), te finansijska djelatnost (0,6 milijardi KM ili 6,8% kredita pravnih lica, odnosno 3,4% ukupnih kredita).

Učešće NPL-a kod kredita odobrenih sektoru trgovine iznosi 3,4% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 89,7%), sektoru prerađivačke industrije je 5,3% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 77,8%), sektoru građevinarstva 1,8% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 93,8%) dok kod sektora finansijske djelatnosti iznosi 0,02% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 100%). Kod kredita odobrenih ostalim privrednim djelatnostima, najveće učešće NPL-a prisutno je kod kredita odobrenih poljoprivredi (20,8%), djelatnosti opskrbe vodom, uklanjanja otpadnih voda, te sanacije okoliša (17,4%) i djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (14,8%).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveće učešće imaju krediti za opću potrošnju (6,8 milijardi KM ili 78,5% kredita stanovništvu, odnosno 39,1% ukupnog kreditnog portfolija) i krediti odobreni za stambene potrebe (1,8 milijardi KM ili 20,4% kredita stanovništvu, odnosno 10,2% ukupnog kreditnog portfolija). Učešće NPL-a kod kredita odobrenih za opću potrošnju iznosi 4,5% (stopa pokrivenosti ECL-om je 85%), dok je kod stambenih kredita 0,9% (stopa pokrivenosti ECL-om je 66,4%).

U uslovima globalne ekonomske nestabilnosti i rasta inflacije, praćene rastom kamatnih stopa na međunarodnom tržištu, FBA je donijela [Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa](#)¹¹ sa ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga, stabilnosti bankarskog sistema u smislu utjecaja efekata odluke na kvalitet kreditnog portfolija banaka, te postizanja makroekonomske ravnoteže. Odluka predviđa povećanje minimalnih stopa koje su banke u obavezi primjenjivati za ECL u slučaju značajnijeg rasta kamatnih stopa. Odredbe odluke naročito utječu na zaštitu korisnika finansijskih usluga, a što podrazumijeva da banka neće povećati kamatnu stopu iznad nivoa koji se smatra značajnim, ukoliko procijeni da će navedeno povećanje kamatne stope imati utjecaja na kreditnu sposobnost korisnika finansijske usluge i da će isto dovesti korisnika finansijske usluge u status neizmirenja obaveza, te može ponuditi mogućnost modifikacije kreditne izloženosti. Također, odluka ima za cilj dodatno stimulirati banke da iznađu način zadržavanja kamatnih stopa na razumnim nivoima, i ograničiti postupke banaka koji bi mogli imati nepovoljne utjecaje na građane i privredu, te u konačnici na rast sistemskih rizika.

Kada se posmatra ukupan kreditni portfolio na nivou bankarskog sektora FBiH sa stanovišta načina ugovorene kamatne stope primjetan je trend povećanja kredita ugovorenih sa fiksnom kamatnom stopom, koji iznose 13,9 milijardi KM ili 79,4% ukupnog portfolija (31.12.2022. godine: 11,8 milijardi KM ili 71,8%), dok je 3,6 milijardi KM ili 20,6% ukupnog portfolija ugovoreno sa promjenjivom kamatnom stopom (31.12.2022. godine: 4,7 milijardi KM ili 28,2% ukupnog portfolija).

POVEZNICA 11

Od ukupnog iznosa kredita pravnim licima, 1,3 milijarde KM ili 14,4% je ugovoreno sa promjenjivom kamatnom stopom, dok je 7,5 milijardi KM ili 85,6% ugovoreno sa fiksnom kamatnom stopom. Kada je riječ o kreditima stanovništvu, sa promjenjivom kamatnom stopom ugovoreno je 2,3 milijarde KM ili 26,8%, dok je 6,4 milijarde KM ili 73,2% ugovoreno sa fiksnom kamatnom stopom.

Prema izvještajnim podacima banaka, značajan rast kamatne stope sa 31.12.2023. godine u odnosu na referentni datum utvrđen je u dijelovima portfolija kod devet banaka i nije bilo značajnijih izmjena u učešću istog u ukupnom kreditnom portfoliju u odnosu na prethodni period. Banke u FBiH ograničile su NKS i nisu uzrokovale dodatni rast troškova za klijente.

Na posmatrani datum, ECL za kredite kod kojih je utvrđen značajan rast kamatne stope, bez primjene Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa iznosili bi 18,3 miliona KM, dok su ECL sa primjenom navedene Odluke utvrđeni u iznosu od 24,2 miliona KM. Iz navedenih podataka, može se zaključiti da su banke formirale dodatne ECL u ukupnom iznosu od 5,9 miliona KM za kredite kod kojih je utvrđen značajan rast kamatnih stopa.

Osim kamatnih stopa na novoodobrene kredite (vidjeti pod 3.2.6. Ponderisane NKS i EKS), FBA prati kretanje kamatnih stopa na ukupne kredite po relevantnim segmentima, uzimajući u obzir vrstu ugovorene kamatne stope.

Efekti predmetne odluke su višestruki, odnosno poduzete aktivnosti FBA na ublažavanju rizika rasta kamatnih stopa rezultirale su:

- prilagođavanjem banaka i ograničenim usklađivanjem kamatne stope kredita sa promjenjivom kamatnom stopom;
- ograničenim iznosom kredita kod kojih je utvrđen značajan rast kamatne stope;
- povećanjem rezervi za ECL za pokriće gubitaka usljed rasta kreditnog rizika, odnosno pogoršanja kvaliteta kredita kod kojih je utvrđen značajan rast kamatne stope;
- stabiliziranjem nivoa kredita u nivou kreditnog rizika 3 na nivou bankarskog sektora FBiH;
- niskim nivoom kredita u nivou kreditnog rizika 3 kod kredita za koje je utvrđen značajan rast kamatne stope;
- neometanim nastavkom kreditiranja privrede i stanovništva i
- zadržavanjem kamatnih stopa na novoodobrene kredite na nivou prije početka primjene predmetne Odluke.

Izostanak navedenih mjera FBA potencijalno bi imao, između ostalog, za posljedicu automatski i potpuni prijenos efekata promjene nivoa kamatnih stopa izvan BiH na tržište i portfolio kredita u BiH, značajan rast kamatnog prihoda, rast udjela nekvalitetne aktive sa dugoročnim ekonomskim posljedicama, kao i rast kreditnog rizika bez adekvatnih efekata na mjerenje i iskazivanje ECL-a. FBA kontinuirano prati i razmatra potrebu uvođenja dodatnih mjera i poduzima aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštiti deponenata, te unapređenju sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH.

U tabeli 27 dat je pregled najznačajnijih koeficijenata koji se koriste za ocjenu kreditnog rizika u bankama u FBiH:

- %-

Tabela 27: Pokazatelji kreditnog rizika

R. br.	Opis	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.
1	2	3	4	5
1.	Stopa nekvalitetnih izloženosti	3,5	2,6	2,1
2.	Stopa pokrivenosti nekvalitetnih izloženosti sa ECL	77,9	83,7	83,9
3.	Stopa pokrivenosti ukupne aktive sa ECL	4,0	3,5	3,1
4.	Stopa NPL	6,4	4,8	3,9
5.	Stopa pokrivenosti NPL sa ECL	77,7	83,5	83,6
6.	Stopa pokrivenosti ukupnih kredita sa ECL	6,9	6,0	5,2
7.	Novi NPL*/Ukupni prihodujući krediti	0,8	-0,4	0,1
8.	NPL/Ukupni kapital i ECL za NPL	26,2	20,5	16,4
9.	Neto NPL/Osnovni kapital	8,4	4,7	3,7
10.	Dospjeli krediti/Ukupni krediti	4,6	3,5	2,8

* Iznos rasta/pada NPL na izvještajni datum u odnosu na usporedni period

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno ocjeni prakse odobravanja, praćenja i analize izloženosti kreditnom riziku, uspostave sistema ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika, raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, postupanja sa nekvalitetnim izloženostima, te upravljanja rizikom koncentracije.

3.2.5. Profitabilnost

Na održivu profitabilnost banaka najznačajnije utječe kvalitet aktive. Također, profitabilnost banaka može biti pod utjecajem i ostalih rizika, strukture, diverzificiranosti i troškova izvora finansiranja, troškovne efikasnosti, eksternih faktora koji su specifični za bankarski, odnosno finansijski sektor u FBiH (razvijenost finansijskog sistema, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i eksternih makroekonomskih faktora (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, posmatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti nivoa i kvaliteta zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

Nivo, održivost i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na nivou bankarskog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.12.2023. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 516,5 miliona KM, što je za 155,2 miliona KM više u odnosu na 2022. godinu (tabela 28). Sve banke sa sjedištem u FBiH su iskazale pozitivan finansijski rezultat.

- 000 KM -

Tabela 28: Ostvareni finansijski rezultat banaka

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2021.		01.01. - 31.12.2022.		01.01. - 31.12.2023.	
		Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Dobit	293.560	14	361.381	13	516.541	13
2.	Gubitak	0	0	0	0	0	0
	Ukupno	293.560	14	361.381	13	516.541	13

U Prilogu 6. prikazan je zbirni bilans uspjeha banaka u FBiH za period 01.01. - 31.12.2023. godine, po šemi FBA, sa usporednim podacima za isti izvještajni period 2022. godine.

Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, u 2023. godini na nivou bankarskog sektora u FBiH ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 1,6 milijardi KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 290,9 miliona KM ili za 22,7% (tabela 29).

- 000 KM -

Tabela 29: Struktura ukupnih prihoda banaka						
R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 31.12.2022.		01.01. - 31.12.2023.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I Prihodi od kamata i slični prihodi						
1.	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	7.079	0,6	76.361	4,9	1079
2.	Kreditni i poslovi lizinga	592.182	46,2	710.891	45,2	120
3.	Ostali prihodi od kamata	74.267	5,8	128.207	8,1	173
Ukupno I		673.528	52,5	915.459	58,2	136
II Operativni prihodi						
4.	Naknade za izvršene usluge	431.211	33,6	482.163	30,6	112
5.	Prihodi iz posl. Sa devizama	91.598	7,1	89.054	5,7	97
6.	Ostali operativni prihodi	86.570	6,7	87.091	5,5	101
Ukupno II		609.379	47,5	658.308	41,8	108
Ukupni prihodi (I+II)		1.282.907	100	1.573.767	100	123

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 58,2%, dok operativni prihodi učestvuju sa 41,8%. U odnosu na prethodnu godinu, došlo je do povećanja učešća prihoda od kamata i sličnih prihoda za 5,7 procentnih poena, koliko iznosi smanjenje učešća operativnih prihoda. U posmatranom periodu, ostvareni ukupni kamatni i slični prihodi veći su za 241,9 miliona KM ili 35,9%. Dominantna stavka u ovim prihodima su kamatni prihodi po kreditima i poslovima lizinga, čije je učešće u ukupnim prihodima smanjeno za jedan procentni poen. U istom periodu smanjeno je učešće kredita i potraživanja po poslovima lizinga u ukupnoj aktivi za 0,5 procentnih poena (sa 60,7% na 60,2%), dok je prosječna ponderisana NKS na kredite povećana sa 3,05% na 3,12% (za 0,07 procentnih poena).

U 2023. godini kamatni prihodi po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija veći su za 69,3 miliona KM u odnosu na prethodnu godinu zbog rasta međubankarskih kamatnih stopa na tržištu novca u EU, pri čemu se 64,8% povećanja odnosi na tri banke. U istom periodu, učešće kamatonosnih računa depozita kod depozitnih institucija u ukupnoj aktivi bankarskog sektora u FBiH povećano je za 0,5 procentnih poena (sa 15,5% na 16%).

U okviru ostalih prihoda od kamata zabilježeno je povećanje na svim pozicijama: kamatni prihodi od plasmana drugim bankama za 478,2% (77,9% povećanja odnosi se na dvije banke), kamatni prihodi od vrijednosnih papira koji se drže do dospeljeća za 241,7% (66,7% povećanja odnosi se na dvije banke), a ostali prihodi od kamata za 25,8% (60,2% povećanja odnosi se na jednu banku).

Ukoliko se posmatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva - 51,1%, zatim na prihode od privatnih preduzeća - 27%, od bankarskih institucija - 13,3%, vladinih institucija - 5,2%, od javnih preduzeća - 2,1%, a od ostalih sektora 1,3%.

Ukupni operativni prihodi su u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu zabilježili povećanje od 48,9 miliona KM ili 8%. U strukturi ukupnih operativnih prihoda, najveća stavka su prihodi po naknadama za izvršene usluge koji su zabilježili povećanje za 51 milion KM ili 11,8%, pri čemu dvije banke nisu ostvarile stope povećanja ovih prihoda, dok se na jednu banku odnosi 42,2% povećanja. Prihodi iz poslovanja sa devizama smanjeni su za 2,5 miliona KM ili za 2,8% u odnosu na prethodnu godinu, dok su ostali operativni prihodi povećani za 0,5 miliona KM ili 0,6%.

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, ukupni rashodi na nivou bankarskog sektora u FBiH u 2023. godini iznose jednu milijardu KM i u odnosu na 2022. godinu veći su za 129,9 miliona KM ili 14,6% (tabela 30).

- 000 KM -

Tabela 30: Struktura ukupnih rashoda banaka						
R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 31.12.2022.		01.01. - 31.12.2023.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I Rashodi od kamata i slični rashodi						
1.	Depoziti	52.226	5,9	65.289	6,4	125
2.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	5.709	0,6	9.888	1,0	173
3.	Ostali rashodi od kamata	34.951	3,9	12.900	1,3	37
Ukupno I		92.886	10,5	88.077	8,7	95
II Nekamatni rashodi						
4.	Troškovi IV, rezerv. Po pot. Obav. I ost. Vrijed. Usklađenja	79.112	8,9	72.040	7,1	91
5.	Troškovi plata i doprinosa	262.807	29,6	299.156	29,4	114
6.	Troškovi poslovnog prostora i amortizacija	162.529	18,3	181.482	17,8	112
7.	Ostali poslovni i direktni troškovi	170.082	19,2	213.733	21,0	126
8.	Ostali operativni troškovi	119.684	13,5	162.481	16,0	136
Ukupno II		794.214	89,5	928.892	91,3	117
Ukupni rashodi (I+II)		887.100	100	1.016.969	100	115

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekamatni rashodi sa učešćem od 91,3%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 8,7%. U odnosu na isti period prethodne godine, povećano je učešće nekamatnih rashoda za 1,8 procentnih poena, za koliko je smanjeno učešće rashoda od kamata. U posmatranom periodu kamatni i slični rashodi smanjeni su za 4,8 miliona KM ili 5,2%, pri čemu su kamatni rashodi po depozitima povećani za 13,1 milion KM ili 25%. Povećanje kamatnih rashoda po depozitima nije zabilježeno kod četiri banke, dok se 54,4% povećanja odnosi na jednu banku.

Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama u posmatranom periodu povećani su zbog rasta kamatnih stopa za 4,2 miliona KM ili za 73,2% (85,9% povećanja se odnosi na tri banke), dok je u isto vrijeme nivo zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama smanjen za 59,2 miliona KM ili 11,4%.

Ostali rashodi od kamata smanjeni su u posmatranom periodu za 22,1 milion KM ili 63,1%, a najvećim dijelom usljed ukidanja negativne naknade na sredstva banaka iznad obavezne rezerve i na sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u stranim valutama i u domaćoj valuti s valutnom klauzulom kod CBBiH.

Na nivou bankarskog sektora u FBiH, u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu, ukupni nekamatni rashodi povećani su za 134,7 miliona KM ili za 17%. U okviru istih, stopa smanjenja zabilježena je kod troškova ispravki vrijednosti, rezervisanja po potencijalnim obavezama i ostalih vrijednosnih usklađivanja od 8,9% ili 7,1 milion KM. Dvije banke kroz neto efekat nisu imale troškove ispravki vrijednosti u 2023. godini, a pored ove dvije, još četiri banke su imale manje troškove ispravke vrijednosti u ovoj godini u odnosu na prethodnu godinu. U okviru nekamatnih rashoda, stope povećanja ostvarili su troškovi plata i doprinosa (13,8% - sve banke su imale stope rasta, s tim da se na jednu banku odnosi 36,3% povećanja), troškovi poslovnog prostora (11,7% - samo jedna banka je imala smanjenje ovih troškova, a 54,4% povećanja odnosi se na jednu banku), ostali poslovni i direktni troškovi (25,7%, od čega se 50,4% povećanja odnosi na jednu banku), dok su ostali operativni troškovi ostvarili najveću stopu povećanja od 35,8% ili 42,8 miliona KM, pri čemu se 80,8% povećanja odnosi na šest banaka.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U tabeli 31 dat je pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

- 000 KM ili % -

Tabela 31: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti				
R. br.	Opis	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.
1	2	3	4	5
1.	Neto dobit	293.560	361.381	516.541
2.	Prosječna neto aktiva	24.808.854	24.978.287	28.117.642
3.	Prosječni ukupni kapital	3.166.005	3.020.107	3.459.744
4.	Ukupan prihod	1.098.649	1.190.021	1.485.690
5.	Neto kamatni prihod	568.261	580.642	827.382
6.	Operativni prihodi	530.388	609.379	658.308
7.	Operativni rashodi	539.979	545.020	643.119
8.	Poslovni i direktni rashodi	231.593	249.194	285.773
9.	Ostali poslovni i direktni troškovi	155.890	170.082	213.733
10.	Dobit na prosječnu aktivu (ROAA)	1,2	1,4	1,8
11.	Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	9,3	12,0	14,9
12.	Ukupan prihod/prosječna aktiva	4,4	4,8	5,3
13.	Neto kamatni prihod/prosječna aktiva (NIM)*	2,3	2,3	2,9
14.	Neto kamatna marža (kamatni prihod/prosječna kamatonosna aktiva-kamatni rashod/prosječna kamatonosna pasiva)	2,5	2,5	3,2
15.	Operativni rashodi/ukupni prihod umanjen za ostale poslov. I dir. Troš. (CIR)**	57,3	53,4	50,6

* NIM eng. Net Income Margin

** CIR eng. Cost-income Ratio

Ukoliko se posmatra neto kamatni prihod, zabilježeno je njegovo povećanje u odnosu na isti period prethodne godine za 246,7 miliona KM ili 42,5%, pri čemu je zabilježeno i povećanje njegovog učešća u ukupnom prihodu, sa 48,8% na 55,7%.

3.2.6. Ponderisane NKS i EKS

Sa ciljem veće transparentnosti i lakše uporedivosti uslova banaka za odobravanje kredita i primanje depozita, te zaštite klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a u skladu s međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i za organizacione dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH.

Banke su obavezne mjesečno izvještavati FBA o prosječnim ponderisanim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, u skladu sa [Odlukom o jedinstvenom načinu obračuna iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite](#)¹² i [Uputstvom za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope](#)¹³

FBA na osnovu dostavljenih podataka, prema utvrđenoj metodologiji, izračunava prosječne ponderisane NKS i EKS za bankarski sektor i iste zavise, osim od visine kamatnih stopa pojedinačnih banaka, i od volumena i strukture novoodobrenih kredita, odnosno novougovorenih depozita.

Za potrebe korisnika kredita, a prilikom analize trenda kamatnih stopa, relevantno je pratiti kretanje prosječne ponderisane EKS, obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani sa kreditom, tj. uslovima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih lica ako je osiguranje uslov za odobravanje kredita, te drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uslov su za korištenje kredita).

U Prilogu 7. daje se pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na kredite i depozite po periodima.

Ukupna prosječna ponderisana EKS na novoodobrene kredite u 2023. godine u bankarskom sektoru FBiH iznosi 3,63% i u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 3,59%, povećana je za 0,04 procentna poena. Kada se posmatra ročna struktura novoodobrenih kredita u 2023. godini u odnosu na prethodnu godinu, prosječna ponderisana EKS na dugoročne kredite povećana je za 0,46 procentnih poena (sa 4,94% na 5,40%), dok je za kratkoročne kredite povećana za 0,04 procentna poena (sa 2,30% na 2,34%). Posmatrano prema sektorskoj strukturi, prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite privredi smanjena je za 0,04 procentna poena (sa 2,57% na 2,53%), prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite stanovništvu povećana je za 0,36 procentnih poena (sa 6,16% na 6,52%), dok je prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite ostalim sektorima povećana za 1,35 procentnih poena (sa 3,63% na 4,98%).

Ukupna prosječna ponderisana EKS na depozite prikupljene u 2023. godini u bankarskom sektoru FBiH iznosi 1,03% i u odnosu na 2022. godinu, kada je iznosila 0,51%, povećana je za 0,52 procentna poena. Posmatrano prema ročnosti depozita, prosječna ponderisana EKS na kratkoročne depozite zabilježila je povećanje za 0,78 procentnih poena (sa 0,41% na 1,19%), a na dugoročne depozite za 0,35 procentnih poena (sa 0,62% na 0,97%). Kada se posmatra sektorska struktura prikupljenih depozita, prosječna ponderisana EKS na depozite privrede povećana je za 0,79 procentnih poena (sa 0,56% na 1,35%), prosječna ponderisana EKS na depozite stanovništva povećana je za 0,25 procentnih poena (sa 0,51% na 0,76%), dok je prosječna ponderisana EKS na depozite ostalih sektora povećana za 1,02 procentna poena (sa 0,48% na 1,50%).

POVEZNICA 12

POVEZNICA 13

3.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu, te jedan od ključnih preduslova za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor, njegovu stabilnost i sigurnost.

U tabeli 32 daje se pregled ispunjenja LCR-a, pokazatelja kratkoročne otpornosti banaka na rizik likvidnosti, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	7.064.703	6.928.631	6.643.532	98	96
2.	Neto likvidnosni odlivi	3.176.830	3.280.801	3.127.611	103	95
	LCR	222%	211%	212%		

Sa 31.12.2023. godine LCR na nivou bankarskog sektora FBiH iznosi 212% i značajno je veći u odnosu na regulatorno propisani minimum, te sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a.

Struktura zaštitnog sloja likvidnosti, po tržišnoj vrijednosti nakon primjene korektivnih faktora, prikazana je u tabeli 33:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Likvidna imovina nivoa 1	7.059.357	6.928.631	6.643.532	98	96
1.1.	Gotovina	1.526.321	1.543.788	1.164.676	101	75
1.2.	Rezerve centralne banke koje se mogu povući	3.095.846	3.076.604	3.103.152	99	101
1.3.	Imovina centralne vlade	1.401.508	1.238.867	1.201.900	88	97
1.4.	Imovina jedinica regionalne vlade i lokalne vlasti	1.011.738	1.045.296	1.109.925	103	106
1.5.	Imovina multilateralne razvojne banke i međunarodne organizacije	23.944	24.076	63.879	101	265
2.	Likvidna imovina nivoa 2	5.346	0	0	0	-
2.1.	Likvidna imovina nivoa 2a	0	0	0	-	-
2.2.	Likvidna imovina nivoa 2b	5.346	0	0	0	-
	Ukupno (1+2)	7.064.703	6.928.631	6.643.532	98	96

Zaštitni sloj likvidnosti iznosi 6,6 milijardi KM i bilježi smanjenje od 0,3 milijarde KM ili 4,1% u odnosu na kraj prethodne godine. Najveće smanjenje od 379,1 milion KM ili 24,6% zabilježeno je na poziciji gotovine. U strukturi zaštitnog sloja likvidnosti učestvuje samo likvidna imovina nivoa 1, a najveće učešće ima iznos iznad obavezne rezerve koju banke drže u CBBiH sa 46,7%, zatim imovina centralne vlade sa 18,1%, gotovina sa 17,5%, te imovina jedinica regionalne vlade sa 16,7%.

Izračun neto likvidnosnih odliva može se vidjeti iz tabele 34:

- 000 KM -

Tabela 34: Neto likvidnosni odlivi

R. br.	Opis	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ukupni odlivi	5.579.174	5.690.905	6.044.233	102	106
2.	Ukupni prilivi	2.402.345	2.469.853	3.002.306	103	122
3.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75% odliva	2.402.344	2.410.104	2.916.622	100	121
Neto likvidnosni odlivi (1-3)		3.176.830	3.280.801	3.127.611	103	95

Pri izračunu neto likvidnosnih odliva na dan 31.12.2023. godine, kod jedanaest banaka, odlivi su umanjeni za iznos ukupnih priliva, a kod dvije je ograničeno priznavanje likvidnosnih priliva na 75% ukupnih likvidnosnih odliva.

U strukturi odliva koji na dan 31.12.2023. godine iznose 26,8 milijardi KM (prije primjene stope odliva), najveće učešće imaju odlivi po osnovu depozita stanovništva (10,8 milijardi KM ili 40,5% ukupnih odliva, od čega se na stabilne depozite odnosi 5,7 milijardi KM ili 52,8% odliva depozita stanovništva), zatim depoziti drugih klijenata (devet milijardi KM ili 33,8% ukupnih odliva), te drugi proizvodi i usluge (4,2 milijarde KM ili 15,6% ukupnih odliva).

U strukturi ukupnih priliva koji iznose tri milijarde KM, najveće učešće imaju novčana potraživanja od finansijskih klijenata (2,1 milijarda KM ili 68,5% ukupnih priliva), na koje je primijenjena stopa priliva od 100%, zatim prilivi po osnovu finansijskih derivata (0,6 milijardi KM ili 18,8% ukupnih priliva) na koje je, također, primijenjena stopa priliva od 100%, te potraživanja od klijenata koji nisu finansijski klijenti u iznosu od 0,3 milijarde KM ili 9,2% ukupnih priliva, a na koje je primijenjena stopa priliva od 50%.

Sa ciljem smanjenja rizika finansiranja tokom dužeg vremenskog perioda, Odlukom o upravljanju likvidnosti banaka propisano je da su banke od 31.12.2022. godine dužne kontinuirano održavati minimalni NSFR. NSFR-om se banke podstiču da finansiraju svoje aktivnosti stabilnijim izvorima finansiranja na trajnoj osnovi. NSFR se izračunava kao odnos između ASF i RSF, gdje ASF predstavlja dio kapitala i obaveza banke čija pouzdanost se očekuje tokom vremenskog perioda uključenog u NSFR (period do jedne godine), a RSF predstavlja rezultat množenja imovine i vanbilansnih izloženosti banke odgovarajućim faktorima kojima se odražavaju njihove likvidnosne karakteristike i preostali rokovi do dospjeća tokom jednogodišnjeg perioda NSFR-a.

U tabeli 35 daje se pregled ispunjenja NSFR-a, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

Tabela 35: NSFR

R. br.	Opis	31.12.2022.	31.12.2023.	Indeks
1	2	3	4	5=4/3
1.	Raspoloživo stabilno finansiranje (ASF)	19.770.563	20.955.674	106
2.	Potrebno stabilno finansiranje (RSF)	12.189.130	13.347.275	110
NSFR		162%	157%	

Sa 31.12.2023. godine NSFR na nivou bankarskog sektora FBiH iznosi 157% i značajno je veći u odnosu na regulatorno propisani minimum, te sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu NSFR-a.

U tabeli 36 data je struktura ASF, a u tabeli 37 struktura RSF na nivou bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

Tabela 36: Struktura ASF

R. br.	Opis	31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks	
		Iznos obaveza i kapitala	ASF	Iznos obaveza i kapitala	ASF	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
	ASF od:						
1.	Stavki i instrumenata kapitala	3.066.853	3.065.720	3.279.482	3.279.482	107	107
2.	Depozita stanovništva	11.338.559	10.579.940	12.450.315	11.563.869	110	109
3.	Ostalih nefinansijskih klijenata (osim centralnih banaka)	10.433.312	5.533.246	10.993.114	5.731.953	105	104
4.	Operativnih depozita	154.674	68.473	49.998	15.676	32	23
5.	Finansijskih klijenata i centralnih banaka	1.190.180	401.687	1.006.304	257.699	85	64
6.	Ostalih obaveza	608.113	121.497	685.877	106.995	113	88
	Ukupno ASF	26.791.691	19.770.563	28.465.090	20.955.674	106	106

- 000 KM -

Tabela 37: Struktura RSF

R. br.	Opis	31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks	
		Iznos imovine	RSF	Iznos imovine	RSF	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
	RSF od:						
1.	Imovine centralne banke	6.042.185	0	6.698.281	0	111	-
2.	Likvidne imovine	1.981.702	19.978	2.219.933	32.922	112	165
3.	Vrijednosnih papira koji nisu likvidna imovina	276.376	230.870	299.943	239.972	109	104
4.	Kredita	17.319.096	10.834.010	18.772.556	11.895.009	108	110
5.	Finansijskih derivata	47	2	10	3	21	150
6.	Ostale imovine	917.542	812.215	957.351	824.608	104	102
7.	Vanbilansnih stavki	6.065.926	292.055	6.767.942	354.761	112	121
	Ukupno RSF	32.602.874	12.189.130	35.716.016	13.347.275	110	110

U sagledavanju likvidnosne pozicije, značajnu ulogu ima ročna struktura depozita, kao dominantni izvor finansiranja. Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću prikazana je u tabeli 38:

- 000 KM -

Tabela 38: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću

R. br.	Depoziti	31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Štednja i dep. Po viđ. (do 7 dana)	14.755.459	69,6	16.444.582	73,3	17.909.204	74,9	111	109
2.	7 - 90 dana	986.253	4,7	856.555	3,8	909.124	3,8	87	106
3.	91 dan do jedne g.	2.157.949	10,2	2.252.657	10,0	2.042.989	8,6	104	91
	I Ukupno kratkoročni	17.899.661	84,5	19.553.794	87,1	20.861.317	87,3	109	107
4.	Do 5 godina	3.174.184	15,0	2.813.539	12,6	2.952.746	12,3	89	105
5.	Preko 5 godina	111.107	0,5	76.256	0,3	85.607	0,4	69	112
	II Ukupno dugoročni	3.285.291	15,5	2.889.795	12,9	3.038.353	12,7	88	105
	Ukupno (I + II)	21.184.952	100	22.443.589	100	23.899.670	100	106	106

Na kraju 2023. godine kratkoročni depoziti imali su učešće od 87,3% u ukupnim depozitima, a dugoročni 12,7%, pri čemu je došlo do povećanja učešća kratkoročnih, odnosno smanjenja učešća dugoročnih depozita za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2022. godine.

U posmatranom periodu zabilježeno je povećanje kratkoročnih depozita za 1,3 milijarde KM ili 6,7%, a dugoročnih za 148,6 miliona KM ili 5,1%. U okviru dugoročnih depozita zabilježeno je povećanje i depozita ročnosti do pet godina (za 139,2 miliona KM ili 4,9%) i depozita ročnosti preko pet godina (za 9,4 miliona KM ili 12,3% - zbog značajnijeg povećanja kod jedne banke). Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospelju, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (97,2%).

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih sredstava, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim kreiraju i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfolija je determinisana upravo ročnošću izvora. Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospelja stavki finansijske imovine i obaveza prema vremenskoj skali, kreiranoj na vremenski horizont od 180 dana. Iako je stupanjem na snagu obaveze banaka da kontinuirano održavaju minimalni NSFR, ukinuta obaveza ispunjavanja ročne usklađenosti preostalih rokova do ugovorenih dospelja instrumenata finansijske imovine i finansijskih obaveza, potrebno je da banke kontinuirano kontrolišu ročnu usklađenost između izvora i plasmana, obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja.

U tabeli 39 daje se pregled ročne usklađenosti finansijske imovine i obaveza do 180 dana:

- 000 KM -

Tabela 39: Ročna usklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza do 180 dana						
R. br.	O p i s	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.	Indeks	
1	2	Iznos	Iznos	Iznos	(4/3)	(5/4)
		3	4	5	6	7
I 1-30 dana						
1.	Iznos finansijske imovine	11.876.368	12.036.634	10.602.763	101	88
2.	Iznos finansijskih obaveza	15.288.271	16.950.559	18.486.449	111	109
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-3.411.903	-4.913.925	-7.883.686	-	-
Obračun izvršenja propisane obaveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	77,7%	71,0%	57,4%		
b)	Propisani minimum %	65,0%	65,0%			
Više (+) ili manje (-) = a – b		12,7%	6,0%			
II 1-90 dana						
1.	Iznos finansijske imovine	13.050.584	13.303.221	12.011.831	102	90
2.	Iznos finansijskih obaveza	16.112.291	17.663.350	19.237.296	110	109
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-3.061.707	-4.360.129	-7.225.465	-	-
Obračun izvršenja propisane obaveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	81,0%	75,3%	62,4%		
b)	Propisani minimum %	60,0%	60,0%			
Više (+) ili manje (-) = a – b		21,0%	15,3%			
III 1-180 dana						
1.	Iznos finansijske imovine	14.327.268	14.669.888	13.673.457	102	93
2.	Iznos finansijskih obaveza	16.976.401	18.494.275	19.950.788	109	108
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-2.649.133	-3.824.387	-6.277.331	-	-
Obračun izvršenja propisane obaveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	84,4%	79,3%	68,5%		
b)	Propisani minimum %	55,0%	55,0%			
Više (+) ili manje (-) = a – b		29,4%	24,3%			

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti prikazan je u tabeli 40:

Tabela 40: Pokazatelji likvidnosti

R. br.	Pokazatelj	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.
1	2	3	4	5
1.	Likvidna sredstva ¹⁰ /neto aktiva	31,9	32,1	30,7
2.	Likvidna sredstva/kratkoročne fin. Obaveze	44,6	43,5	41,7
3.	Kratkoročne fin. Obaveze/ukupne fin. Obaveze	82,3	84,6	85,2
4.	Kredit/depoziti i uzeti krediti	72,3	71,9	71,7
5.	Kredit/depoziti, uzeti krediti i subord. Dugovi ¹¹	71,8	71,0	70,9

U odnosu na kraj 2022. godine, došlo je do smanjenja učešća likvidnih sredstava u neto aktivi i odnosa likvidnih sredstava i kratkoročnih finansijskih obaveza. Odnos kratkoročnih finansijskih obaveza i ukupnih finansijskih obaveza je povećan, dok pokazatelji „kredit/depoziti i uzeti krediti“ i „kredit/depoziti, uzeti krediti i subordinisani dugovi“ bilježe poboljšanje.

Posmatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH sa 31.12.2023. godine zadovoljavajuća.

3.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim usljed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke. Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke, propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku, tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke.

Prema stanju na dan 31.12.2023. godine na nivou bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznose 4,6 milijardi KM, sa učešćem od 15,8% (na kraju 2022. godine 4,2 milijarde KM ili 15,5%). Valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti znatno veće i iznosi 7,8 milijardi KM ili 26,7% (na kraju 2022. godine 7,8 milijardi KM, uz učešće od 28,5%).

U tabeli 41 daje se struktura aktive i obaveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajnije valute i ukupna devizna pozicija na nivou bankarskog sektora:

¹⁰ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga finansijska sredstva sa preostalim rokom dospjeća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite

¹¹ Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinisani dugovi, što je realniji pokazatelj

- milioni KM -

Tabela 41: Devizna pozicija (EUR i ukupno)

R. br.	Opis	31.12.2022.				31.12.2023.				Indeks	
		EUR		Ukupno		EUR		Ukupno		EUR	Ukupno
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(7/3)	(9/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I Imovina u bilansu stanja											
1.	Gotovina i got. Ekvivalenti	1.145	13,0	1.787	18,5	1.829	20,9	2.458	25,9	160	138
2.	Kreditni	677	7,7	679	7,0	360	4,1	360	3,8	53	53
3.	Kreditni sa val. Kl.	5.332	60,4	5.333	55,2	4.810	55,0	4.810	50,6	90	90
4.	Ostalo	1.548	17,5	1.742	18,0	1.645	18,8	1.764	18,6	106	101
5.	Ostala fin. Imov. Sa val. Klauz.	126	1,4	126	1,3	108	1,2	108	1,1	86	86
Ukupno I (1+2+3+4+5)		8.828	100	9.667	100	8.752	100	9.500	100	99	98
II Obaveze u bilansu stanja											
6.	Depoziti	6.075	72,2	6.886	74,6	6.184	71,0	6.935	73,3	102	101
7.	Uzeti krediti	520	6,2	520	5,6	461	5,3	461	4,9	89	89
8.	Dep. i kred. s val. Klauzulom	1.473	17,5	1.473	16,0	1.715	19,7	1.715	18,1	116	116
9.	Ostalo	344	4,1	354	3,8	344	4,0	355	3,8	100	100
Ukupno II (6+7+8+9)		8.412	100	9.233	100	8.704	100	9.466	100	103	103
III Vanbilansna pozicija neto (+) ili (-)											
10.	Imovina	9		9		182		202		2022	2244
11.	Pasiva	354		372		149		151		42	41
Duga (iznos)		71		71		81		85		114	120
%		2,4%		2,4%		2,6%		2,7%			
Kratka (iznos)											
%											
Dozvoljena		40,0%		40,0%		40%		40%			
Manja od dozvoljene		37,6%		37,6%		37,4%		37,3%			

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sektora FBiH može se konstatovati da se izloženost banaka i bankarskog sektora FX riziku na dan 31.12.2023. godine kretala u okviru propisanih ograničenja. Na nivou sektora iskazana je duga devizna pozicija od 2,7% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 37,3 procentna poena manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EUR iznosila je 2,6%, što je za 37,4 procentna poena manje od dozvoljene, pri čemu su stavke aktive bile veće od obaveza (duga pozicija).

Ako se analizira struktura stranih valuta, u aktivi¹² je dominantno učešće EUR-a od 83,7% (31.12.2022. godine 80,1%), uz povećanje nominalnog iznosa za 465,5 miliona KM ili 13,8% u odnosu na kraj 2022. godine. Učešće EUR-a u obavezama je 90,2% (31.12.2022. godine 89,4%) i u odnosu na kraj 2022. godine nominalno je povećano za 50,2 miliona KM ili 0,7%. Osnovica za izračun učešća EUR-a u aktivi i obavezama ne uključuje stavke sa valutnom klauzulom.

3.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usljed promjene kamatnih stopa. Promjene kamatnih stopa koje generišu ovaj rizik obično se javljaju kao posljedica neusklađenosti u rokovima dospeljeća, promjena kamatnih stopa na pozicije aktive i pasive ili vanbilansne kratke ili duge pozicije.

¹² Izvor: Izvještaj o deviznoj poziciji banke - dio aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Stavke bilansne aktive i vanbilansa se iskazuje po neto principu, odnosno umanjuju se za iznos ECL-a

FBA je Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi propisala minimalne standarde za uspostavu sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, način izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizilazi iz pozicija bankarske knjige, te izvještavanje FBA na kvartalnom nivou. Banka je dužna da uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji je srazmjeran vrsti, obimu i složenosti poslova banke, kao i njenim rizičnim profilom. Za potrebe izvještavanja FBA o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih poena na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, obuhvatajući sve pozicije bankarske knjige koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa.

Iz tabele 42 može se vidjeti valutna struktura promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala na nivou bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

Tabela 42: Ukupna ponderisana pozicija bankarske knjige

R. br.	Opis	31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Neto ponderisana pozicija - KM	78.394	162.878	234.742	208	144
2.	Neto ponderisana pozicija - EUR	26.564	44.378	49.349	167	111
3.	Neto ponderisana pozicija - USD	339	329	0	97	0
4.	Neto ponderisana pozicija - ostalo	-3.804	-6.633	-8.069	174	122
5.	Promjena ekon. Vrijed. (1+2+3+4)	101.493	200.952	276.022	198	137
6.	Regulatorni kapital	2.852.902	2.926.563	3.152.001	103	108
7.	Promjena ekonomske vrijednosti/regulatorni kapital	3,6%	6,9%	8,8%		

Stopa promjene ekonomske vrijednosti pozicija bankarske knjige i regulatornog kapitala na dan 31.12.2023. godine iznosi 8,8%, što je u okviru propisanog ograničenja i veća je za 1,9 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine.

3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

FBA će, u skladu sa propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti sa poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unapređenju sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, sa težištem na:

- provođenju SREP-a za banke prema dinamici utvrđenoj [Odlukom o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke¹⁴](#) i usvojenom SREP metodologijom, te kontinuiranom praćenju SREP indikatora za sve banke;
- praćenju rizičnog profila i kapitalne pozicije svih banaka, uključujući ispunjenje kapitalnih zahtjeva kao rezultat SREP procjene;

POVEZNICA 14

- provođenju supervizorske procjene ICAAP-a i ILAAP-a, kao i planova oporavka za sve banke;
- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i održivosti dugoročnih izvora finansiranja banaka kod kojih su koncentrisani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama postupanja banaka u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata i dr.;
- kontrolama primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i ocjenu internih modela za procjenu parametara kreditnog rizika;
- praćenju realizacije strategija postupanja sa nekvalitetnim izloženostima i godišnjih operativnih planova za banke kod kojih je udio NPL-a u ukupnim kreditima veći od 5%;
- praćenju promjena kamatnih stopa i utjecaja na bankarski sektor, te po potrebi poduzimanje aktivnosti na ublažavanju efekata i praćenje primjene Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa od strane banaka, kroz posredan i neposredan nadzor;
- provođenje testiranja otpornosti banaka na stres u skladu sa utvrđenom dvogodišnjom dinamikom provođenja, a sve sa ciljem praćenja poslovanja svake banke, ocjenjivanja rizika i blagovremenog poduzimanja odgovarajućih mjera;
- nastavku kontinuirane saradnje sa nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, sa ciljem efikasnije supervizije i unapređenja supervizorskih praksi, te saradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i sa međunarodnim finansijskim institucijama;
- unapređenju saradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o saradnji sa relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga;
- aktivnosti vezane za ESG rizike;
- daljnje aktivnosti na usklađivanju sa CRR 2¹⁵ i CRD V¹⁶ i
- nastavku saradnje sa UBBiH sa ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja sa propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke i zahtjevima tržišta,
- praćenje postupanja banaka u skladu sa dokumentom FBA „Supervizorska očekivanja u vezi sa postupanjem banaka u 2024. godini“.

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti sa ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije - projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne finansijske institucije SB i MMF. Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u finansijskom i ukupnom privrednom sistemu, dostignutog nivoa razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, činjenice da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor finansiranja banaka, te imajući u vidu aktuelne makroekonomske poremećaje, od banaka se očekuje da u narednom periodu svoje aktivnosti usmjere na:

- oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, u skladu sa važećim računovodstvenim i regulatornim okvirom, domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse;
- podršku privredi i stimuliranju kreditnog rasta kroz kontinuirano finansiranje klijenata i održive kreditne aranžmane;
- analiziranje, mjerenje, planiranje aktivnosti za umanjenje kamatno inducirano kreditnog rizika;

POVEZNICA 15

POVEZNICA 16

- dodatno jačanje sistema internih kontrola u svim oblastima poslovanja u skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci¹⁷;
- usklađivanje poslovanja sa novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- ažuriranje planova oporavka sa posebnom pažnjom u ključnim segmentima: proces eskalacije, pokazatelji i opcije oporavka;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu sa regulatornim zahtjevima;
- planiranje ispunjenja MREL zahtjeva za banke koje imaju tu obavezu;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- dodatno praćenje pojačanih rizika koji su vezani za sigurnost informacionih sistema i primjene novih tehnologija, a naročito sa stanovišta poslovanja klijenata;
- razumno utvrđivanje naknada bankarskih usluga zasnovanih na stvarnim troškovima, uvažavajući naglašene potrebe finansijske inkluzije i prilagođavanja potrebama korisnika finansijskih usluga, te razvoj proizvoda koji su prilagođeni socijalno osjetljivim kategorijama stanovništva;
- pojačano praćenje rizika i efekata koji se prenose sa tržišta izvan BiH, a koji potencijalno mogu pojačati utjecaj kreditnog rizika i ostalih rizika i
- procjenu efekata makroekonomskih poremećaja i drugih utjecaja koji bi mogli imati nagle udare na operativnu sposobnost i likvidnost.

Ističemo da je FBA u februaru 2024. godine objavila Supervizorska očekivanja u vezi sa postupanjem banaka u 2024. godini, u kojima je identifikovala osnovne rizike, stavove i očekivanja od banaka, koji bi trebali biti obuhvaćeni u radu i razmatranjima upravljačkih organa i funkcija banke, a s ciljem usmjeravanja banaka prema održivom poslovanju, kao i u svrhu ublažavanja rizika i posljedica eksternih poremećaja koji mogu imati negativan utjecaj na ekonomiju i bankarski sistem.

POVEZNICA 17

SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

MIKROKREDITNI SEKTOR

65

LIZING SEKTOR

75

FAKTORING POSLOVI

84

4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 31.12.2023. godine, dozvolu za rad FBA ima 13 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga devet MKF (neprofitne organizacije) i četiri MKD (profitne organizacije), što je jednak broj MKO u odnosu na 31.12.2022. godine, obzirom da je u izvještajnoj godini, jednoj MKF oduzeta dozvola za rad, dok je jednom društvu izdata dozvola za rad .

Na izvještajni datum, MKO sa sjedištem u FBiH posluju putem 364 organizaciona dijela, dok osam MKO koje imaju sjedište u RS-u posluje u FBiH putem 69 organizacionih dijelova.

U Prilogu 8. dati su osnovni podaci o MKF i MKD, koji imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

4.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravno lice koje se, u skladu sa propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruženja građana i fizičkih lica koji su registrovani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od četiri MKD, dva su MKD u 100%-tnom vlasništvu dvije MKF, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno MKD u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

4.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH sa 31.12.2023. godine ukupno je zaposleno 1.449 radnika, što je za 37 radnika ili 2,6% više u odnosu na stanje s krajem prethodne godine (tabela 43). Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposleno 1.177 radnika ili 81,2%, a u MKD 272 radnika ili 18,8%.

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	718	50,8	738	50,9	103
2.	Viša stručna sprema - VŠS	118	8,4	130	9,0	110
3.	Srednja stručna sprema - SSS	566	40,1	570	39,3	101
4.	Ostali	10	0,7	11	0,8	110
Ukupno		1.412	100	1.449	100	103

Na osnovu podataka o efikasnosti osoblja na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH, aktiva po zaposlenom u MKO na izvještajni datum iznosi 0,6 miliona KM, što je za 10,6% više u odnosu na kraj prethodne godine.

4.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.1.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2023. godine iznosi 827,4 miliona KM i za 98,5 miliona KM ili 13,5% je veća u odnosu na stanje sa krajem prethodne godine. Stopa rasta aktive MKF je 9%, dok je stopa rasta aktive MKD 27,4%.

U prilogima 9. i 10. dat je zbirni prikaz bilansa stanja MKF i MKD, dok je u Prilogu 11. dat pregled osnovnih finansijskih pokazatelja MKO prema izvještajnim podacima na dan 31.12.2023. godine.

Zbirni bilans stanja mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2023. godine i usporednim podacima sa 31.12.2022. godine prikazan je u tabeli 44:

- 000 KM -

Tabela 44: Bilans stanja mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31.12.2022.				31.12.2023.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
	AKTIVA									
1.	Novčana sredstva	43.803	10.602	54.405	7,5	31.162	17.716	48.878	5,9	90
2.	Plasmani bankama	182	0	182	0,0	0	0	0	0,0	0
3.	Mikrokrediti, bruto	440.182	165.440	605.622	83,1	474.936	204.121	679.057	82,0	112
4.	RKG	2.954	4.213	7.167	1,0	3.012	3.034	6.046	0,7	84
5.	Neto mikrokrediti	437.228	161.227	598.455	82,1	471.924	201.087	673.011	81,3	112
6.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	24.706	5.026	29.732	4,1	22.466	6.652	29.118	3,5	98
7.	Dugoročne investicije	34.388	0	34.388	4,7	65.379	0	65.379	8,0	190
8.	Ostala aktiva	10.250	1.498	11.748	1,6	9.300	1.704	11.004	1,3	94
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	0	0	0	0,0	0	1	1	0,0	-
	Ukupno aktiva	550.557	178.353	728.910	100	600.231	227.158	827.389	100	114
	PASIVA									
10.	Obav. po uzetim kred.	228.663	109.602	338.265	46,4	251.713	132.346	384.059	46,4	114
11.	Ostale obaveze	26.719	10.805	37.524	5,2	27.939	9.997	37.936	4,6	101
12.	Kapital	295.175	57.946	353.121	48,4	320.579	84.815	405.394	49,0	115
	Ukupno pasiva	550.557	178.353	728.910	100	600.231	227.158	827.389	100	114
13.	Vanbilansna evidencija	181.648	36.139	217.787		187.267	58.263	245.530		113

U strukturi aktive i pasive mikrokreditnog sektora FBiH sa 31.12.2023. godine, u odnosu na kraj prethodne godine, bilansne stavke koje su zabilježile rast su: bruto mikrokrediti (12,1%), neto mikrokrediti (12,4%), dugoročne investicije (90,1%), obaveze po uzetim kreditima (13,5%), ostale obaveze (1,1%) i kapital (14,8%). Bilansne stavke koje su zabilježile smanjenje su: novčana sredstva (10,2%), RKG (15,6%), materijalna i nematerijalna imovina (2,1%), te ostala aktiva (6,3%). Značajniji rast na poziciji dugoročnih investicija u iznosu od 31,5 miliona KM zabilježen je kod jedne MKF koja je u tekućoj godini izvršila ulaganja u MKD.

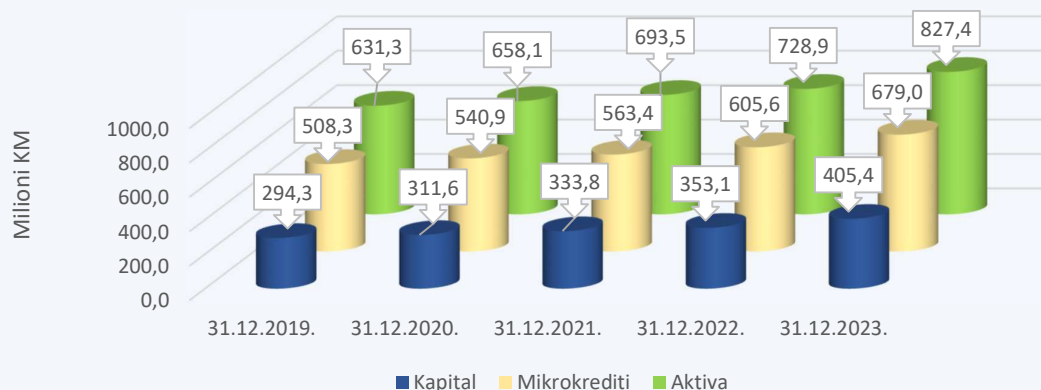
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH iznosi 3,74%, što je u okviru propisanog standarda poslovanja.

Neto mikrokreditni portfolio, kao dominantna stavka aktive sa učešćem od 81,3% u ukupnoj aktivu mikrokreditnog sektora, iznosi 673 miliona KM, te je u odnosu na kraj prethodne godine zabilježio rast u apsolutnom iznosu od 74,6 miliona KM ili 12,4%, od čega su neto mikrokrediti u MKF porasli za iznos od 34,7 miliona KM, odnosno 7,9%, a neto krediti u MKD za iznos od 39,9 miliona KM, odnosno 24,7%.

Ukupna vanbilansna evidencija iznosi 245,5 miliona KM i u odnosu na kraj prethodne godine veća je za 27,7 miliona KM ili 12,7%, pri čemu je kod MKF povećana za 5,6 miliona KM ili 3,1%, dok je kod MKD povećana za 22,1 miliona KM ili 61,2%. Najveće povećanje vanbilansne evidencije u iznosu od 13,4 miliona KM (55,4%) zabilježeno je kod jednog MKD koje ima 64,4% učešća u ovoj stavci na nivou MKD, kod kojeg su otpisani krediti, kao dominantna stavka vanbilansne evidencije povećani za 3,3 miliona KM ili 37,6% u odnosu na kraj prethodne godine. Od ukupnog iznosa vanbilansne evidencije, na otpisane kredite (u koje su uključeni glavnica i redovna kamata, te zatezna kamata i sudski troškovi) odnosi se 149,1 milion KM ili 60,7% vanbilansa, koji su za 0,3 miliona KM ili 0,2% veći u odnosu na kraj 2022. godine. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija je 36.484, što u odnosu na kraj prethodne godine predstavlja smanjenje za ukupno 399 mikrokreditnih partija (1,1%), kao neto efekat novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokredita.

U grafikonu 14 prikazane su najveće bilansne stavke aktive i pasive po godinama.

Grafikon 14: Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama

4.1.2.2. Kapital i obaveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2023. godine odnose se na: kapital koji iznosi 405,4 miliona KM i čini 49% ukupne pasive i obaveze po uzetim kreditima koje iznose 384,1 milion KM ili 46,4% ukupne pasive. Preostali iznos od 37,9 miliona KM ili 4,6% ukupne pasive odnosi se na ostale obaveze koje su u poređenju sa krajem prethodne godine povećane za iznos od 0,4 miliona KM ili 1,1%.

U odnosu na kraj prethodne godine, ukupno povećanje kapitala na nivou mikrokreditnog sektora, na izvještajni datum, iznosilo je 52,3 miliona KM ili 14,8%, od čega je u posmatranom periodu, kapital MKF povećan za 25,4 miliona KM ili 8,6%, a kapital MKD za iznos od 26,9 miliona KM ili 46,4 %, zbog jednog novoosnovanog MKD koje je u izvještajnoj godini počelo s radom.

Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u tabeli 45:

- 000 KM -

Tabela 45: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora										
R. br.	Opis	31.12.2022.				31.12.2023.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Donirani kapital	48.098	0	48.098	13,6	48.098	0	48.098	11,9	100
2.	Osnovni kapital	3.696	34.177	37.873	10,7	3.626	65.711	69.337	17,1	183
3.	Višak/manjak prih. nad rash.	242.416	0	242.416	68,7	268.012	0	268.012	66,1	111
4.	Emisiona ažia	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
5.	Neraspor. dobit	0	10.191	10.191	2,9	0	10.713	10.713	2,6	105
6.	Zakonske rezerve	0	5.569	5.569	1,6	0	6.586	6.586	1,6	118
7.	Ostale rezerve	965	8.009	8.974	2,5	843	1.805	2.648	0,7	30
	Ukupno kapital	295.175	57.946	353.121	100	320.579	84.815	405.394	100	115

Ukupan kapital MKF iznosi 320,6 miliona KM ili 79,1% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 268 miliona KM i čini 83,6% ukupnog kapitala MKF koji je veći za 25,6 miliona KM ili 10,6% i donirani kapital koji iznosi 48,1 milion KM ili 15% i isti se nije mijenjao u odnosu na kraj prethodne godine. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, a samo na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH učestvuju sa 69,1% (33,2 miliona KM), pri čemu najveći donator samo jedne MKF ima učešće u iznosu od 10,1 milion KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu. Preostale stavke kapitala MKF odnose se na osnovni kapital MKF i ostale rezerve u ukupnom iznosu od 4,5 miliona KM ili 1,4%.

Ukupan kapital MKD iznosi 84,8 miliona KM, što čini 20,9% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog dominantna stavka sa učešćem od 77,5% je osnovni kapital u iznosu od 65,7 miliona KM. Neraspoređena dobit iznosi 10,7 miliona KM ili 12,6%, te je zabilježeno povećanje ove bilansne pozicije za 0,5 miliona KM ili 5,1%. Preostalih 8,4 miliona KM ili 9,9% kapitala MKD odnosi se na zakonske i ostale rezerve.

Posmatrajući pokazatelj stope kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji na izvještajni datum na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 43,18%, može se konstatovati da je isti u skladu sa propisanim ograničenjem.

Ročna struktura obaveza po uzetim kreditima prikazana je u tabeli 46:

- 000 KM -

Tabela 46: Ročna struktura uzetih kredita										
R. br.	Opis	31.12.2022.				31.12.2023.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Obav. po uzetim kratk. kred.	12.292	7.856	20.148	5,9	16.046	6.380	22.426	5,8	111
2.	Obav. po uzetim dug. kred.	215.159	100.616	315.775	93,4	234.273	124.622	358.895	93,5	114
3.	Obaveze po dosp. kamatama	1.212	1.130	2.342	0,7	1.394	1.344	2.738	0,7	117
	Ukupno	228.663	109.602	338.265	100	251.713	132.346	384.059	100	114

Obaveze po uzetim kreditima povećane su u odnosu na kraj prethodne godine za 45,8 miliona KM ili 13,5%. Stopa rasta kreditnih obaveza MKF je 10,1%, dok je stopa rasta kod MKD 20,8%. U strukturi ukupnih obaveza po uzetim kreditima, kreditne obaveze MKF čine 65,5%, a MKD 34,5%. U pogledu ročne strukture obaveza po uzetim kreditima, u odnosu na kraj prethodne godine, kratkoročne obaveze su povećane za 11,3%, a dugoročne obaveze za 13,7%. Obaveze po

dospjelim kamatama povećane su za 16,9%. Dva najveća kreditora mikrokreditnog sektora u FBiH na izvještajni datum učestvuju sa 18,1% u ukupnim obavezama po uzetim kreditima.

4.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Mikrokreditni portfolio iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilansnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2023. godine učestvuje sa 82% ukupne aktive mikrokreditnog sektora i iznosi 679 miliona KM. U poređenju sa krajem prethodne godine, bruto mikrokreditni portfolio je povećan za iznos od 73,4 miliona KM ili 12,1%, Ukoliko se isti umanjuje za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od šest miliona KM, neto mikrokreditni portfolio iznosi 673 miliona KM i čini 81,3% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH (tabela 47). U posmatranom periodu, RKG na ukupan mikrokreditni portfolio manje su za 1,1 milion KM ili 15,6%. RKG kod MKF neznatno su povećane za 0,1 milion KM ili 2%, dok su kod MKD smanjene za iznos od 1,2 miliona KM, sa stopom pada od 28%.

U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfolija, neto mikrokrediti MKF iznose 471,9 miliona KM i čine 70,1% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 201,1 milion KM ili 29,9% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2022.			31.12.2023.			Indeks (8/5)
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	
1.	Mikrokrediti (bruto)	440.182	165.440	605.622	474.936	204.121	679.057	112
2.	RKG	2.954	4.213	7.167	3.012	3.034	6.046	84
3.	Neto mikrokrediti (1.-2.)	437.228	161.227	598.455	471.924	201.087	673.011	112

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija (umanjeno za odgođeni prihod po osnovu naknada) na dan 31.12.2023. godine prikazani su u tabeli 48:

- 000 KM -

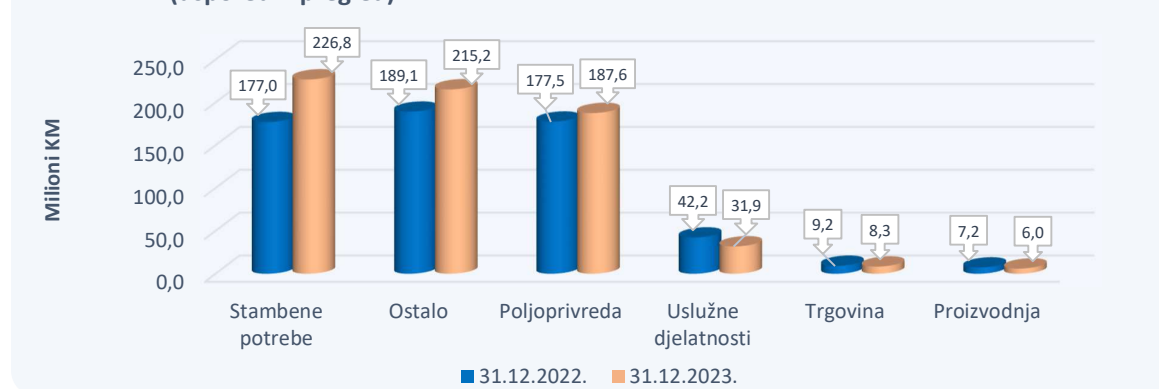
R. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Pravnim licima					
a)	Uslužne djelatnosti	399	10.361	38	10.798	46,3
b)	Trgovina	205	3.325	12	3.542	15,2
c)	Poljoprivreda	23	1.483	1	1.507	6,5
d)	Proizvodnja	187	3.146	6	3.339	14,3
e)	Ostalo	70	4.038	21	4.129	17,7
	Ukupno 1	884	22.353	78	23.315	100
2.	Fizičkim licima					
a)	Uslužne djelatnosti	377	20.582	104	21.063	3,2
b)	Trgovina	163	4.595	15	4.773	0,7
c)	Poljoprivreda	5.497	180.262	291	186.050	28,5
d)	Proizvodnja	74	2.615	10	2.699	0,4
e)	Stambene potrebe	3.749	222.765	326	226.840	34,8
f)	Ostalo	15.036	195.395	648	211.079	32,4
	Ukupno 2	24.896	626.214	1.394	652.504	100
	Ukupno (1+2)	25.780	648.567	1.472	675.819	

U ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija, najveće učešće imaju dugoročni mikrokrediti sa 96%, kratkoročni mikrokrediti učestvuju sa 3,8% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,2%.

Posmatrajući sektorsku strukturu, dominantno je učešće mikrokredita odobrenih fizičkim licima u visini od 96,6%, a preostalih 3,4% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim licima. U okviru mikrokreditnog portfolija fizičkih lica, najveće je učešće mikrokredita odobrenih za stambene potrebe 34,8%, te za ostale sektore koje je iznosilo 32,4%. Prema visini učešća slijede mikrokrediti odobreni za poljoprivredu sa 28,5% i uslužne djelatnosti sa 3,2%. Učešće mikrokredita za trgovinu je 0,7%, a za proizvodnju 0,4%. U strukturi mikrokredita odobrenih pravnim licima, dominantno je učešće mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 46,3%.

U grafikonu 15 prikazana je sektorska struktura mikrokredita sa usporednim pregledom u odnosu na kraj prethodne godine.

Grafikon 15: Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled)

U tabeli 49 daje se pregled potraživanja sa pripadajućim rezervisanjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknjižena iz bilansa stanja, na dan 31.12.2023. godine:

- 000 KM -

Tabela 49: RKG

R. br.	Dani kašnjenja	Stope rezerv.	Iznos kredita	Učešće (%)	Dospjela kamata		Iznos ost. stavki aktive	Po mikrokr. 9=4x3	Rezervisanja		Više izdv. rezerve 12	Ukupna rezervisanja 13=9+10+11+12
					Stopa rezerv.	Iznos kamate			Po dosp. kam. 10=7x6	Po ost. stav. aktive 11=8x3		
1.	0	0%	663.178	98,1	0%	76	450	0	0	0	156	156
2.	1-15	2%	3.312	0,5	2%	62	0	67	1	0	23	91
3.	16-30	15%	3.283	0,5	100%	52	0	492	52	0	48	592
4.	31-60	50%	1.841	0,3	100%	59	0	921	59	0	31	1.011
5.	61-90	80%	1.229	0,2	100%	53	0	983	53	0	11	1.047
6.	91-180	100%	2.976	0,4	100%	173	0	2.976	173	0	0	3.149
Ukupno			675.819	100		475	450	5.439	338	0	269	6.046
7.	preko 180	Otpis	1.777	-		145						

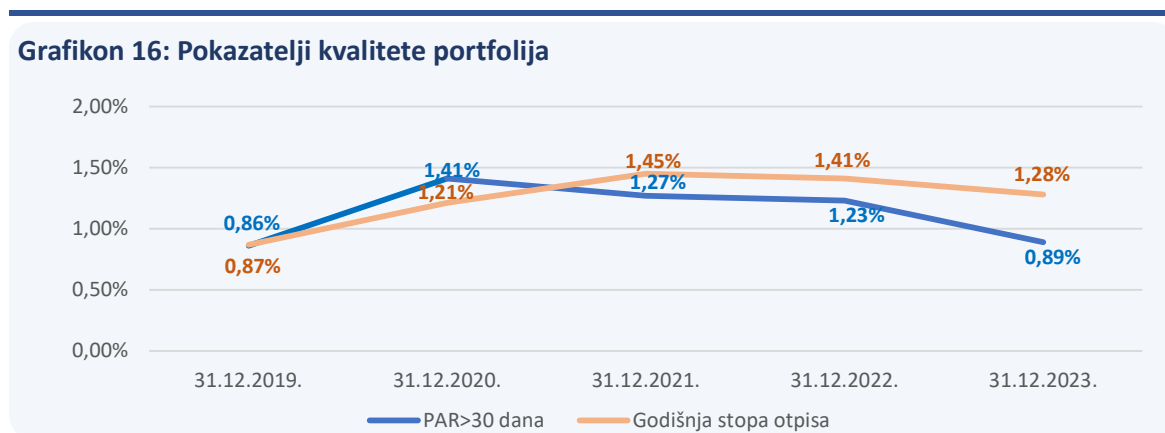
U mikrokreditnom portfoliju na nivou sektora, 98,1% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 1,9% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 1% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 0,9% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (0,5 miliona KM), kašnjenja u plaćanju do 30 dana čine 24%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 60%. Ukupan iznos rezervisanja po osnovu mikrokredita, kamata i ostalih stavki aktive je šest miliona KM, a najveću stavku čine rezervisanja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose 3,1 milion KM i čine više od polovine ukupnog iznosa rezervisanja (52,1%). Omjer RKG iznosi 0,80%, što u poređenju sa istim omjerom 31.12.2022. godine, kada je iznosio 1,05%, predstavlja smanjenje za 0,25 procentnih poena.

Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfolija

Pokazatelj portfolija u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 31.12.2023. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 0,89% i smanjen je za 0,34 procentna poena u odnosu na 31.12.2022. godine. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfolija na nivou sektora je u okviru propisanog standarda.

Na nivou mikrokreditnog sektora, godišnja stopa otpisa mikrokredita iznosi 1,28%, što je u okviru propisanog standarda, a ista je smanjena za 0,13 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine.

U grafikonu 16 prikazani su pokazatelji kvalitete portfolija sa usporednim pregledom po godinama.

Ponderisane NKS i EKS na mikrokredite

U periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine, MKO sa sjedištem u FBiH zaključile su ukupno 143.458 ugovora, te isplatile 621,5 miliona KM mikrokredita, što je za 4.232 ugovora ili 2,9% manje u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno u vrijednosti isplata za 68,6 miliona KM ili 12,4% više isplata u odnosu na posmatrani period. Kod MKO sa sjedištem u FBiH, prosječna ponderisana NKS na ukupne mikrokredite je iznosila 19,09%, a EKS 22,76%, pri čemu je NKS na kratkoročne mikrokredite iznosila 20,85%, a na dugoročne 18,91%, te EKS na kratkoročne mikrokredite 28,10%, odnosno 22,23% na dugoročne mikrokredite. Prosječna ponderisana EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u izvještajnom periodu, bilježi smanjenje za 0,54 procentna poena u odnosu na isti period 2022. godine, pri čemu je prosječna ponderisana EKS na kratkoročne mikrokredite zabilježila pad za 0,80 procentnih poena, dok je na dugoročne mikrokredite zabilježila pad za 0,42 procentna poena.

U Prilogu 12. daje se pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokredite koje su u periodu 01.01. - 31.12.2023. godine isplatile MKO sa sjedištem u FBiH.

U Prilogu 12a. daje se usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na isplaćene mikrokredite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u periodu 2019. - 2023. godina.

4.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH

Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.12.2023. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 29,6 miliona KM (tabela 50), što je za 16,3 miliona KM više u odnosu na isti period 2022. godine. Na izvještajni datum, MKO su ukupno iskazale 31,8 miliona KM viška prihoda nad rashodima, odnosno dobiti i 2,2 miliona KM manjka prihoda nad rashodima, odnosno gubitka.

- 000 KM -

Tabela 50: Ostvareni finansijski rezultat MKO

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2022.						01.01. - 31.12.2023.					
		Iznos			Broj MKO			Iznos			Broj MKO		
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno
1.	Višak prihoda nad rashodima/Dobit	13.821	5.353	19.174	8	2	10	25.399	6.350	31.749	8	2	10
2.	Manjak prihoda nad rashodima/Gubitak	396	5.510	5.906	2	1	3	66	2.116	2.182	1	2	3
	Ukupno	13.425	-157	13.268	10	3	13	25.333	4.234	29.567	9	4	13

Višak prihoda nad rashodima MKF veći je za 11,9 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine, dok je neto dobit MKD veća za 4,4 miliona KM. Iskazani ukupni višak prihoda nad rashodima MKF iznosio je 25,4 miliona KM (8 MKF), a manjak prihoda nad rashodima je iskazala jedna MKF u iznosu od 0,1 milion KM. Dobit su iskazala dva MKD u iznosu od 6,4 miliona KM, dok su dva MKD iskazala gubitak u iznosu od 2,1 milion KM. U prilogima 13. i 14. dati su zbirni bilanci uspjeha za MKF i MKD.

Ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 31.12.2023. godine iznose 146,2 miliona KM i isti su veći za 20,2 miliona KM ili 16% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 51).

- 000 KM -

Tabela 51: Struktura ukupnih prihoda MKO

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 31.12.2022.				01.01. - 31.12.2023.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Prihod od kamata i slični prihodi									
1.1.	Kamata na kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	3	2	5	0,0	0	3	3	0,0	60
1.2.	Kamate na plasmane bankama	14	0	14	0,0	0	0	0	0,0	0
1.3.	Kamate na kredite	77.477	29.832	107.309	85,2	84.641	31.225	115.866	79,3	108
1.4.	Naknade za obradu kredita	5.059	1.460	6.519	5,2	6.015	1.394	7.409	5,1	114
1.5.	Naknade za prijev. otplatu kredita	597	266	863	0,7	709	263	972	0,6	113
1.6.	Ostali prihodi od kamata i sl. prihodi	1.095	332	1.427	1,1	1.054	104	1.158	0,8	81
	Ukupno	84.245	31.892	116.137	92,2	92.419	32.989	125.408	85,8	108
2.	Operativni prihodi									
2.1.	Naknade za izvršene usluge	236	0	236	0,2	251	0	251	0,2	106
2.2.	Prihod od naplaćenih otpisanih potraž.	6.896	979	7.875	6,2	6.597	1.075	7.672	5,2	97
2.3.	Ostali operativni prihodi	9	16	25	0,0	10	5	15	0,0	60
	Ukupno	7.141	995	8.136	6,4	6.858	1.080	7.938	5,4	98
3.	Ostali poslovni prihodi									
	Ukupni prihodi (1+2+3)	92.858	33.144	126.002	100	111.261	34.894	146.155	100	116

U strukturi ukupnih prihoda MKO, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 85,8%, operativni prihodi sa 5,4%, a ostali poslovni prihodi sa 8,8%. U odnosu na isti period prethodne godine, prihodi od kamata i slični prihodi, zabilježili su porast od 9,3 miliona KM ili 8%. Prihodi od

kamata na kredite, kao najznačajnija stavka prihoda od kamata i sličnih prihoda porasli su za 8,6 miliona KM ili 8%.

Operativni prihodi MKO u posmatranom periodu zabilježili su pad od 0,2 miliona KM ili 2,4%, pri čemu su prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja, kao dominantna stavka, smanjeni za 0,2 miliona KM ili 2,6%. Ostali poslovni prihodi zabilježili su značajan porast u iznosu od 11,1 milion KM, obzirom da je jedna MKF u izvještajnom periodu na poziciji prihoda od dividendi i učešća (ulaganja) iskazala vrijednost u iznosu od deset miliona KM, što čini 78,1% poslovnih prihoda MKO.

Ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.12.2023. godine iznose 116,6 miliona KM i isti su veći za 3,9 miliona KM ili 3,4% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 52).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 31.12.2022.				01.01. - 31.12.2023.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Rashodi od kamata i slični rashodi									
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	6.617	4.613	11.230	10,0	8.272	4.874	13.146	11,3	117
1.2.	Naknade za primljene kredite	696	546	1.242	1,1	661	479	1.140	1,0	92
1.3.	Naknade za prijev. otplatu kredita	0	0	0	0,0	20	0	20	0,0	-
1.4.	Ostali rashodi po kamatama i sl. rashodi	429	1.848	2.277	2,0	410	219	629	0,5	28
	Ukupno	7.742	7.007	14.749	13,1	9.363	5.572	14.935	12,8	101
2.	Operativni rashodi									
2.1.	Troškovi plata i doprinosa	41.117	10.304	51.421	45,6	44.977	11.333	56.310	48,3	110
2.2.	Troškovi amortizacije	4.630	1.454	6.084	5,4	4.702	1.461	6.163	5,3	101
2.3.	Materijalni troškovi	2.418	710	3.128	2,8	2.265	524	2.789	2,4	89
2.4.	Troškovi usluga	15.062	6.329	21.391	18,9	15.720	5.342	21.062	18,1	98
2.5.	Ostali operativni troškovi	2.641	836	3.477	3,1	2.791	1.258	4.049	3,4	116
	Ukupno	65.868	19.633	85.501	75,8	70.455	19.918	90.373	77,5	106
3.	Ostali poslovni rashodi	733	243	976	0,9	802	659	1.461	1,2	150
4.	Troškovi rezer. za kred. i dr. gubitke	3.844	5.824	9.668	8,6	3.963	3.806	7.769	6,7	80
5.	Porez na višak prih. nad rash./dobit	1.246	594	1.840	1,6	1.345	705	2.050	1,8	111
	Ukupni rashodi (1+2+3+4+5)	79.433	33.301	112.734	100	85.928	30.660	116.588	100	103

U strukturi ukupnih rashoda MKO, dominiraju operativni rashodi sa učešćem od 77,5%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 12,8%, te troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke sa 6,7%. Na ostale poslovne rashode i porez na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit odnosi se 3% ukupnih rashoda MKO.

Rashodi od kamata i slični rashodi veći su za 0,2 miliona KM ili 1,3% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu su kamate na pozajmljena sredstva povećane za 17,1%. Naknade za primljene kredite smanjene su za 8,2%, a ostali rashodi po kamatama i slični rashodi za 72,4%, usljed značajnog smanjenja ove pozicije kod jednog MKD (pad od 97,2%).

Operativni rashodi MKF, kao dominantna stavka ukupnih rashoda, povećani su za 4,9 miliona KM ili 5,7%, pri čemu su troškovi plaća i doprinosa, kao najznačajnija stavka, porasli za 4,9 miliona KM ili 9,5%. Troškovi usluga su neznatno smanjeni za 0,3 miliona KM ili 1,5%, dok su materijalni troškovi smanjeni za 0,3 miliona KM ili 10,8%. Ostali operativni troškovi porasli su za 0,6 miliona KM, odnosno 16,4%, a troškovi amortizacije za 0,1 milion KM ili 1,3%.

Ostali poslovni rashodi povećani su za 0,5 miliona KM ili 49,7%, dok su troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke smanjeni za 1,9 miliona KM ili 19,6%. Troškovi poreza na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit su veći za 0,2 miliona KM ili 11,4%.

Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikrokreditnog sektora FBiH

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 31.12.2023. godine iznosi 17,80%, što je u okviru propisanog pokazatelja.

Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH, prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA), je negativan i iznosi -3,32%, usljed povećanja stope inflacije koja se koristi za prilagodbu troškova prilikom izračuna ovog pokazatelja. Navedeni pokazatelj nije u okviru propisanog standarda. Pokazatelj operativne održivosti mikrokreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda (umanjenih za naplatu otpisanih potraživanja i ostalih poslovnih prihoda) i ukupnih rashoda, iznosi 127,60%.

4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikrokreditnog sektora u FBiH nastaviti sa planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na:

- praćenje usklađenosti poslovanja MKO sa regulatornim okvirom, u pogledu ostvarenja ciljeva mikrokreditiranja, u smislu poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, doprinosa povećanju zaposlenosti i podrške razvoju poduzetništva, povećanju transparentnosti poslovanja i zaštite prava korisnika finansijskih usluga;
- pravovremeno i adekvatno poduzimanje aktivnosti u MKO u skladu sa izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju identifikovanih nepravilnosti i slabosti u poslovanju;
- praćenje makroekonomskih prilika i utjecaja na MKO sektor, kao i praćenje aktivnosti upravljačkih funkcija MKO na usklađivanju poslovanja sa propisanim parametrima primarno u kontekstu upravljanja i optimiziranja operativnih troškova, te ublažavanje negativnih efekata na krajnje korisnike kredita.

Nadležna upravljačka tijela MKO trebaju osigurati usklađenost poslovanja sa regulatornim okvirom i propisanim standardima, sa fokusom na:

- obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja radi poboljšanja materijalnog položaja korisnika, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu [Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga](#)¹⁸, uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite sa propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;
- održavanje i unapređenje dobrih praksi upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sistema internih kontrola i neovisne funkcije interne revizije;
- dosljednu primjenu podzakonskih akata, posebno u segmentima dokumentovanja i izračuna kreditne sposobnosti korisnika kredita;

POVEZNICA 18

- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, kao i usklađenosti sa poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima;
- optimiziranje resursa i primjene principa odgovornog mikrokreditiranja;
- usklađivanje, odnosno unapređenje pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;
- nastavak i unapređenja saradnje sa AMFI, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za MKO i
- unaprjeđenje transparentnosti poslovanja.

4.2. LIZING SEKTOR

4.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBIH

4.2.1.1. Broj lizing društava i podružnica

Dozvolu FBA za obavljanje poslova lizinga na dan 31.12.2023. godine imaju četiri lizing društva u FBIH, te je u odnosu na kraj prethodne godine broj lizing društava isti. Četiri lizing društva imaju osnovanu po jednu podružnicu u RS-u.

U Prilogu 15. daju se osnovni podaci o lizing društvima koja čine lizing sektor u FBIH.

4.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva lizing društava u FBIH, prema podacima za izvještajni datum je sljedeća: dva lizing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih lica, jedno lizing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno lizing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

4.2.1.3. Kadrovska struktura

U lizing sektoru u FBIH, na izvještajni datum zaposleno je 114 radnika, što je za 14 radnika ili 14% više u odnosu na kraj prethodne godine (tabela 53).

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	77	77,0	81	71,1	105
2.	Viša stručna sprema - VŠS	2	2,0	2	1,8	100
3.	Srednja stručna sprema - SSS	16	16,0	24	21,0	150
4.	Ostali	5	5,0	7	6,1	140
Ukupno		100	100	114	100	114

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih. Prema pokazateljima na dan 31.12.2023. godine na nivou lizinga sektora u FBIH na svakog zaposlenog odnosilo se 4,6 miliona KM aktive, što je za 0,2 miliona KM ili 5,4% više u odnosu na kraj prethodne godine.

4.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.2.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva lizing sektora u FBiH na izvještajni datum iznosi 525,3 miliona KM i veća je za 88,3 miliona KM ili 20,2% u odnosu na kraj prethodne godine. Na dva lizing društva, posmatrano po veličini aktive, odnosi se 65,5% ukupne aktive lizing sektora u FBiH.

U Prilogu 16. dat je Zbirni bilans stanja lizing društava u FBiH, dok je u Prilogu 17. dat pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 31.12.2023. godine. U tabeli 54 daje se sažeti bilans stanja lizing sektora.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2022.	Učešće %	31.12.2023.	Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novac i novčani ekvivalenti	4.384	1,0	6.316	1,2	144
2.	Plasmani bankama	6.167	1,4	4.805	0,9	78
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto	342.550	78,4	411.385	78,3	120
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	383.834	87,8	471.735	89,8	123
3b)	Rezerve za gubitke	4.837	1,1	5.400	1,0	112
3c)	Odgođeni prihod po osnovu kamata	36.075	8,2	54.513	10,4	151
3d)	Odgođeni prihod po osnovu naknada	372	0,1	437	0,1	117
4.	Potraživanja od subsidijarnih lica	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	76.012	17,4	87.080	16,6	115
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva, neto	1.222	0,3	1.278	0,3	105
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog lizinga, neto	74.790	17,1	85.802	16,3	115
6.	Dugoročne investicije	408	0,1	466	0,1	114
7.	Ostala aktiva	7.519	1,7	15.262	2,9	203
Ukupno aktiva		437.040	100	525.314	100	120
PASIVA						
8.	Obaveze po uzetim kreditima	390.310	89,3	462.941	88,1	119
9.	Ostale obaveze	10.158	2,3	18.430	3,5	181
10.	Kapital	36.572	8,4	43.943	8,4	120
Ukupna pasiva		437.040	100	525.314	100	120
11.	Vanbilansna evidencija	60.984		133.645		219

U strukturi ukupne aktive lizing sektora u FBiH najznačajnije je učešće neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, koja iznose 411,4 miliona KM ili 78,3% ukupne aktive. U poređenju sa krajem prethodne godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća su za 68,8 miliona KM ili 20,1%, dok su bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća za iznos od 87,9 miliona KM ili 22,9%. Jedna banka koja obavlja poslove finansijskog lizinga, iskazuje neto potraživanja po osnovu ugovora finansijskog lizinga u ukupnom iznosu od 32,6 miliona KM, što ukazuje da neto potraživanja na nivou lizing sistema iznose 444 miliona KM i ista su za 65,3 miliona KM ili 17,3% veća u odnosu na kraj prethodne godine.

Bilansna pozicija novac i novčani ekvivalenti iznosi 6,3 miliona KM, što čini 1,2% ukupne aktive, te je veća za 1,9 miliona KM ili 44,1% u odnosu na kraj prethodne godine. Plasmani bankama, koje iskazuje jedno lizing društvo, iznose 4,8 miliona KM, što čini 0,9% ukupne aktive lizing sektora u FBiH, a što je za 1,4 miliona KM ili 22,1% manje u odnosu na kraj prethodne godine. Neto vrijednost osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga iznosi 85,8 miliona KM i za 11 miliona KM ili 14,7% je povećana u odnosu na kraj prethodne godine.

U strukturi potraživanja po osnovu finansijskog lizinga na nivou lizinga sektora u FBiH, posmatrano prema predmetu lizinga, ugovori koji su odobreni po osnovu finansiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti učestvuju sa 88,6%, ugovori po osnovu finansiranja mašina i opreme učestvuju sa 11,3%, dok se na ugovore putem kojih su finansirane nekretnine odnosi

0,1%. Prema korisniku lizinga, najveći dio se odnosi na ugovore odobrene pravnim licima (91,3%), te na ugovore odobrene fizičkim licima (4,9%).

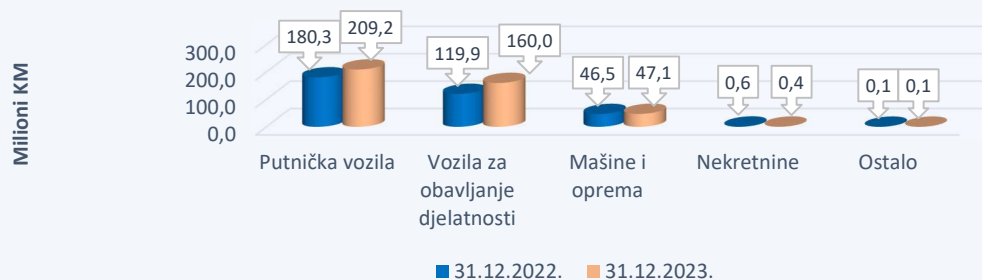
U tabeli 55 iskazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu na nivou lizing sektora u FBiH (bruto potraživanja umanjena za odgođene prihode po osnovu kamata i naknada) na dan 31.12.2023. godine.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Učešće %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prema predmetu lizinga					
1.1.	Putnička vozila	65.356	142.158	1.709	209.223	50,2
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	51.114	107.826	1.064	160.004	38,4
1.3.	Mašine i oprema	17.352	28.953	757	47.062	11,3
1.4.	Nekretnine	75	299	3	377	0,1
1.5.	Ostalo	39	80	0	119	0,0
	Ukupno	133.936	279.316	3.533	416.785	100
2.	Prema korisniku lizinga					
2.1.	Pravna lica	122.292	255.086	3.343	380.721	91,3
2.2.	Preduzetnici	4.676	8.867	76	13.619	3,3
2.3.	Fizička lica	6.177	14.204	109	20.490	4,9
2.4.	Ostalo	791	1.159	5	1.955	0,5
	Ukupno	133.936	279.316	3.533	416.785	100

U grafikonu 17 prikazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu sa usporednim podacima na kraju prethodne godine.

Grafikon 17: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu (usporedni pregled)

4.2.2.2. Kapital i obaveze

Ukupni kapital lizing društava na 31.12.2023. godine iznosi 43,9 miliona KM, što čini 8,4% ukupne pasive lizing sektora u FBiH, a u poređenju sa krajem prethodne godine, navedena pozicija povećana je za 7,4 miliona KM ili 20,2%.

Ukupne obaveze lizing sektora iznose 481,4 miliona KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive lizing sektora u FBiH sa učešćem od 91,6%. U poređenju sa krajem prethodne godine, ukupne obaveze na nivou sektora povećane su za iznos od 80,9 miliona KM ili 20,2%.

Obaveze lizing društava u FBiH po uzetim kreditima iznose 462,9 miliona KM, što čini 88,1% ukupne pasive, a u poređenju sa krajem prethodne godine, ova pozicija je veća za iznos od 72,6 miliona KM ili 18,6%. Posmatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantno je učešće dugoročnih kredita u obavezama po uzetim kreditima (93,9%).

4.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Prema izvještajnim podacima na nivou lizing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 31.12.2023. godine (tabela 56) iskazane su u iznosu od 5,4 miliona KM i više su u odnosu na kraj prethodne godine za 0,6 miliona KM ili 11,6%.

U strukturi potraživanja po finansijskom lizingu iskazano je ukupno 3,5 miliona KM dospjelih neizmirenih potraživanja, koja su veća za 0,3 miliona KM ili 9% u odnosu na kraj prethodne godine.

- 000 KM -

Tabela 56: Pregled rezervi za finansijski lizing

R. br.	Dani kašnjenja	Stopa rezerv. za finans. lizing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za finans. lizing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
								Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obrač. i izdvojene rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7x3	10=8x4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,5%	0,5%	412.977	438	65.568	192	328	1	3.799	4.128
2.	60-90	10%	10%	1.785	0	299	0	30	0	131	161
3.	90-180	50%	50%	685	0	420	0	210	0	1	211
4.	preko 180	100%	75%	900	0	900	0	900	0	0	900
5.	preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno				416.347	438	67.187	192	1.468	1	3.931	5.400

Ukupan iznos otpisanih potraživanja na izvještajni datum iznosi 2,9 miliona KM, što je smanjenje u odnosu na kraj prethodne godine za 1,2 miliona KM ili 29%, čemu je najviše doprinijelo povećanje trajnog otpisa za 86,8%.

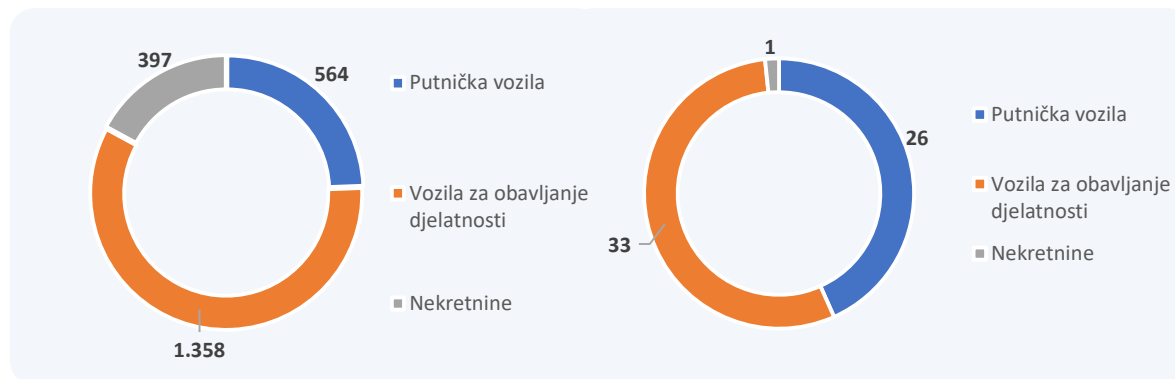
Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga, usljed raskida lizing ugovora sa korisnikom lizinga na dan 31.12.2023. godine na nivou lizing sektora FBiH iznosi 2,3 miliona KM i povećana je u odnosu na kraj prethodne godine za 0,7 miliona KM ili 47,4%, usljed iskazivanja procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih vozila za obavljanje djelatnosti kod jednog lizing društva sa učešćem od 39%, koje s krajem prethodne godine nije iskazivalo vrijednost na ovoj poziciji. Izuzeto je ukupno 60 predmeta lizinga, što je za 5 predmeta manje u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 18).

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga na nivou lizing sektora gotovo je identična vrijednosti predmeta na nivou lizing sektora, obzirom da jedna banka koja obavlja poslove lizinga, na ovoj poziciji, iskazuje iznos od dvije hiljade KM što čini 0,1% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na nivou lizing sistema.

Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizing sektora u FBiH, na putnička vozila odnosi se 24,3%, dok se na vozila za obavljanje djelatnosti odnosi 58,6%.

Jedno lizing društvo ima dvije trećine učešća u procijenjenoj tržišnoj vrijednosti izuzetih vozila za obavljanje djelatnosti. Na nekretnine (poslovne objekte), po kojima su lizing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obaveza od strane korisnika lizinga, odnosi se 17,1% ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta, a cjelokupan iznos navedene pozicije odnosi se na jedno lizing društvo.

Grafikon 18: Struktura procijenjene tržišne vrijednost izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta

4.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima četiri lizing društva, na nivou lizing sektora u FBiH u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 6,5 miliona KM, što predstavlja smanjenje za 2,3 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 57). Iskazana ukupna neto dobit iznosila je 7,5 miliona KM (tri lizing društva), dok je jedno lizing društvo iskazalo gubitak u iznosu od jedan milion KM.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2022.		01.01. - 31.12.2023.	
		Iznos	Broj lizing društava	Iznos	Broj lizing društava
1	2	3	4	5	6
1.	Dobit	9.341	3	7.537	3
2.	Gubitak	461	1	995	1
	Ukupno	8.880	4	6.542	4

U Prilogu 18. dat je zbirni bilans uspjeha lizing društava u FBiH za period 01.01. - 31.12.2023. godine.

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 31.12.2023. godine iznose 62 miliona KM i isti su veći za 16 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 58).

- 000 KM -

Tabela 58: Struktura ukupnih prihoda lizing društava

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 31.12.2022.		01.01. - 31.12.2023.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prihod od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamate na plasmane bankama	136	0,3	87	0,1	64
1.2.	Kamate po finansijskom lizingu	13.631	29,6	25.055	40,4	184
1.3.	Ostali prihodi od kamate	2.300	5,0	3.313	5,4	144
	Ukupno 1	16.067	34,9	28.455	45,9	177
2.	Operativni prihodi					
2.1.	Naknade za operativni najam	23.149	50,2	25.875	41,7	112
2.2.	Naknada za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
2.3.	Ostali operativni prihodi	6.486	14,1	7.720	12,4	119
	Ukupno 2	29.636	64,3	33.596	54,1	113
3.	Prihod po osnovu otpuštanja rez. za gubitke	362	0,8	0	0,0	0
	Ukupni prihodi (1+2+3)	46.065	100	62.051	100	135

Prihodi od kamata i slični prihodi lizing sektora FBiH iznose 28,4 miliona KM, te čine 45,9% ukupnih prihoda lizing sektora, a isti su veći za 12,4 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovu kamata po finansijskom lizingu u ukupnom iznosu od 25,1 milion KM i isti su za 11,4 miliona KM veći u odnosu na isti period prethodne godine.

Operativni prihodi iznose 33,6 miliona KM sa učešćem od 54,1% u ukupnim prihodima lizing sektora, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine povećani su za iznos od četiri miliona KM ili 13,4%. Naknade za operativni najam, kao dominantna stavka operativnih prihoda povećane su za 2,7 miliona KM ili 11,8%, dok su ostali operativni prihodi povećani za 1,2 miliona KM ili 19%.

U odnosu na isti period prethodne godine zabilježeno je povećanje učešća pozicije prihoda od kamata i sličnih prihoda lizing sektora u ukupnim prihodima, uz istovremeno smanjenje učešća operativnih prihoda u ukupnim prihodima lizing sektora. Zbog rasta 6M i 3M EURIBOR-a, a usljed promjene monetarne politike na nivou EU i primjene zaštitnih mehanizama radi stabilizacije rasta inflacije, izvori finansiranja lizing društava, odnosno cijena na iste, porasla je u skladu sa trendom rasta stope EURIBOR-a. Stoga je povećanje prihoda u dvanaestomjesečnom izvještajnom periodu 2023. godine u odnosu na isti period prethodne godine najvećim dijelom posljedica usklađenja kamata sa 6M i 3M EURIBOR-om, uzimajući u obzir da većinu portfolija lizing društava čine ugovori koji su vezani za ove stope.

Ukupni rashodi lizing sektora u FBiH

Ukupni rashodi za period 01.01. - 31.12.2023. godine iznose 55,5 miliona KM, a isti su veći za 18,3 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 59).

- 000 KM -

Tabela 59: Struktura ukupnih rashoda lizing društava

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 31.12.2022.		01.01. - 31.12.2023.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rashod od kamata i slični rashodi					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	6.331	17,0	19.599	35,3	310
1.2.	Naknade za obradu kredita	128	0,4	188	0,3	147
1.3.	Ostali rashod po kamati	4	0,0	5	0,0	125
	Ukupno 1	6.463	17,4	19.792	35,6	306
2.	Operativni rashodi					
2.1.	Troškovi plata i doprinosa	4.978	13,4	5.778	10,4	116
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	14.826	39,9	16.485	29,7	111
2.3.	Ostali troškovi	10.199	27,4	12.202	22,0	120
	Ukupno 2	30.003	80,7	34.465	62,1	115
3.	Troškovi rezervi	0	0,0	643	1,2	-
4.	Porez na dobit	719	1,9	609	1,1	85
	Ukupni rashodi (1+2+3+4)	37.185	100	55.509	100	149

Rashodi od kamata i slični rashodi u lizing sektoru iznose 19,8 miliona KM, sa učešćem od 35,6% u ukupnim rashodima, te su veći u odnosu na isti period prethodne godine za 13,3 miliona KM, čemu je najviše doprinijelo povećanje ove stavke za 190,5% kod jednog lizing društva koje ima 44,5% učešća u ovoj bilansnoj poziciji, a činjenica je da su i ostala društva iskazala značajno povećanje ove stavke. Kamatni rashodi na uzete kredite, kao dominantna stavka rashoda od kamata, zabilježili su rast za 13,3 miliona KM.

U posmatranom periodu ukupni operativni rashodi lizing sektora iznose 34,5 miliona KM sa učešćem od 62,1% u ukupnim rashodima lizing sektora, te su isti veći za 4,5 miliona KM ili 14,9% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi povećani troškovi plata i doprinosa za 16,1%, troškovi poslovnog prostora za 11,2%, dok su ostali troškovi povećani za 19,6%.

Troškovi rezervi za gubitke iznose 0,6 miliona KM ili 1,2% ukupnih rashoda, a troškovi poreza na dobit 0,6 miliona KM sa učešćem od 1,1%.

U odnosu na isti period prethodne godine zabilježeno je povećanje učešća pozicije rashoda od kamata i sličnih rashoda lizing sektora u ukupnim rashodima, uz istovremeno smanjenje učešća operativnih rashoda u ukupnim rashodima lizing sektora usljed činjenice da su zaduženja lizing društava bila većinski ugovorno vezana za 6M i 3M EURIBOR (od 80% - 95% izvora finansiranja), radi čega je značajan porast rashoda po osnovu korištenih kredita. Pored navedenog, jedno lizing društvo je vršilo refinansiranje u značajnom iznosu iz kredita sa promjenjivom kamatnom stopom u kredite sa fiksnom kamatnom stopom, što je također imalo utjecaja na strukturu rashoda u posmatranom izvještajnom periodu.

4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga ostvarenih na nivou lizing sistema u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine iznosi 340 miliona KM i veća je za 75,3 miliona KM ili 28,4% u odnosu na isti period prethodne godine, od čega se na lizing sektor, kojeg čine četiri lizing društva, odnosi 322,6 miliona KM, odnosno 94,9% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema.

Broj novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema iznosi 5.305, što je za 557 ugovora ili 11,7% više u odnosu na isti period prethodne godine. Od toga se na lizing sektor odnosi 5.102 ugovora ili 96,2% od ukupnog broja zaključenih ugovora na nivou lizing sistema. Prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sistema zaključenih u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine iznosi 64,1 hiljadu KM i ista je veća za 15% u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 55,7 hiljada KM, dok prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sektora iznosi 63,2 hiljade KM što je za 15,2% više u odnosu na isti period 2022. godine kada je iznosila 54,9 hiljada KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u izvještajnom periodu, na ugovore finansijskog lizinga odnosi se 282,9 miliona KM ili 83,2% (99,8% čini vrijednost dugoročnih lizing ugovora), dok se na ugovore operativnog lizinga odnosi 57,1 milion KM ili 16,8% (81,1% čini vrijednost dugoročnih lizing ugovora).

U tabeli 60 prikazan je usporedni pregled broja zaključenih ugovora u periodu 01.01. - 31.12.2023. godine i isti period prethodne poslovne godine, kao i usporedni pregled ostvarenog iznosa novozaključenih ugovora u istim periodima:

- 000 KM -

Tabela 60: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema													
R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2022.						01.01. - 31.12.2023.					
		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno	
		Broj 3	Iznos 4	Broj 5	Iznos 6	Broj 7=3+5	Iznos 8=4+6	Broj 9	Iznos 10	Broj 11	Iznos 12	Broj 13=9+11	Iznos 14=10+12
1.	Vozila	3.555	193.949	938	42.327	4.493	236.276	3.892	250.321	1.216	57.120	5.108	307.441
2.	Oprema	246	28.268	0	0	246	28.268	197	32.563	0	0	197	32.563
3.	Nekretnine	2	96	0	0	2	96	0	0	0	0	0	0
4.	Ostalo	7	74	0	0	7	74	0	0	0	0	0	0
	Ukupno	3.810	222.387	938	42.327	4.748	264.714	4.089	282.884	1.216	57.120	5.305	340.004

Ukupan iznos novih finansiranja u izvještajnom periodu ostvarila su sva četiri lizing društva i jedna banka, koja se bavi poslovima finansijskog lizinga kao pravni sljednik lizing društva koje se pripojilo istoj. U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika finansijskog lizinga, dominiraju plasmani prema pravnim licima, koji čine 93,2% ukupnog iznosa finansiranja u periodu 01.01. - 31.12.2023. godine. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je finansiranje putem lizinga za fizička lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obaveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Ponderisane NKS i EKS

Ukupna prosječna ponderisana NKS za ugovore finansijskog lizinga zaključene u periodu 01.01. - 31.12.2023. godine iznosi 4,04% za kratkoročne ugovore i 5,94% za dugoročne ugovore, dok EKS za kratkoročne ugovore iznosi 8,27%, a za dugoročne 8,89%. Ukupna prosječna ponderisana NKS iznosi 5,94%, a EKS 8,89%. U poređenju sa istim periodom 2022. godine, kada je iskazana ukupna prosječna ponderisana NKS od 4,03% i EKS od 6,79%, evidentan je porast NKS za 1,91 procentni poen i EKS za 2,10 procentnih poena.

U Prilogu 19. dat je pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS po ugovorima o finansijskom lizingu zaključenim u periodu 01.01. - 31.12.2023. godine, prema ročnosti, predmetu i korisniku lizinga.

Razlike u visini prosječnih ponderisanih EKS prema korisnicima lizinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene sa fizičkim licima nije identičan izračunu iste u ugovorima zaključenim sa pravnim licima, obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore sa fizičkim licima zakonska obaveza.

U Prilogu 19a. dat je usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku lizinga. Razlika između iskazanih NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu i plaća se unaprijed od strane korisnika lizinga, kao i kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi lizing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

4.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava u FBiH nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja lizing sektora, putem posrednih i neposrednih kontrola;
- očuvanje kapitalne adekvatnosti lizing sektora u FBiH i jačanje internih procesa definisanja parametara zaštite kapitala u subjektima lizing sektora u FBiH;
- praćenje i ocjenu efikasnosti uspostavljenih sistema upravljanja rizicima u lizing sektoru u FBiH i kvaliteta sveukupnog upravljanja;
- daljnju saradnju sa UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za lizing društva, kao i saradnje sa drugim nadzornim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvaliteta podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu finansijskog lizinga u CRK-u i
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za poslovanje lizing sektora u FBiH.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava, FBA očekuje od subjekata lizing sistema u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere sa primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga finansiranja putem lizinga, a koje su usmjerene na:

- unaprjeđenje sigurnog, stabilnog i održivog lizing poslovanja;
- kapitalno jačanje i definisanje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- unaprjeđenje sistema upravljanja rizicima koji proizilaze iz lizing poslovanja i okruženja, pravovremeno identifikovanje rizika i poduzimanje mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, usklađenosti sa poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima, kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje i
- dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga.

4.3. FAKTORING POSLOVI

4.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH

U skladu sa odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati privredno društvo organizovano kao dioničko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA i banka čije je poslovanje uređeno propisima koji regulišu poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.

Factoring poslovanje u FBiH sa 31.12.2023. godine obavljaju tri komercijalne banke, od kojih su dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu.

4.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH

U 2023. godini ukupan broj novozaključenih ugovora o faktoringu od strane subjekata koji pružaju usluge faktoringa u FBiH je 169, od čega su 162 ugovora zaključena sa pravom regresa, a sedam je zaključenih ugovora o obrnutom (dobavljačkom) faktoringu, te se svi ugovori odnose na domaći faktoring. Uspoređujući izvještajne podatke sa istim periodom prethodne godine, broj novozaključenih ugovora je manji za 59 ugovora ili 25,9%.

Pružaoци usluga faktoringa u posmatranom periodu nisu obavljali poslove otkupa novčanih potraživanja u inostranom faktoringu, niti poslove srodne faktoringu.

Ukupan otkupljeni nominalni iznos novčanih potraživanja i nominalni iznos isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima pružaoца usluga faktoringa u FBiH sa 31.12.2023. godine iznosi 135,5 miliona KM, što je u odnosu na isti period prethodne godine smanjenje od 30,3 miliona KM ili 18,3%, od čega je 134,9 miliona KM ili 99,5% faktoring sa pravom regresa, 267 hiljada KM ili 0,2% faktoring bez prava regresa, a 348 hiljada KM obrnuti (dobavljački) faktoring ili 0,3%.

Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti faktoringa i domicilnosti, sa usporednim podacima i trendom u naznačenim periodima, prikazane su u tabeli 61:

- 000 KM -

R. br.	Vrsta faktoringa/domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima				Indeks (5/3)
		01.01. - 31.12.2022.		01.01. - 31.12.2023.		
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Factoring sa pravom regresa	74.915	45,2	134.850	99,5	180
2.	Factoring bez prava regresa	90.897	54,8	267	0,2	0
3.	Obrnuti (dobavljački) faktoring	0	0	348	0,3	-
	Ukupno	165.812	100	135.465	100	82
4.	Domaći faktoring	165.812	100	135.465	100	82
5.	Inostrani faktoring	0	0	0	0	-
	Ukupno	165.812	100	135.465	100	82

U strukturi otkupljenih novčanih potraživanja prema vrstama faktoringa sa 31.12.2023. godine, iskazan je faktoring bez prava regresa i faktoring sa pravom regresa, te jedan ugovor obrnutog (dobavljačkog) faktoringa. Struktura prema domicilnosti ostala je nepromijenjena.

Posmatrajući ugovore o faktoringu, prema ugovorenom dospeljeću, najveće učešće u ukupnom volumenu od 96% imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana, a slijedi učešće od 4% ugovorene ročnosti od 61 do 90 dana. U istom periodu prethodne godine najveće učešće, također, su imala otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana (97,2%) u ukupnom volumenu. Cijeli portfolio ugovorenog obrnutog (dobavljačkog) faktoringa je u kategoriji ročnosti 91 - 180 dana.

Prema sektorskoj strukturi kupca kod regresnog prava, najveće učešće imaju javna preduzeća, obzirom na vrijednost otkupljenih potraživanja, koja sa 31.12.2023. godine iznose 84 miliona KM, što čini 62,2% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH. Slijedi učešće privatnih preduzeća i društava sa 51,1 milion KM ili 37,8% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH. Ugovori obrnutog faktoringa odnose se na privatna preduzeća i društva.

Ukupno isplaćeni avansi dobavljačima (prodavci potraživanja) iznose 132,5 miliona KM. Od ukupnog iznosa isplaćenih avansa, iznos od 132,2 miliona KM ili 99,8% se odnosi na faktoring sa pravom regresa, dok se 267 hiljada KM ili 0,2% odnosi na faktoring bez prava regresa.

Po osnovu ugovora o faktoringu na dan 31.12.2023. godine, banke su potraživale ukupno 13,3 miliona KM, u cijelosti u domaćem faktoringu, od čega se 99,9% odnosi na faktoring sa pravom regresa, a 20 hiljada KM ili 0,1% na faktoring bez prava regresa. Struktura navedenog iznosa potraživanja prema ugovorenim dospeljećima je sljedeća: sa ugovorenim dospeljećem do 60 dana - 98,6%, a od 61 do 90 dana - 1,4%.

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH u 2023. godini, iznose 536 hiljada KM (prihodi od kamata, naknada za faktoring i administrativnih naknada). U poređenju sa istim periodom prethodne godine, ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa bili su manji za 249 hiljada KM ili 31,7%. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda, 98,9% se odnosi na faktoring sa pravom regresa.

4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja subjekata koji obavljaju poslove faktoringa u FBiH, nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za faktoring poslovanje u FBiH;
- pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za subjekte koji se bave poslovima faktoringa, kao i saradnje sa drugim nadzornim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu faktoringa u CRK-u i
- nastavak kontinuiranog nadzora faktoring poslovanja u FBiH putem izvještaja i kontrolom na licu mjesta.

U okviru nadzornih aktivnosti FBA, očekuje se od subjekata faktoring sistema da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja faktoring usluga, a koje su usmjerene na:

- usklađenost poslovanja sa regulatornim zahtjevima;

- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog faktoring poslovanja;
- unapređenje sistema upravljanja rizicima, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i tijelima;
- osiguranje tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, preventivno djelovanje i sprečavanje eventualnih prevara i pogrešaka i
- transparentno, razumljivo i potpuno informisanje klijenata o uslugama faktoringa.

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNiFTA

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA
88

ELEKTRONSKO BANKARSTVO I KARTIČNO POSLOVANJE
90

SPNiFTA
93

5. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNiFTA

5.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA

Ukupna vrijednost izvršenih platnih transakcija u bankama sa sjedištem u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH sa 31.12.2023. godine, po osnovu UPP-a i DPP-a, iznosila je 296,6 milijardi KM (transakcije izvršene u svim valutama, protuvrijednost u KM). Usporedni pregled obima UPP-a i DPP-a daje se u tabeli 62:

R. br.	Izvršene platne transakcije	01.01. - 31.12.2022.		01.01. - 31.12.2023.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	DPP	2.904.006	50.796.739	2.948.382	50.409.836	102	99
2.	UPP	86.798.952	229.735.918	89.945.141	246.167.292	104	107
	Ukupno	89.702.958	280.532.657	92.893.523	296.577.128	104	106

Na osnovu izvještaja banaka o izvršenim transakcijama DPP-a (naplata/prilivi i plaćanje/odlivi iz i prema inostranstvu) za period 01.01. - 31.12.2023. godine, utvrđeno je da je u bankama u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, registrovan sljedeći obim DPP-a, razvrstano po valutama (EUR, USD, ostale valute), sa usporednim pregledom za isti period prethodne godine (tabela 63):

R. br.	01.01. - 31.12.2022.				01.01. - 31.12.2023.				Valuta
	Priliv		Odliv		Priliv		Odliv		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.604.852	19.076.973	854.346	21.852.816	1.610.183	20.132.733	880.899	22.070.376	EUR
2.	55.283	2.356.777	39.261	2.437.358	57.273	1.673.127	43.166	1.996.708	USD
3.	228.118	1.531.953	122.146	3.541.362	235.324	1.167.584	121.537	3.369.308	Ostale valute
	1.888.253	22.965.203	1.015.753	27.831.536	1.902.780	22.973.444	1.045.602	27.436.392	

Iz strukture transakcija DPP-a vidljivo je da učešće transakcija priliva iz inostranstva u ukupnom broju transakcija DPP-a iznosi 64,5%, dok se na transakcije odliva prema inostranstvu odnosi 35,5%. Ako posmatramo vrijednost transakcija DPP-a, učešće transakcija priliva iz inostranstva iznosi 45,6%, dok se na odlive prema inostranstvu odnosi 54,4%. Od ukupne vrijednosti izvršenih platnih transakcija DPP-a, 83,7% transakcija izvršeno je u EUR valuti.

U tabeli 64 daje se usporedni pregled obima UPP-a banaka koje posluju u FBiH, razvrstano po vrsti transakcije:

Tabela 64: Obim UPP-a

R. br.	Vrsta transakcije	01.01. - 31.12.2022.		01.01. - 31.12.2023.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Gotovinske	9.805.905	17.469.570	10.300.527	19.383.729	105	111
2.	Bezgotovinske ¹³	76.993.047	212.266.348	79.644.614	226.783.563	103	107
	Ukupno	86.798.952	229.735.918	89.945.141	246.167.292	104	107

Na osnovu podataka na dan 31.12.2023. godine, u Registru mjenjačkih poslova banaka evidentirana su 63 ovlaštena mjenjača, koji djelatnost obavljaju na 361 mjenjačkom mjestu, a koji imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova sa bankama čije je sjedište u FBiH i bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH.

U tabeli 65 daje se usporedni pregled o obimu izvršenih mjenjačkih poslova banaka koje posluju u FBiH, po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tabela 65: Izvršeni mjenjački poslovi banaka

R. br.	01.01. - 31.12.2022.				01.01. - 31.12.2023.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.057.385	1.126.090	130.479	275.720	1.090.729	1.327.036	131.560	234.993	EUR
2.	102.638	111.366	5.288	9.716	91.652	97.981	4.536	7.472	USD
3.	223.711	180.333	45.721	24.341	112.592	108.104	16.511	6.076	Ostale valute
	Ukupno	1.383.734	1.417.789	181.488	309.777	1.294.973	152.607	248.541	

Od ukupnog broja izvršenih mjenjačkih poslova banaka, na otkup se odnosi 89,5% transakcija, dok se na prodaju odnosi 10,5%, a od ukupne vrijednosti mjenjačkih poslova na otkup se odnosi 86,1%, a na prodaju 13,9%. Od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija mjenjačnica u bankama, 87,7% transakcija otkupa i prodaje izvršeno je u EUR valuti.

U tabeli 66 daje se podatak o obimu izvršenih mjenjačkih poslova ovlaštenih mjenjača, u periodu 01.01. - 31.12.2023. godine po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tabela 66: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača

R. br.	01.01. - 31.12.2022.				01.01. - 31.12.2023.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	2.830.236	1.353.061	157.569	126.461	3.349.648	1.771.509	184.356	132.646	EUR
2.	140.347	89.871	5.539	4.630	164.804	106.771	4.903	3.975	USD
3.	342.220	121.874	49.847	10.020	193.534	93.740	11.422	2.962	Ostale valute
	Ukupno	3.312.803	1.564.806	212.955	141.111	3.707.986	197.202	139.583	

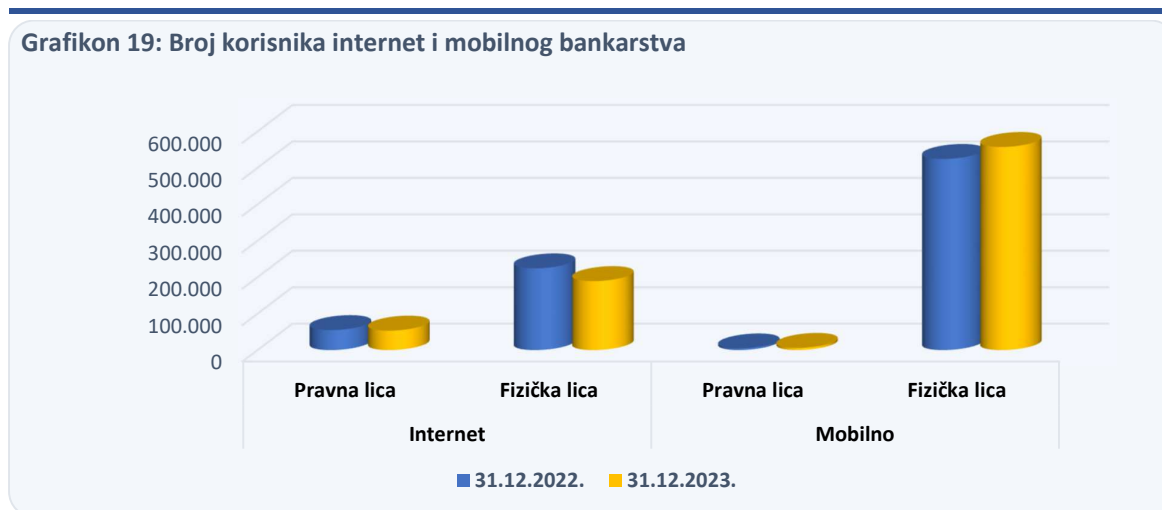
¹³ Obuhvataju bezgotovinske unutar bankarske platne transakcije/interne naloge, međubankarske transakcije žiro kliringa i RTGS

5.2. ELEKTRONSKO BANKARSTVO I KARTIČNO POSLOVANJE

Elektronsko bankarstvo

Prema podacima dostavljenim od strane banaka, na dan 31.12.2023. godine sve banke u FBiH pružaju svojim klijentima, pravnim licima usluge internet bankarstva, dok jedna banka nema tu uslugu za fizička lica. Usluge mobilnog bankarstva fizičkim licima pružaju sve banke, osim jedne, dok usluge mobilnog bankarstva za pravna lica ima sedam banaka.

Iz grafikona 19 mogu se vidjeti podaci o broju korisnika internet i mobilnog bankarstva:

Kod fizičkih lica značajnije je učešće usluge mobilnog bankarstva u odnosu na internet bankarstvo, dok je kod pravnih lica značajnije učešće internet bankarstva u odnosu na mobilno bankarstvo.

U tabeli 67 daje se usporedni pregled obima transakcija elektronskog bankarstva u 2022. i 2023. godini:

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2022.				01.01. - 31.12.2023.			
		Pravna lica		Fizička lica		Pravna lica		Fizička lica	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)
1.	Internet ban.	9.690.638	55.947.446	770.305	136.713	10.647.108	68.610.328	471.772	245.990
1.1.	UPP	9.483.275	46.074.111	754.458	114.174	10.429.373	56.580.360	469.484	208.252
1.2.	IPP	207.363	9.873.335	15.847	22.539	217.735	12.029.968	2.288	37.738
2.	Mobilno ban.	74.740	56.980	4.148.647	990.371	166.231	247.057	4.823.341	1.274.885
2.1.	UPP	73.372	56.253	4.141.196	955.549	165.911	242.558	4.810.645	1.217.290
2.2.	IPP	1.368	727	7.451	34.822	320	4.499	12.696	57.595
	Ukupno:	9.765.378	56.004.426	4.918.952	1.127.084	10.813.339	68.857.385	5.295.113	1.520.875

Prema podacima banaka, u 2023. godine, internet i mobilnim bankarstvom za pravna lica izvršeno je ukupno 10.818.339 transakcija, ukupne vrijednosti 68,9 milijardi KM, pri čemu se 98,5%

ukupnog broja, odnosno 99,6% ukupne vrijednosti transakcija obavljalo putem internet bankarstva.

U 2023. godini fizička lica, korisnici internet i mobilnog bankarstva, izvršila su 5.295.113 transakcija u vrijednosti od 1,5 milijardi KM. U ukupnom broju izvršenih transakcija, na transakcije obavljene mobilnim bankarstvom odnosi se 91,1% transakcija, a vrijednosno izraženo na transakcije obavljene mobilnim bankarstvom odnosi se 83,8% transakcija.

Prema dostavljenim podacima banaka, na nivou bankarskog sektora FBiH sa 31.12.2023. godine 33,5% od ukupnog broja klijenata pravnih lica koristi usluge internet bankarstva, dok ih 3,7% koristi mobilno bankarstvo. Kada posmatramo klijente fizička lica na nivou bankarskog sektora FBiH, 11,3% od ukupnog broja klijenata koristi internet bankarstvo, dok ih 33,2% koristi mobilno bankarstvo.

Kartično poslovanje

U globalnim novčanim tokovima sve je veći značaj kartičnog i elektronskog plaćanja i primjetan je značajan porast njihovog učešća u odnosu na plaćanja gotovim novcem. Platne kartice su zbog jednostavnog korištenja, uštede vremena i lakše dostupnosti sredstvima na računu, sve prisutnije sredstvo plaćanja. Platne kartice mogu biti debitne, kreditne i prepaid. Kod debitnih kartica račun se tereti odmah po izvršenom plaćanju, kod prepaid kartice sredstva je potrebno unaprijed položiti na račun, a kreditne kartice podrazumijevaju odgođeno plaćanje izvršenih transakcija. Sve banke iz FBiH imaju u ponudi platne kartice, za šta su obezbijedile prihvatnu mrežu u vidu 26.928 POS terminala i 1.299 bankomata na području BiH.

U grafikonu 20 dat je pregled broja izdatih kartica, a u tabeli 68 daje se pregled broja i vrijednosti transakcija kartičnog poslovanja, prema vrsti kartica, u 2023. godini:

* Kartice za koje nema podatka o vrsti

Tabela 68: Obim kartičnog poslovanja prema vrsti kartice

R. br.	Vrsta kartice	01.01. - 31.12.2022.				01.01. - 31.12.2023.			
		Pravna lica		Fizička lica		Pravna lica		Fizička lica	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Debitne	738.021	565.874	62.584.575	6.493.073	537.898	164.745	66.168.735	6.640.604
2.	Kreditne	200.140	32.310	3.730.881	358.297	214.755	33.644	3.640.672	353.460
3.	Prepaid	63	2	66.501	4.915	333	9	74.888	2.911
4.	Ostalo*	13.037	22.723	3.680	195	0	0	5.387	114
Ukupno:		951.261	620.909	66.385.637	6.856.480	752.986	198.398	69.889.682	6.997.089

* Kartice za koje nema podatka o vrsti

Na dan 31.12.2023. godine banke iz FBiH imale su 1.843.767 izdatih kartica, čiji su korisnici u 2023. godini izvršili 70.642.668 kartičnih transakcija (4,9% više nego u prethodnoj godini) ukupne vrijednosti 7,2 milijarde KM (za 3,8% manje nego u prethodnoj godini). Od ukupnog broja kartica izdatih od strane banaka iz FBiH, 98% se odnosi na kartice izdate fizičkim licima, a 2% su kartice pravnim licima. U ukupnom broju kartica, najzastupljenije su debitne kartice s udjelom od 80,9% i u posmatranom periodu, debitnim karticama realizovano je 94,4% ukupnog broja transakcija, odnosno 94,6% ukupne vrijednosti kartičnih transakcija.

Iz tabele 69 može se sagledati obim kartičnih transakcija posmatrano prema prihvatnim uređajima:

Tabela 69: Obim kartičnog poslovanja prema prihvatnim uređajima

R. br.	Vrsta kartice	01.01. - 31.12.2022.				01.01. - 31.12.2023.			
		Pravna lica		Fizička lica		Pravna lica		Fizička lica	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	POS	494.208	64.197	47.445.295	2.411.468	603.904	73.625	53.906.450	2.747.124
2.	ATM	406.807	536.277	24.758.510	5.772.504	120.664	101.517	22.832.465	5.567.027
3.	Internet	78.317	27.870	3.555.764	161.615	102.771	36.262	5.297.267	232.043
4.	Ostalo	643	37	6.741	330	0	0	0	0
Ukupno:		979.975	628.381	75.766.310	8.345.917	827.339	211.404	82.036.182	8.546.194

Najveći broj transakcija realizovan je na POS-ovima (65,8%), dok je vrijednosno izraženo, na ATM-ovima realizovano 64,7% ukupne vrijednosti transakcija.

U podatke u prethodnoj tabeli uključene su i kartične transakcije ino-karticama izvršene na prihvatnim uređajima banaka iz FBiH. Ukupan broj izvršenih transakcija ino-karticama iznosi 12.220.853, a ukupna vrijednost istih je 1,5 milijardi KM. Od ukupnog broja transakcija na POS-ovima u 2023. godini, 18,5% su bile transakcije ino-karticama, a 81,5% transakcija odnosilo se na kartice izdate od strane banaka iz FBiH. Kada se posmatra vrijednost transakcija na POS-ovima, 26,1% se odnosi na ino-kartice, a 73,9% na kartice banaka sa sjedištem u FBiH. Od ukupnog broja transakcija na ATM-ovima u 2023. godini, 7,7% su bile transakcije karticama izdatim u inostranstvu, a 92,3% transakcija odnosilo se na kartice izdate od strane banaka iz FBiH. Kada se posmatra vrijednost transakcija izvršenih na ATM-ovima, 14,3% se odnosi na ino-kartice, a 85,7% na kartice banaka sa sjedištem u FBiH.

5.3. SPNIFTA

U periodu 01.01. - 31.12.2023. godine banke su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o ukupno 374.862 transakcije, što je za 6% više u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 19,7 milijardi KM, što je za 8,8% više u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 70).

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2022.		01.01. - 31.12.2023.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	15	8.836	9	1.941	60	22
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	351.832	17.948.526	373.098	19.532.545	106	109
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	1.696	157.656	1.755	172.445	103	109
	Ukupno	353.543	18.115.018	374.862	19.706.931	106	109

U tabeli 71 i tabeli 72 prikazani su broj i vrijednost ukupno izvještenih sumnjivih transakcija u bankama i MKO.

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2022.		01.01. - 31.12.2023.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	15	8.836	9	1.941	60	22
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	1.306	55.183	1.806	100.760	138	183
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	392	89.843	1.231	129.815	314	144
	Ukupno	1.713	153.862	3.046	232.516	178	151

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2022.		01.01. - 31.12.2023.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije za koje je FOO tražio podatke	0	0	0	0	-	-
2.	Transakcije za koje FOO nije tražio podatke	620	1.150	1.613	1.106	260	96
	Ukupno	620	1.150	1.613	1.106	260	96

U periodu od 01.01. - 31.12.2023. godine lizing društva su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o jednoj sumnjivoj transakciji.

ZAKLJUČAK

Nadzor SBS odvija se kontinuirano s ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponata, zakonitog, sigurnog, te kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH. FBA sprovodi planirane i vanredne aktivnosti i mjere u skladu sa nadležnostima FBA.

Na osnovu iskazanih osnovnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 31.12.2023. godine, može se zaključiti da je isti adekvatno kapitaliziran, likvidan i profitabilan. U odnosu na kraj prethodne godine, zabilježen je rast neto aktive, novčanih sredstava, kreditnog portfolija, ulaganja u vrijednosne papire, depozita, štednje i ukupnog kapitala. Učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, kao ključnog indikatora kvaliteta aktive, bilježi smanjenje u odnosu na kraj prethodne godine. Na nivou bankarskog sektora u FBiH iskazan je pozitivan finansijski rezultat koji bilježi povećanje u odnosu na isti period prethodne godine.

Poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2023. godine, u odnosu na kraj prethodne godine, karakteriše rast aktive, rast bruto mikrokreditnog portfolija, kao najznačajnije stavke aktive, rast ukupnog kapitala, kao dominantne stavke pasive, te rast obaveza po uzetim kreditima. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, broj zaključenih ugovora zabilježio je pad, dok su vrijednosti mikrokredita zabilježile rast. Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH iskazan je pozitivan finansijski rezultat koji bilježi povećanje u odnosu na isti period prethodne godine.

Na nivou lizing sistema u FBiH na izvještajni datum iskazano je povećanje aktive, bruto i neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, obaveza po uzetim kreditima i kapitala u odnosu na kraj prethodne godine. Broj i vrijednost novozaključenih lizing

ugovora su, također, zabilježili rast u odnosu na isti period prethodne godine. U posmatranom periodu na nivou lizing sektora u FBiH iskazana je dobit u poslovanju lizing društava koja bilježi smanjenje u odnosu na isti period prethodne godine.

Factoring poslovanje, kao mogući instrument kratkoročnog finansiranja i upravljanja novčanim tokovima, sa 31.12.2023. godine odvijalo se isključivo kroz obavljanje funkcije finansiranja, dok nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima ili poslova srodnih factoringu. U odnosu na isti period prethodne godine, zabilježeno je smanjenje vrijednosti otkupljenog nominalnog iznosa novčanih potraživanja i iznosa isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima pružaoca usluga factoringa, a smanjen je i broj zaključenih ugovora o factoringu.

U 2023. godini SBS su uspješno poslovali i uz rast makroekonomskih i geopolitičkih rizika. Procjene makroekonomskih varijabli podložne su visokom stepenu neizvjesnosti, ali rezultati bankarskog sistema FBiH upućuju na dostignutu stabilnost, održivost i otpornost bankarskog sistema. Kapaciteti bankarskog sistema, unutar postojećeg regulatornog okvira, mogu pružiti adekvatnu podršku privredi i građanima, te prilagođavanje okolnostima koje bi mogle nastati. FBA će nastaviti aktivno nadzirati rad SBS u skladu sa važećim aktima i planovima, te poduzimati redovne i vanredne aktivnosti u slučaju dodatne potrebe za djelovanjem u nastalim situacijama. U svrhu jačanja ekonomije i upravljanja aktuelnim rizicima posebna pažnja će se posvetiti mjerama i aktivnostima koje podržavaju jačanje kapitala, ublažavanje materijalno značajnih rizika, održivo poslovanje, pitanje zaštite korisnika finansijskih usluga, finansijsku inkluziju i digitalnu transformaciju.

SPISAK PRILOGA

PRAVNI OKVIR

96

Prilog 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

109

Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.12.2023.

Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 31.12.2023.

Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2023.

Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.12.2023.

Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 31.12.2023.

Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

115

Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.12.2023.

Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2023.

Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2023.

Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.12.2023.

Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.12.2023.

Prilog 12a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO

Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2023.

Prilog 14 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2023.

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

122

Prilog 15 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.12.2023.

Prilog 16 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2023.

Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.12.2023.

Prilog 18 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.12.2023.

Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 31.12.2023.

Prilog 19a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

PRAVNI OKVIR

Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH

I PROPISI VEZANI ZA USTROJ FBA

1. Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj 75/17),
2. Statut Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj 3/18),
3. Pravilnik o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (prečišćen tekst) (broj U.O.-78-09/22 od 24.06.2022. g. i broj U.O.-16-01/23 od 27.10.2023. g.),
4. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (prečišćen tekst) (broj U.O.-78-07/22 od 24.06.2022. g. i broj U.O.-08-02/23 od 30.01.2023. g.), kao sastavni dio Pravilnika o radu,
5. Pravilnik o sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (prečišćen tekst) (broj 01-3678/22 od 05.09.2022. g., broj 01-3678-1/22 od 30.09.2022. g., broj 01-653/23 od 17.01.2023. g. i broj 01-1729/23 od 24.04.2023. g.).

II PROPISI VEZANI ZA NADLEŽNOST POSLOVANJA FBA

Zakoni

1. Zakon o bankama ("Službene novine FBiH", broj 27/17),
2. Zakon o mikrokreditnim organizacijama ("Službene novine FBiH", broj 59/06),
3. Zakon o udruženjima i fondacijama („Službene novine FBiH“, broj 45/02),
4. Zakon o lizingu („Službene novine FBiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16),
5. Zakon o Razvojnoj banci Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 37/08),
6. Zakon o deviznom poslovanju ("Službene novine FBiH", broj 47/10),
7. Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", br. 47/14 i 46/16),
8. Zakon o zaštiti žiranaata/jamaca u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 100/13),
9. Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga ("Službene novine FBiH", broj 31/14),
10. Zakon o unutrašnjem platnom prometu („Službene novine FBiH“, br. 48/15, 79/15-ispr. i 4/21),
11. Zakon o faktoringu Federacije BiH („Službene novine FBiH“, br. 14/16 i 74/20),
12. Zakon o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 32/20).

Odluke, uputstva i smjernice FBA vezano za rad i nadzor poslovanja banaka

1. Odluka o izračunavanju kapitala banke („Službene novine FBiH“, br. 81/17, 50/19, 37/20 i 81/20), - vrijedi do 30.06.2024. g.,
2. Odluka o velikim izloženostima banke („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
3. Odluka o eksternoj reviziji i sadržaju revizije u banci („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 26/22),
4. Odluka o uslovima za izdavanje prokure u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),

5. Odluka o kupoprodaji plasmana banke („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 86/20),
6. Odluka o planovima oporavka banke i bankarske grupe („Službene novine FBiH“, br. 81/17, 48/21 i 26/22),
7. Odluka o zahtjevima za konsolidovanu bankarsku grupu („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 43/22),
8. Odluka o izuzecima od čuvanja bankarske tajne („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
9. Odluka o evidenciji banke i organizacionog dijela banke sa sjedištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu i predstavništva banke otvorene u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
10. Odluka o obavezi banke o obavještanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
11. Odluka o poslovanju banke sa licima u posebnom odnosu sa bankom („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
12. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
13. Odluka o upravljanju informacionim sistemom u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
14. Odluka o izvaji o imovinskom stanju („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
15. Odluka o upravljanju deviznim rizikom u banci („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 37/20),
16. Odluka o uključivanju posebnih uslova za ugovaranje dugoročnih nenamjenskih i zamjenskih kredita fizičkim licima u sistem upravljanja rizicima u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
17. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja dozvole za rad („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
18. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja saglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdatih saglasnosti („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
19. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja drugih saglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
20. Odluka o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 90/17 i 94/21),
21. Odluka o tarifi naknada za banke („Službene novine FBiH“, br. 46/18, 69/19 i 85/23),
22. Odluka o uslovima za uključenje formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan osnovni kapital banke („Službene novine FBiH“, broj 91/18),
23. Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci („Službene novine FBiH“, br. 16/19 i 30/20),
24. Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Službene novine FBiH“, br. 44/19 i 47/20),
25. Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi („Službene novine FBiH“, broj 41/20) - vrijedi do 30.06.2025. g.,
26. Odluka o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine prema standardizovanom regulatornom izvještajnom okviru (COREP) („Službene novine FBiH“, br. 86/20, 61/21 i 103/22),
27. Odluka o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u nadzorne i statističke svrhe („Službene novine FBiH“, br. 86/20, 43/22, 103/22 i 98/23),
28. Odluka o sadržaju, rokovima i načinu dostavljanja podataka za uporedni prikaz naknada usluga za poslovne subjekte u unutrašnjem platnom prometu i međubankarske naknade za transakcije platnim karticama („Službene novine FBiH“, broj 31/21),

29. Odluka o sistemu internog upravljanja u banci („Službene novine FBiH“, broj 39/21),
30. Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke („Službene novine FBiH“, broj 39/21),
31. Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke („Službene novine FBiH“, broj 39/21),
32. Odluka o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke (SREP) („Službene novine FBiH“, broj 94/21),
33. Odluka o upravljanju eksternalizacijom u banci („Službene novine FBiH“, broj 75/22),
34. Odluka o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa („Službene novine FBiH“, br. 79/22, 26/23 i 85/23),
35. Odluka o postupku za utvrđivanje potraživanja i raspodjele imovine, kao i utvrđivanja i izvršavanja obaveza banke u postupku likvidacije („Službene novine FBiH“, broj 16/23),
36. Odluka o uslovima kada se banka smatra nesolventnom („Službene novine FBiH“, broj 16/23),
37. Odluka o privremenim mjerama za ograničavanje izloženosti banke („Službene novine FBiH“, broj 26/23),
38. Odluka o uslovima i načinu podnošenja prigovora klijenata i postupanja subjekata bankarskog sistema i Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 46/23),
39. Odluka o uslovima za dokumentiranje, digitalizaciju i automatizaciju kreditnih aktivnosti banke („Službene novine FBiH“, broj 85/23),
40. Odluka o mjerama za jačanje finansijske inkluzije i održivog poslovanja banke („Službene novine FBiH“, broj 85/23),
41. Odluka o izračunavanju kapitala banke („Službene novine FBiH“, broj 98/23),
42. Odluka o utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i mjera za ograničavanje sistemskih rizika („Službene novine FBiH“, broj 98/23),
43. Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi („Službene novine FBiH“, broj 98/23),
44. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti banaka („Službene novine FBiH“, br. 3/03 i 23/14) - vrijedi do 30.06.2024. g.,
45. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj 48/12),
46. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, br. 95/13, 99/13 i 103/18),
47. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, broj 95/13),
48. Smjernice za procjenu planova oporavka (broj 01-4919/17 od 22.12.2017. g. i broj 01-2941/20 od 13.07.2020. g.),
49. Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope (broj 01-4921/17 od 22.12.2017. g.),
50. Smjernice za eksterne revizore informacionog sistema (broj 01-262/18 od 30.01.2018. g.),
51. Smjernice za izvještavanje Agencije za bankarstvo Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci (broj 01-1338/19 od 16.04.2019. g., broj 01-2162/20 od 29.05.2020. g. i broj 01-934/23 od 07.03.2023. g.),
52. Uputstvo za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive (broj 01-2583/19 od 05.07.2019. g. i broj 01-520/22 od 17.02.2022. g.),
53. Uputstvo za procjenu tržišne vrijednosti kolaterala (broj 01-3181/20 od 03.08.2020. g. i broj 01-1367/22 od 06.04.2022. g.),
54. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi finansijske poluge (broj 01-171/21 od 18.01.2021. g.),

55. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o velikim izloženostima (broj 01-172/21 od 18.01.2021. g.),
56. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o kamatnom riziku u bankarskoj knjizi (broj 01-173/21 od 18.01.2021. g.),
57. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o deviznoj poziciji banke (broj 01-174/21 od 18.01.2021. g.),
58. Uputstvo za izvještavanje o upravljanju eksternalizacijom u banci (broj 01-175/21 od 18.01.2021. g.),
59. Uputstvo za izvještavanje o upravljanju informacionim sistemima (broj 01-176/21 od 18.01.2021. g. i broj 01-2401/22 od 06.06.2022. g.),
60. Uputstvo za popunjavanje obrazaca SPNiFTA za banke (broj 01-177/21 od 18.01.2021. g.),
61. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o obimu mjenjačkih poslova, unutrašnjeg i deviznog platnog prometa (broj 01-178/21 od 18.01.2021. g. i broj 01-2402/22 od 06.06.2022. g.),
62. Uputstvo za dostavu podataka za uporedni prikaz naknada i usluga za poslovne subjekte u unutrašnjem platnom prometu (broj 01-1869/21 od 07.05.2021. g.),
63. Uputstvo za dostavu podataka o međubankarskim naknadama za transakcije platnim karticama (broj 01-1870/21 od 07.05.2021. g.),
64. Uputstvo o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju NSFR-a (broj 01-2374/21 od 03.06.2021. g.),
65. Uputstvo o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju LCR-a (broj 01-2375/21 od 03.06.2021. g.),
66. Uputstvo za objavljivanje podataka i informacija banke (broj 01-2376/21 od 03.06.2021. g.),
67. Uputstvo za primjenu posebnih standarda u upravljanju pojedinačnim rizicima u banci (broj 01-2599/21 od 16.06.2021. g.),
68. Uputstvo o načinu sačinjavanja izvještaja koji se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe (broj 01-3585/21 od 31.08.2021. g.),
69. Uputstvo za izvještavanje o NSFR-u (broj 01-3981 od 30.09.2021. g.),
70. Uputstvo za popunjavanje izvještajnih obrazaca za likvidnosnu pokrivenost (broj 01-4675/21 od 08.11.2021. g.),
71. Uputstvo za popunjavanje nadzornih i statističkih izvještaja banke (broj 01-2400/22 od 06.06.2022. g. i broj 01-933/23 od 07.03.2023. g.),
72. Uputstvo za izvještavanje o primjeni Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa (broj 01-4777/22 od 04.11.2022. g.),
73. Metodologija nadzornog testiranja otpornosti na stres (horizont testiranja 2023. – 2025.g.) i Upute za popunjavanje obrazaca za nadzorno testiranje otpornosti na stres,
74. Uputstvo za izradu i provedbu strategije i operativnih planova za postupanje sa nekvalitetnim izloženostima (broj 01-1519/23 od 07.04.2023. g.),
75. Priručnik za rad likvidatora u postupku prinudne likvidacije u bankama (broj 01-2151/23 od 22.05.2023. g.),
76. Procedure za intervenciju prilikom pokretanja postupka prinudne likvidacije banke (broj 01-2152/23 od 22.05.2023. g.),
77. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja subjekata bankarskog sistema po prigovoru klijenata (broj 01-3020/23 od 24.07.2023. g.),
78. Smjernice za upravljanje rizicima povezanim s klimatskim promjenama i okolišnim rizicima („Službene novine FBiH“, br. 57/23 i 69/23),
79. Uputstvo o načinu izvještavanja likvidatora o provođenju postupka likvidacije u banci, Prilog 1 i Prilog 2 (broj 01-5075/23 od 14.12.2023. g.),

80. Uputstvo za izradu bilansa stanja banaka (broj 01-574/00 od 12.07.2000. g. i broj 01-2-1669/07 od 10.10.2007. g.),
81. Uputstvo za izradu bilansa uspjeha banaka (broj 01-575/00 od 12.07.2000. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za restrukturiranje banaka

1. Odluka o procjeni mogućnosti restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
2. Odluka o planovima reorganizacije poslovanja banke ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
3. Odluka o uslovima i načinu vršenja nezavisne procjene vrijednosti imovine i obaveza banke prije i u toku postupka restrukturiranja ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
4. Odluka o prodaji dionica, imovine, prava i obaveza banke u restrukturiranju ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
5. Odluka o podacima i informacijama koje se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", br. 44/19, 48/19 i 61/21),
6. Odluka o osnivanju, uslovima i načinu davanja saglasnosti za društva za upravljanje imovinom ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
7. Odluka o postupku i načinu vršenja otpisa ili konverzije instrumenata kapitala i obaveza banke ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
8. Odluka o osnivanju banke za posebne namjene ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
9. Odluka o vrsti ugovora i finansijskih instrumenata na koje se primjenjuju zaštitne mjere za druge ugovorne strane ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
10. Odluka o minimalnim zahtjevima za kapitalom i prihvatljivim obavezama banke ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
11. Odluka o uslovima i načinu provođenja nadzora i naganje mjera u cilju izvršenja ovlaštenja iz nadležnosti restrukturiranja banaka („Službene novine FBiH“, br. 54/20 i 61/21),
12. Metodologija Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za obrađivanje minimalnog zahtjeva za kapitalom i prihvatljivim obavezama banke („Službene novine FBiH“, broj 26/22),
13. Smjernice u planiranju restrukturiranja – očekivanja od banaka („Službene novine FBiH“, broj 75/22).

Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor poslovanja MKO

1. Odluka o uslovima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih saglasnosti mikrokreditnim organizacijama („Službene novine FBiH“, broj 103/18),
2. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 27/07 i 31/18),
3. Odluka o tarifi naknada za mikrokreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 46/18, 69/19 i 86/20),
4. Odluka o izvještajima koje mikrokreditna organizacija dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja („Službene novine FBiH“, br. 87/19 i 85/23),
5. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija („Službene novine FBiH“, broj 27/07),
6. Odluka o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji („Službene novine FBiH“, broj 103/18),

7. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti mikro kreditnih organizacija na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službene novine FBiH", broj 48/12),
8. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
9. Odluka o nadzoru mikro kreditnih organizacija i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 103/18 i 98/23),
10. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti mikro kreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, br. 23/14 i 54/20),
11. Odluka o uslovima i načinu podnošenja prigovora klijenata i postupanja subjekata bankarskog sistema i Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 46/23),
12. Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope (broj 01-4921/17 od 22.12.2017. g.),
13. Uputstvo za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu i operativne aktivnosti (broj 01-646/19 od 04.03.2019. g.),
14. Uputstvo o sadržaju i načinu vođenja registra povezanih lica u mikro kreditnim organizacijama (broj 01-647/19 od 04.03.2019. g.),
15. Uputstvo za izradu izvještaja mikro kreditne organizacije (broj 01-56/20 od 15.01.2020. g.),
16. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja subjekata bankarskog sistema po prigovoru klijenata (broj 01-3020/23 od 24.07.2023. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor poslovanja lizing društava

1. Odluka o izdvajanju poslovnih procesa lizing društva (Eksternalizacija) („Službene novine FBiH“, broj 58/17),
2. Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 48/12 i 110/12),
3. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17 i 31/18),
4. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje saglasnosti lizing društvu („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 46/11 i 58/17),
5. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope ugovora o finansijskom lizingu („Službene novine FBiH“, broj 46/18),
6. Odluka o tarifi naknada za lizing društva ("Službene novine FBiH", br. 46/18 i 69/19),
7. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja lizing naknade po ugovoru o operativnom lizingu („Službene novine FBiH“, br. 46/09 i 48/12),
8. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima lizing društva („Službene novine FBiH“, broj 46/09),
9. Odluka o nadzoru lizing društva („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17, 31/18 i 37/20),
10. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti lizing društava na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službene novine FBiH", broj 48/12),
11. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje finansiranja putem lizing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti ("Službene novine FBiH", br. 46/14 i 37/20),
12. Odluka o uslovima i načinu podnošenja prigovora klijenata i postupanja subjekata bankarskog sistema i Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 46/23),

13. Uputstvo za primjenu odluke o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu (broj 01-2445/10 od 11.06.2010. g.),
14. Uputstvo za izradu izvještaja lizing društva (broj 08-340/13 od 31.01.2013. g.),
15. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja subjekata bankarskog sistema po prigovoru klijenata (broj 01-3020/23 od 24.07.2023. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor faktoring poslovanja

1. Odluka o minimalnim standardima sadržaja ugovora o faktoringu („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
2. Odluka o minimalnim standardima uslova i načina obavljanja djelatnosti društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
3. Odluka o minimalnim standardima kriterija, pravila i dodatnih zahtjeva za kapital društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
4. Odluka o minimalnim standardima kriterija i postupaka odlučivanja o izdavanju saglasnosti za sticanje ili povećavanje kvalifikovanog udjela u društvima za faktoring i društvima za faktoring u drugom pravnom licu („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
5. Odluka o minimalnim standardima bližih uslova i načina izdavanja odobrenja za rad društava za faktoring u domaćem faktoringu („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
6. Odluka o minimalnim standardima uslova koje članovi nadzornog odbora i uprave društava za faktoring moraju ispunjavati („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
7. Odluka o minimalnim standardima kriterija i načina upravljanja rizicima društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
8. Odluka o minimalnim standardima načina obavljanja poslova interne revizije u društvima za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
9. Odluka o minimalnim standardima strukture, sadržaja, načina i rokova dostavljanja informacija i izvještaja društava za faktoring Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 70/16, 85/16-ispr. i 104/16),
10. Odluka o tarifi naknada društava za faktoring („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
11. Uputstvo za popunjavanje finansijskih i ostalih izvještaja koje su društva za faktoring obavezna sastavljati za potrebe Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj 4203/16 od 24.10.2016. g.),
12. Uputstvo za izradu izvještaja o izračunu kapitala društava za faktoring (broj 4204/16 od 24.10.2016. g.),
13. Uputstvo za izradu i način dostave projekcije poslovanja društva za faktoring (broj 1100/19 od 01.04.2019. g.).

Odluke vezano rad Ombudsmena za bankarski sistem

1. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uslova poslovanja davaoca finansijskih usluga („Službene novine FBiH“, broj 62/14),
2. Odluka o uslovima za procjenu i dokumentovanje kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, broj 23/14) - vrijedi do 30.06.2024. g.,
3. Odluka o uslovima i načinu postupanja po zahtjevu žiranta za oslobađanje od obaveze jemstva („Službene novine FBiH“, broj 31/18),
4. Pravila o uslovima i načinu postupanja ombudsmena za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine po prigovoru klijenata („Službene novine FBiH“, broj 46/23),

5. Odluka o uslovima i načinu podnošenja prigovora klijenata i postupanja subjekata bankarskog sistema i Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 46/23),
6. Odluka o uslovima za dokumentiranje, digitalizaciju i automatizaciju kreditnih aktivnosti banke („Službene novine FBiH“, broj 85/23).

Ostali propisi:

Razvojna banka FBiH

1. Uredba o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH („Službene novine FBiH“, br. 57/08, 77/08, 62/10 i 59/14),
2. Odluka o utvrđivanju visine naknada za obavljanje nadzora nad radom Razvojne banke FBiH („Službene novine FBiH“, broj 65/09).

Devizno poslovanje

1. Pravilnik o postupku otvaranja i vođenja deviznih računa i deviznih štednih uloga rezidenata u banci („Službene novine FBiH“, broj 56/10),
2. Pravilnik o uslovima i načinu otvaranja, vođenja i zatvaranja računa nerezidenata u banci („Službene novine FBiH“, broj 56/10),
3. Odluka o iznošenju strane gotovine i čekova („Službene novine FBiH“, broj 58/10),
4. Odluka o uslovima i načinu obavljanja mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, br. 58/10 i 49/11),
5. Odluka o uslovima za izdavanje odobrenja za otvaranje deviznog računa u inostranstvu („Službene novine FBiH“, broj 58/10),
6. Odluka o plaćanju, naplati i prenosu u devizama i stranoj gotovini („Službene novine FBiH“, broj 58/10),
7. Odluka o načinu i uslovima pod kojima rezidenti u poslovanju s nerezidentima mogu primiti naplatu ili izvršiti plaćanje u stranoj gotovini i gotovini u konvertibilnim markama („Službene novine FBiH“, broj 58/10),
8. Pravilnik o načinu, rokovima i obrascima izvještavanja o kreditnim poslovima sa inostranstvom („Službene novine FBiH“, broj 79/10),
9. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, br. 95/13 i 99/13),
10. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, broj 95/13).

SPNiFTA

1. Pravilnik o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 41/15).

III OSTALI ZAKONI U FBiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS

1. Zakon o obligacionim odnosima („Službeni list RBiH“ br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine FBiH“, br. 29/03 i 42/11),
2. Zakon o platnim transakcijama („Službene novine FBiH“, br. 32/00 i 28/03),

3. Zakon o čeku ("Službene novine FBiH", broj 32/00),
4. Zakon o mjenici ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03),
5. Zakon o visini stope zatezne kamate na javne prihode ("Službene novine FBiH", br. 48/01, 52/01, 42/06, 28/13, 66/14, 86/15, 34/18, 99/19, 48/21 i 81/23),
6. Zakon o privrednim društvima ("Službene novine FBiH" br. 81/15 i 75/21),
7. Zakon o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 52/14, 36/18, 54/19 i 94/23),
8. Zakon o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine FBiH“, broj 77/15),
9. Zakon o registraciji poslovnih subjekata u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 27/05, 68/05, 43/09, 63/14 i 75/21),
10. Zakon o javnim preduzećima („Službene novine FBiH“, br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12),
11. Zakon o likvidacionom postupku ("Službene novine FBiH", broj 29/03),
12. Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 86/07, 24/09 i 44/10),
13. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 64/07 i 80/11),
14. Zakon o klasifikaciji zanimanja u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 111/12),
15. Zakon o tržištu vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 85/08, 109/12, 86/15 i 25/17),
16. Zakon o registru vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 39/98, 36/99 i 33/04),
17. Zakon o Komisiji za vrijednosne papire ("Službene novine FBiH" br. 39/98, 36/99, 33/04 i 6/17),
18. Zakon o radu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/16, 89/18 i 44/22),
19. Zakon o vijeću zaposlenika ("Službene novine FBiH", broj 38/04),
20. Zakon o zapošljavanju stranaca ("Službene novine F BiH", broj 111/12),
21. Zakon o investicijskim fondovima ("Službene novine FBiH", br. 85/08 i 25/17),
22. Zakon o posredovanju u privatnom osiguranju ("Službene novine FBiH", br. 22/05, 8/10 i 30/16),
23. Zakon o poreznoj upravi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 29/11 i 27/12, 7/13, 71/14, 91/15 i 44/22),
24. Zakon o porezu na dobit ("Službene novine FBiH", br. 15/16 i 15/20),
25. Zakon o porezu na dohodak ("Službene novine FBiH", br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13),
26. Zakon o doprinosima ("Službene novine FBiH", br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 106/16, 34/18, 99/19, 4/21 i 6/23),
27. Zakon o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje ("Službene novine FBiH", br. 25/06 i 57/09),
28. Zakon o Jedinstvenom sistemu registracije kontrole i naplate doprinosa ("Službene novine FBiH", br. 42/09, 109/12, 30/16 i 96/21),
29. Zakon o početnoj bilanci stanja preduzeća i banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 40/99, 47/06, 38/08 i 65/09),
30. Zakon o reviziji privatizacije državnog kapitala u gospodarskim društvima i bankama ("Službene novine FBiH", broj 55/12),
31. Zakon o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja građana u postupku privatizacije ("Službene novine FBiH", br. 27/97, 8/99, 45/00, 54/00, 7/01, 32/01, 27/02, 57/03, 44/04, 79/07, 65/09, 48/11, 111/12, 86/15, 13/18, 44/20, 103/21 i 81/23),
32. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH ("Službene novine FBiH", br. 66/04, 49/05, 5/06, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09, 42/11 i 35/14),
33. Zakon o izmirenju obaveza na osnovu računa stare devizne štednje u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 62/09, 42/11, 91/13, 101/16 i 57/20),

34. Zakon o udruženjima i fondacijama ("Službene novine FBiH", broj 45/02),
35. Zakon o eksproprijaciji ("Službene novine FBiH", br. 70/07, 36/10, 25/12 i 34/16),
36. Zakon o prestanku važenja Zakona o građenju ("Službene novine FBiH", br. 55/02 i 34/07),
37. Zakon o građevinskom zemljištu u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 67/05),
38. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom FBiH ("Službene novine FBiH", br. 20/05, 17/06, 62/06, 40/07, 70/07, 94/07 i 41/08),
39. Zakon o slobodi pristupa informacijama u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 32/01 i 48/11),
40. Zakon o prekršajima FBiH ("Službene novine FBiH", broj 63/14),
41. Zakon o notarima ("Službene novine FBiH", broj 45/02),
42. Zakon o vještacima ("Službene novine FBiH", br. 49/05 i 38/08),
43. Zakon o agencijama i unutrašnjim službama za zaštitu ljudi i imovine ("Službene novine FBiH", br. 78/08 i 67/13),
44. Zakon o zemljišnim knjigama FBiH ("Službene novine FBiH", br. 58/02, 19/03, 54/04 i 61/22),
45. Zakon o stranim ulaganjima ("Službene novine FBiH", br. 61/01, 50/03 i 77/15),
46. Zakon o postupku medijacije ("Službene novine FBiH", broj 49/07),
47. Zakon o trezoru FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/16, 3/20 i 60/23),
48. Zakon o Vladi FBiH („Službene novine FBiH“, br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06),
49. Zakon o federalnom tužilaštvu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 42/02 i 19/03),
50. Zakonu o sudovima u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 38/05, 22/06, 63/10, 72/10-ispr., 7/13, 52/14 i 75/21),
51. Zakon o izvršnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06-ispr., 39/09, 74/11, 35/12 i 46/16),
52. Zakon o privremenom odlaganju od izvršenje potraživanja na osnovu izvršnih odluka na teret budžeta FBiH ("Službene novine FBiH", br. 9/04 i 30/04),
53. Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98, 48/99 i 61/22),
54. Zakon o upravnim sporovima ("Službene novine FBiH", broj 9/05),
55. Zakon o parničnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15),
56. Zakon o vanparničnom postupku („Službene novine FBiH“, br. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 i 11/21),
57. Krivični zakon FBiH („Službene novine FBiH“, br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17),
58. Zakon o krivičnom postupku FBiH ("Službene novine FBiH", br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09 i 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20),
59. Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 44/98, 42/99, 12/09 i 42/11),
60. Zakon o sukobu interesa u organima vlasti u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 70/08),
61. Zakon o finansijsko-informatičkoj agenciji ("Službene novine FBiH", broj 80/11),
62. Zakon o fiskalnim sistemima ("Službene novine FBiH", broj 81/09),
63. Zakon o privatizaciji banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 29/00, 37/01 i 33/02),
64. Zakon o arhivskoj građi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 45/02),
65. Zakon o priznavanju javnih isprava na teritoriji FBiH ("Službene novine FBiH", broj 4/98),
66. Zakon o štrajku ("Službene novine FBiH", broj 14/00),
67. Zakon o federalnim upravnim taksama i Tarifi federalnih upravnih taksi ("Službene novine FBiH", br. 6/98, 8/00, 45/10, 43/13 i 98/17),
68. Zakon o unutrašnjoj trgovini ("Službene novine FBiH", br. 40/10 i 79/17),
69. Zakon o stvarnim pravima („Službene novine FBiH“, br. 66/13 i 100/13),
70. Zakon o budžetima FBiH („Službene novine FBiH“, br. 102/13, 9/14-ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25/22),

71. Zakon o državljanstvu Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj 34/16),
72. Zakon o dobrovoljnim penzijskim/mirovinskim fondovima („Službene novine FBiH“, broj 104/16),
73. Zakon o finansijskom poslovanju („Službene novine FBiH“, broj 48/16),
74. Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 45/10, 111/12 i 20/17),
75. Zakon o Jedinstvenom registru korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi („Službene novine FBiH“, broj 25/17),
76. Zakon o osiguranju („Službene novine FBiH“, br. 23/17 i 103/21),
77. Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 32/17),
78. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH“, br. 13/18, 90/21 i 19/22),
79. Zakon o visini stope zatezne kamate („Službene novine FBiH“, broj 18/20),
80. Zakon o rokovima i postupanju u sudskim postupcima za vrijeme trajanja nesreće na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 28/20),
81. Zakon o sudskoj policiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 77/20),
82. Zakon o zaštiti na radu („Službene novine FBiH“, broj 79/20),
83. Zakon o Registru finansijskih izvještaja („Službene novine FBiH“, broj 7/21),
84. Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj 15/21),
85. Zakon o jedinstvenom registru taksi i naknada u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj 24/21),
86. Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova („Službene novine FBiH“, broj 49/21),
87. Zakon o stečaju („Službene novine FBiH“, broj 53/21),
88. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 75/21),
89. Zakon o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije („Službene novine FBiH“, broj 82/23).

IV OSTALI ZAKONI U BiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS

1. Zakon o Centralnoj banci BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 1/97, 29/02, 8/03, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07),
2. Zakon o zaštiti potrošača u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 25/06),
3. Zakon o nadzoru nad tržištem u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 45/04, 44/07 i 102/09),
4. Zakon o konkurenciji („Službene glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09),
5. Zakon o politici direktnih stranih ulaganja u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 4/98, 17/98, 13/03 i 48/10),
6. Zakon o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06, 76/11 i 89/11-ispr.),
7. Zakon o zaštiti tajnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 54/05 i 12/09),
8. Zakon o elektronskom potpisu („Službeni glasnik BiH“, broj 91/06),
9. Odluka o osnovama upotrebe elektronskog potpisa i pružanja usluga ovjeravanja („Službeni glasnik BiH“, broj 21/09),
10. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 76/06, 100/08 i 32/10),
11. Zakon o državnoj službi u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17),
12. Zakon o radu u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 i 88/23),

13. Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 52/05, 103/09 i 90/16),
14. Zakon o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje („Službeni glasnik BiH“, br. 28/06, 76/06, 72/07, 97/11 i 100/13),
15. Zakon o računovodstvu i reviziji BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 42/04),
16. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 44/04),
17. Okvirni zakon o zalozima (“Službeni glasnik BiH“, br. 28/04 i 54/04),
18. Zakon o porezu na dodanu vrijednost (“Službeni glasnik BiH“, br. 9/05, 35/05, 100/08, 33/17 i 46/23),
19. Zakon o javnim nabavkama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 39/14 i 59/22),
20. Zakon o carinskoj tarifi (“Službeni glasnik BiH“, broj 58/12),
21. Zakon o carinskim prekršajima BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 88/05),
22. Zakon o patentu (“Službeni glasnik BiH“, broj 53/10),
23. Zakon o jedinstvenom matičnom broju (“Službeni glasnik BiH“, br. 32/01, 63/08 i 103/11),
24. Zakon o udruženjima i fondacijama BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 i 94/16),
25. Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17),
26. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07 i 58/08),
27. Zakon o upotrebi i zaštiti naziva BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 30/03, 42/04, 50/08 i 76/11),
28. Zakon o fiskalnom vijeću u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 63/08),
29. Zakon o trezoru institucija BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 27/00 i 50/08),
30. Zakon o uplatama na Jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", br. 55/04, 34/07, 49/09 i 91/17),
31. Zakon o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17),
32. Zakon o postupku medijacije (“Službeni glasnik BiH“, broj 37/04),
33. Zakon o prijenosu poslovanja medijacije na udruženje medijatora (“Službeni glasnik BiH“, broj 52/05),
34. Zakon o akcizama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14, 60/14, 91/17 i 50/22),
35. Zakon o postupku prisilne naplate indirektnih poreza (“Službeni glasnik BiH“, br. 89/05 i 62/11),
36. Zakon o prekršajima (“Službeni glasnik BiH“, br. 41/07, 18/12, 36/14, 81/15 i 65/20),
37. Zakon o sudu BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 49/09-prečišćeni tekst, 74/09-ispr. i 97/09),
38. Zakon o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 35/02, 39/03, 42/03, 10/04, 25/04, 93/05, 32/07, 48/07 i 63/23),
39. Zakon o tužilaštvu BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 49/09-prečišćeni tekst i 97/09),
40. Zakon o upravnom postupku (“Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16),
41. Zakon o upravnim sporovima BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10),
42. Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 36/04, 84/07, 58/13, 94/16 i 34/21),
43. Zakonu o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06, 38/06 i 61/23),
44. Zakon o izvršnom postupku pred sudom BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 18/03),

45. Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17),
46. Zakon o privremenom odgađanju od izvršenja potraživanja po osnovu izvršnih odluka na teret zakona institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 43/03 i 43/04),
47. Krivični zakon BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14 i 35/18),
48. Zakon o krivičnom postupku BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13 i 65/18),
49. Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 13/02, 16/02, 14/03, 12/04, 63/08, 18/12, 87/13 i 41/16),
50. Zakon o arhivskoj građi i arhivu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/01),
51. Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći ("Službeni glasnik BiH", broj 83/16),
52. Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, br. 59/09 i 66/16),
53. Zakon o štrajku zaposlenih u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 41/16),
54. Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16-prečišćen tekst),
55. Zakon o državljanstvu BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16-prečišćen tekst),
56. Zakon o platama i naknadama u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20 i 59/22),
57. Zakon o azilu („Službeni glasnik BiH“, broj 11/16),
58. Zakon o slobodi pristupa informacijama na nivou institucija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 61/23).

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.12.2023.

R. br.	Banka	Internet adresa	Predsjednik uprave	Broj zaposlenih
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	www.addiko.ba	Jasmin Spahić	350
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	www.asabanka.ba	Samir Mustafić	674
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	www.bbi.ba	Alek Bakalović	422
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	www.intesasanpaolobanka.ba	Marco Trevisan	566
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	www.kib-banka.com.ba	Hasan Porčić	83
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	www.nlb.ba	Lidija Žigić	478
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	www.pbs.ba	Hamid Pršeš	196
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	www.procreditbank.ba	Amir Salkanović	206
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	www.raiffeisenbank.ba	Rainer Schnabl	1.382
10.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	www.sparkasse.ba	Amir Softić	504
11.	UniCredit Bank d.d.	www.unicreditbank.ba	Amina Mahmutović	1.157
12.	UNION BANKA DD SARAJEVO	www.unionbank.ba	Vedran Hadžiahmetović	208
13.	ZiraatBank BH d.d.	www.ziraatbank.ba	Bülent Suer	338
UKUPNO				6.564

Napomena: nazivi banaka iz rješenja o upisu u sudski registar

Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 31.12.2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2022.	%	31.12.2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	8.240.642	30,3	8.590.540	29,6	104
1.a.	Gotov novac i nekamatonski računi depozita	4.033.051	14,8	3.949.678	13,6	98
1.b.	Kamatonski računi depozita	4.207.591	15,5	4.640.862	16,0	110
2.	Vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i po fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	1.395.556	5,2	1.238.605	4,3	89
3.	Plasmani drugim bankama	530.298	2,0	373.157	1,3	70
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima lizinga i dospjela potraživanja	16.513.007	60,7	17.476.046	60,2	106
4.a.	Kreditni	15.888.358	58,4	16.978.994	58,5	107
4.b.	Potraživanja po poslovima lizinga	39.234	0,1	0	0	0
4.c.	Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima lizinga	585.415	2,2	497.052	1,7	85
5.	Vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	633.268	2,3	1.262.270	4,3	199
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	524.828	1,9	552.766	1,9	105
7.	Ostale nekretnine	23.329	0,1	18.914	0,1	81
8.	Investicije u zavisna i pridružena društva	11.659	0,0	11.659	0,0	100
9.	Ostala aktiva	376.559	1,4	481.821	1,7	128
10.	MINUS: Ispravke vrijednosti	1.049.863	3,9	980.193	3,4	93
10.a.	Ispravke vrijednosti za stavke pozicije 4. Aktive	995.285	3,7	909.767	3,1	91
10.b.	Ispravke vrijednosti pozicije Aktive osim pozicije 4. Aktive	54.578	0,2	70.426	0,3	129
11.	UKUPNA AKTIVA	27.199.283	100	29.025.585	100	107
OBAVEZE						
12.	Depoziti	22.443.589	82,5	23.899.670	82,3	106
12.a.	Kamatonski depoziti	14.021.071	51,5	14.903.386	51,3	106
12.b.	Nekamatonski depoziti	8.422.518	31,0	8.996.284	31,0	107
13.	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	150	0,0	150	0,0	100
13.a.	Stanje dospjelih, a neisplaćenih obaveza	0	0,0	0	0,0	-
13.b.	Stanje neizmirenih-pozvanih za plaćanje vanbilansnih obaveza	150	0,0	150	0,0	100
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
15.	Obaveze prema vladi	0	0,0	0	0,0	-
16.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	520.335	1,9	461.138	1,6	89
16.a.	sa preostalim rokom dospelja do jedne godine	128.356	0,5	132.252	0,5	103
16.b.	sa preostalim rokom dospelja preko jedne godine	391.979	1,4	328.886	1,1	84
17.	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	303.155	1,1	274.932	0,9	91
18.	Ostale obaveze	694.723	2,6	811.877	2,9	117
19.	UKUPNE OBAVEZE	23.961.952	88,1	25.447.767	87,7	106
KAPITAL						
20.	Trajne prioritetne dionice	343	0,0	343	0,0	100
21.	Obične dionice	1.562.046	5,7	1.582.046	5,5	101
22.	Emisiona ažia	137.327	0,5	109.554	0,4	80
22.a.	na trajne prioritetne dionice	88	0,0	88	0,0	100
22.b.	na obične dionice	137.239	0,5	109.466	0,4	80
23.	Neraspodijeljena dobit i rezerve kapitala	1.190.912	4,4	1.369.334	4,6	115
24.	Kursne razlike	0	0,0	0	0,0	-
25.	Ostali kapital	346.703	1,3	516.541	1,8	149
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti	0	0,0	0	0,0	-
27.	UKUPAN KAPITAL: (20. do 25.)	3.237.331	11,9	3.577.818	12,3	111
28.	UKUPNE OBAVEZE I KAPITAL: (19. + 27.)	27.199.283	100	29.025.585	100	107
PASIVNI I NEUTRALNI PODBILANS		717.415		715.086		100
UKUPNO		27.916.698		29.740.671		107

Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2023.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Aktiva		Kredit		Depoziti		Finansijski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	1.120.293	3,9	578.441	3,3	902.815	3,8	16.669
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	3.031.409	10,4	1.855.139	10,6	2.615.241	10,9	46.005
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	1.546.523	5,3	987.806	5,7	1.315.804	5,5	23.349
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	2.620.819	9,0	1.767.967	10,1	2.039.693	8,5	27.450
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	128.572	0,4	55.100	0,3	94.968	0,4	1.758
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	1.792.923	6,2	1.159.726	6,6	1.464.320	6,1	24.910
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	635.321	2,2	378.531	2,2	521.310	2,2	10.742
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	921.419	3,2	582.617	3,3	724.096	3,0	10.699
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	5.212.766	18,0	2.950.678	16,9	4.311.960	18,0	121.960
10.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	2.265.886	7,8	1.507.397	8,6	1.887.309	7,9	32.671
11.	UniCredit Bank d.d.	7.205.726	24,8	4.115.986	23,6	5.996.128	25,1	161.990
12.	UNION BANKA DD SARAJEVO	1.114.891	3,8	506.502	2,9	950.644	4,0	5.350
13.	ZiraatBank BH d.d.	1.429.037	4,9	1.030.156	5,9	1.075.382	4,5	32.988
UKUPNO		29.025.585	100	17.476.046	100	23.899.670	100	516.541

Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.12.2023.

- 000 KM -

Opis	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po nivoima kreditnog rizika	ECL za Nivo 1 kreditnog rizika	ECL za Nivo 2 kreditnog rizika	ECL za Nivo 3 kreditnog rizika	Ukupno ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	7.458.567	954.625	349.575	8.762.767	93.177	107.019	290.869	491.065
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	96.827	16.625	29.746	143.198	1.209	1.852	22.258	25.319
1.2. B Vađenje ruda i kamena	53.622	42.517	391	96.530	725	4.495	212	5.432
1.3. C Prerađivačka industrija	1.738.507	244.487	110.910	2.093.904	23.978	28.865	86.292	139.135
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	218.586	31.455	3.298	253.339	2.479	3.404	3.293	9.176
1.5. E Opskrba vodom, uklanj. otp. voda, gospodar. otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	45.035	2.877	10.120	58.032	425	515	8.047	8.987
1.6. F Građevinarstvo	592.268	63.594	12.174	668.036	6.811	5.618	11.414	23.843
1.7. G Trg. na veliko i malo; popravak motornih vozila i motoc.	2.697.252	292.908	106.780	3.096.940	27.682	29.687	95.749	153.118
1.8. H Prijevoz i skladištenje	303.742	61.204	14.610	379.556	3.557	5.999	12.312	21.868
1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hoteljerstvo i ugostiteljstvo)	132.157	52.081	32.111	216.349	1.559	7.573	29.251	38.383
1.10. J Informacije i komunikacije	157.726	10.782	5.978	174.486	1.792	1.020	3.663	6.475
1.11. K Finans. djelatnosti i djelatnosti osiguranja	589.171	8.182	100	597.453	11.462	346	100	11.908
1.12. L Poslovanje nekretninama	140.959	39.746	5.937	186.642	1.747	11.450	3.807	17.004
1.13. M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	175.933	34.860	11.803	222.596	2.448	2.653	9.946	15.047
1.14. N Administrat. i pomoćne uslužne djelatnosti	56.031	7.190	2.732	65.953	749	475	2.138	3.362
1.15. O Javna uprava i odbrana; obav. soc. osiguranje	342.945	14.203	0	357.148	4.358	856	0	5.214
1.16. P Obrazovanje	18.432	838	309	19.579	166	59	277	502
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	64.723	2.113	1.280	68.116	1.571	215	854	2.640
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	8.241	28.084	62	36.387	85	1.881	62	2.028
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	26.402	879	1.234	28.515	374	56	1.194	1.624
1.20. T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21. U Djelatnosti izvanteritorijal. organizacija i tijela	7	0	0	7	0	0	0	0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	7.802.519	582.534	328.226	8.713.279	79.520	63.195	275.987	418.702
2.1. Opća potrošnja	6.028.679	503.806	307.655	6.840.140	63.574	55.756	261.613	380.943
2.2. Stambena izgradnja	1.691.243	73.642	16.885	1.781.770	14.149	6.961	11.207	32.317
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	82.597	5.086	3.686	91.369	1.797	478	3.167	5.442
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	15.261.086	1.537.159	677.801	17.476.046	172.697	170.214	566.856	909.767

Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 31.12.2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2022.	%	01.01. - 31.12.2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	7.079	0,6	76.361	5,1	1079
2)	Plasmani drugim bankama	5.189	0,4	29.973	2,0	578
3)	Kreditni i poslovi lizinga	592.182	49,8	710.891	47,9	120
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospijea	5.252	0,4	17.945	1,2	342
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	0	0,0	0	0,0	-
6)	Potraživanja po plaćenim vanbilansnim obavezama	5	0,0	2	0,0	40
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	63.821	5,4	80.287	5,4	126
8)	UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI	673.528	56,6	915.459	61,6	136
1)	Depoziti	52.226	4,4	65.289	4,4	125
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
3)	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	0	0,0	0	0,0	-
4)	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	5.709	0,5	9.888	0,7	173
5)	Subordinisani dugovi i subordinisane obaveze	7.048	0,6	9.317	0,6	132
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	27.903	2,3	3.583	0,2	13
7)	UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI	92.886	7,8	88.077	5,9	95
c)	NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI	580.642	48,8	827.382	55,7	142
2.	OPERATIVNI PRIHODI					
a)	Prihodi iz poslovanja sa devizama	91.598	7,7	89.054	6,0	97
b)	Naknade po kreditima	10.572	0,9	12.270	0,8	116
c)	Naknade po vanbilansnim poslovima	23.109	1,9	27.012	1,8	117
d)	Naknade za izvršene usluge	397.530	33,4	442.881	29,8	111
e)	Prihod iz poslova trgovanja	170	0,0	68	0,0	40
f)	Ostali operativni prihodi	86.400	7,3	87.023	5,9	101
g)	UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)	609.379	51,2	658.308	44,3	108
	UKUPAN PRIHOD (1c + 2g)	1.190.021	100	1.485.690	100	125
3.	NEKAMATNI RASHODI					
a)	Poslovni i direktni rashodi					
1)	Trošk. ispr. vrijed. riz. aktive, rezerviranja za potenc. obaveze i ost. vrijed. usklađenja	79.112	6,6	72.040	4,8	91
2)	Ostali poslovni i direktni troškovi	170.082	14,3	213.733	14,4	126
3)	UKUPNI POSLOVNI I DIREKTNI RASHODI 1) + 2)	249.194	20,9	285.773	19,2	115
b)	Operativni rashodi					
1)	Troškovi plata i doprinosa	262.807	22,1	299.156	20,2	114
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija	162.529	13,7	181.482	12,2	112
3)	Ostali operativni troškovi	119.684	10,0	162.481	10,9	136
4)	UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)	545.020	45,8	643.119	43,3	118
c)	UKUPNI NEKAMATNI RASHODI	794.214	66,7	928.892	62,5	117
	UKUPAN RASHOD (1b7+3c)	887.100		1.016.969		115
4.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	395.807	33,3	556.798	37,5	141
5.	GUBITAK	0	0,0	0	0,0	-
6.	POREZI	37.919	3,2	52.078	3,5	137
7.	DOBIT PO OSNOVU POVEĆANJA ODLOŽENIH PORESKIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH PORESKIH OBAVEZA	5.081	0,4	12.002	0,8	236
8.	GUBITAK PO OSNOVU SMANJENJA ODLOŽENIH PORESKIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH PORESKIH OBAVEZA	1.588	0,1	181	0,0	11
9.	NETO-DOBIT	361.381	30,4	516.541	34,8	143
10.	NETO-GUBITAK	0	0,0	0	0,0	-
11.	FINANSIJSKI REZULTAT (9. - 10.)	361.381		516.541		143

Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite po periodima

- % -

R. br.	Opis	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne kredite	2,32	2,67	2,25	2,53	2,12	2,45	2,01	2,30	2,12	2,34
1.1.	Privredi	2,27	2,55	2,20	2,41	2,08	2,33	1,96	2,18	1,95	2,14
1.2.	Stanovništvu	7,48	14,02	8,35	15,27	8,56	14,73	7,68	13,41	7,59	12,24
1.3.	Ostalo	2,41	2,95	2,34	3,34	1,87	2,79	2,74	4,01	4,66	5,24
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne kredite	4,58	5,49	4,47	5,31	4,36	5,18	4,14	4,94	4,50	5,40
2.1.	Privredi	3,41	3,67	3,54	3,79	3,38	3,63	3,33	3,54	3,61	3,88
2.2.	Stanovništvu	5,38	6,74	5,45	6,88	5,12	6,38	4,79	6,07	5,08	6,45
2.3.	Ostalo	3,44	3,62	3,20	3,37	3,14	3,31	3,17	3,28	4,37	4,63
3.	Ukupno pon. kamatne stope	3,27	3,86	3,16	3,67	3,21	3,78	3,05	3,59	3,12	3,63
3.1.	Privredi	2,53	2,81	2,54	2,76	2,45	2,71	2,35	2,57	2,33	2,53
3.2.	Stanovništvu	5,42	6,89	5,50	7,04	5,17	6,50	4,82	6,16	5,11	6,52
3.3.	Ostalo	2,67	3,12	2,72	3,35	2,31	2,97	2,96	3,63	4,54	4,98

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su krediti vladi i vladinim institucijama, krediti bankama i drugim finansijskim institucijama i ostali krediti.

Prosječne ponderisane NKS i EKS na depozite po periodima

- % -

R. br.	Opis	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne depozite	0,34	0,33	0,35	0,34	0,21	0,21	0,41	0,41	1,19	1,19
1.1.	Privredi	0,63	0,61	0,49	0,49	0,45	0,45	0,35	0,35	0,88	0,89
1.2.	Stanovništvu	0,38	0,38	0,40	0,40	0,17	0,17	0,12	0,12	0,43	0,43
1.3.	Ostalo	0,29	0,29	0,31	0,30	0,17	0,17	0,49	0,49	1,51	1,52
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne depozite	1,24	1,19	1,04	1,05	0,74	0,75	0,61	0,62	0,97	0,97
2.1.	Privredi	1,33	1,33	1,19	1,20	0,94	0,94	0,72	0,72	1,69	1,69
2.2.	Stanovništvu	1,25	1,17	1,00	1,01	0,69	0,70	0,63	0,63	0,79	0,79
2.3.	Ostalo	1,05	1,06	1,01	1,03	0,64	0,68	0,41	0,42	1,40	1,44
3.	Ukupno pon. kamatne stope	0,78	0,75	0,70	0,70	0,48	0,48	0,50	0,51	1,03	1,03
3.1.	Privredi	1,13	1,13	0,90	0,90	0,75	0,75	0,56	0,56	1,35	1,35
3.2.	Stanovništvu	1,10	1,04	0,89	0,90	0,59	0,59	0,50	0,51	0,76	0,76
3.3.	Ostalo	0,43	0,42	0,43	0,44	0,25	0,26	0,47	0,48	1,48	1,50

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su depoziti vlade i vladinih institucija, depoziti banaka i drugih finansijskih institucija i ostali depoziti.

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.12.2023.

R. br.	Naziv MKO	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	www.credo-centar.ba	Bernard Stojanović	18
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	www.eki.ba	Mirsad Simičić	189
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	www.eki.ba	Esad Uzunić	214
4.	Mikrokreditno društvo IuteCredit BH d.o.o. Sarajevo	www.iutecredit.ba	Melika Hadžijamaković – Salihović	13
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	www.lider.ba	Džavid Sejfović	68
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	www.lok.ba	Elma Čardaklija – Bašić	51
7.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	www.mi-bospo.org	Safet Husić	211
8.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	www.mikra.ba	Sanin Čampara	171
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	www.mikroaldi.org	Omar Softić	34
10.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	www.partner.ba	Senad Sinanović	258
11.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	www.mfi.ba	Edina Hadžimurtezić	8
12.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	www.microsunrise.ba	Samir Bajrović	162
13.	Mikrokreditno društvo „PARTNER“ društvo sa ograničenom odgovornošću Tuzla	www.partner.ba	Edisa Sijerčić	52
UKUPNO				1.449

Napomena: nazivi MKF iz rješenja o upisu u registar kod Federalnog ministarstva pravde, a nazivi MKD iz rješenja o upisu u sudski registar

Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2022.	%	31.12.2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	43.803	8,0	31.162	5,2	71
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	33.342	6,1	24.637	4,1	74
1b)	Kamatonosni računi depozita	10.461	1,9	6.525	1,1	62
2.	Plasmani bankama	182	0,0	0	0,0	0
3.	Kredit	440.182	79,9	474.936	79,1	108
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	2.954	0,5	3.012	0,5	102
3b)	Neto kredit (3-3a)	437.228	79,4	471.924	78,6	108
4.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	24.706	4,5	22.466	3,7	91
5.	Dugoročne investicije	34.388	6,2	65.379	10,9	190
6.	Ostala aktiva	10.250	1,9	9.300	1,6	91
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	0	0,0	0	0,0	-
8.	UKUPNO AKTIVA	550.557	100	600.231	100	109
PASIVA						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	12.292	2,2	16.046	2,7	131
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	215.159	39,1	234.273	39,0	109
9c)	Obaveze po dospjelim kamata	1.212	0,2	1.394	0,2	115
10.	Ostale obaveze	26.719	4,9	27.939	4,7	105
11.	UKUPNO OBAVEZE	255.382	46,4	279.652	46,6	110
12.	Donirani kapital	48.098	8,7	48.098	8,0	100
13.	Osnovni kapital	3.696	0,6	3.626	0,6	98
14.	Višak prihoda nad rashodima	297.890	54,1	322.424	53,7	108
14a)	za prethodne godine	283.948	51,6	296.903	49,5	105
14b)	za tekuću godinu	13.942	2,5	25.521	4,2	183
15.	Manjak prihoda nad rashodima	55.474	10,1	54.412	9,1	98
15a)	za prethodne godine	55.078	10,0	54.346	9,1	99
15b)	za tekuću godinu	396	0,1	66	0,0	17
16.	Ostale rezerve	965	0,2	843	0,2	87
17.	UKUPNO KAPITAL	295.175	53,6	320.579	53,4	109
18.	UKUPNO PASIVA	550.557	100	600.231	100	109
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
19.	Otpisani krediti	135.466		131.711		97
20.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	9.970		8.621		86
21.	Komisijoni poslovi	209		0		0
22.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	400		203		51
23.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	35.603		46.732		131

Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2022.	%	31.12.2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	10.602	5,9	17.716	7,8	167
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	10.352	5,8	12.466	5,5	120
1b)	Kamatonosni računi depozita	250	0,1	5.250	2,3	2100
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kreditni	165.440	92,8	204.121	89,8	123
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	4.213	2,4	3.034	1,3	72
3b)	Neto krediti (3-3a)	161.227	90,4	201.087	88,5	125
4.	Materijalna i nematerijalna imovina	5.026	2,8	6.652	2,9	132
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	1.498	0,9	1.704	0,8	114
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	0	0,0	1	0,0	-
8.	UKUPNO AKTIVA	178.353	100	227.158	100	127
PASIVA						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	7.856	4,4	6.380	2,8	81
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	100.616	56,4	124.622	54,9	124
9c)	Obaveze po dospjelim kamatama	1.130	0,6	1.344	0,6	119
10.	Ostale obaveze	10.805	6,1	9.997	4,4	93
11.	UKUPNO OBAVEZE	120.407	67,5	142.343	62,7	118
12.	Donirani kapital	0	0,0	0	0,0	-
13.	Osnovni kapital	34.177	19,2	65.711	28,9	192
14.	Emisiona ažia	0	0,0	0	0,0	-
15.	Neraspoređena dobit (15a+15b)	10.191	5,7	10.713	4,7	105
15a)	prethodnih godina	10.348	5,8	6.479	2,8	63
15b)	tekuće godine	-157	-0,1	4.234	1,9	-2697
16.	Zakonske rezerve	5.569	3,1	6.586	2,9	118
17.	Ostale rezerve	8.009	4,5	1.805	0,8	23
18.	UKUPNO KAPITAL	57.946	32,5	84.815	37,3	146
19.	UKUPNO PASIVA	178.353	100	227.158	100	127
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
20.	Otpisani krediti	13.282		17.383		131
21.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	7.367		10.401		141
22.	Komisijoni poslovi	0		0		-
23.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	0		0		-
24.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	15.490		30.479		197

Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.12.2023.

- 000 KM -

R. br.	Naziv MKO	Iznos aktive	Iznos bruto portfolija umanjen za odgođeni prihod po naknadama	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	4.832	4.595	380	4.225
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	171.851	159.122	5.970	110.210
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	125.365	79.459	12.431	85.519
4.	Mikrokreditno društvo luteCredit BH d.o.o. Sarajevo	4.240	3.339	-1.228	14
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	29.459	28.792	377	26.030
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	6.383	4.832	10	4.961
7.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	101.360	89.468	2.613	90.623
8.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	70.254	60.695	893	62.302
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	9.315	8.356	199	8.402
10.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	193.463	146.518	6.558	133.064
11.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	2.471	2.161	-66	2.936
12.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	62.161	53.079	2.318	64.316
13.	Mikrokreditno društvo „PARTNER“ društvo sa ograničenom odgovornošću Tuzla	46.235	35.403	-888	28.859
UKUPNO		827.389	675.819	29.567	621.461

Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.12.2023.

R. br.	Opis	MKO sa sjedištem u FBiH za period 01.01. - 31.12.2023.			
		Broj zaključenih ugovora	Isplate mikrokredita (u 000 KM)	NKS %	EKS %
1	2	3		4	5
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	38.578	55.941	20,85	28,10
1.1.	Uslužne djelatnosti	228	1.431	13,58	16,40
1.2.	Trgovinu	89	718	14,75	19,66
1.3.	Poljoprivredu	8.313	12.126	20,68	26,73
1.4.	Proizvodnju	46	412	13,42	18,07
1.5.	Stambene potrebe	3.418	7.351	19,83	26,46
1.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	16.561	22.086	22,67	30,50
1.7.	Ostalo	9.923	11.817	19,60	27,82
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	104.880	565.520	18,91	22,23
2.1.	Uslužne djelatnosti	1.759	19.538	12,31	14,42
2.2.	Trgovinu	492	5.687	13,12	15,27
2.3.	Poljoprivredu	27.057	147.078	18,16	20,83
2.4.	Proizvodnju	249	3.529	13,05	15,04
2.5.	Stambene potrebe	26.904	189.388	18,40	21,45
2.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	25.538	102.810	21,57	26,32
2.7.	Ostalo	22.881	97.490	19,35	22,96
3.	Ukupni mikrokrediti	143.458	621.461	19,09	22,76

Prilog 12a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO

- % -

NKS na:	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2020.	01.01.-31.12.2021.	01.01.-31.12.2022.	01.01.-31.12.2023.
Kratkoročne mikrokredite	20,80	20,29	20,18	20,22	20,85
Dugoročne mikrokredite	19,28	18,91	19,22	18,83	18,91
Ukupne mikrokredite	19,50	19,10	19,34	18,98	19,09
EKS na:	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2020.	01.01.-31.12.2021.	01.01.-31.12.2022.	01.01.-31.12.2023.
Kratkoročne mikrokredite	31,85	30,69	29,22	28,90	28,10
Dugoročne mikrokredite	23,09	22,90	23,26	22,65	22,23
Ukupne mikrokredite	24,38	23,98	24,00	23,30	22,76

Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.12.2022.	%	Za period 01.01. - 31.12.2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	84.245	90,7	92.419	83,0	110
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	7.742	9,8	9.363	10,9	121
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	76.503	82,4	83.056	74,6	109
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	7.141	7,7	6.858	6,2	96
5.	Operativni rashodi	65.868	82,9	70.455	82,0	107
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	1.472	1,6	11.984	10,8	814
7.	Ostali poslovni rashodi	733	0,9	802	0,9	109
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	3.844	4,8	3.963	4,6	103
9.	Višak/manjak prihoda nad rashodima prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	14.671		26.678		182
10.	Porez na višak prihoda nad rashodima	1.246	1,6	1.345	1,6	108
11.	Neto višak/manjak prihoda nad rashodima (9. - 10.)	13.425		25.333		189

Prilog 14 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.12.2022.	%	Za period 01.01. - 31.12.2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	31.892	96,2	32.989	94,5	103
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	7.007	21,0	5.572	18,2	80
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	24.885	75,1	27.417	78,6	110
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	995	3,0	1.080	3,1	109
5.	Operativni rashodi	19.633	59,0	19.918	65,0	101
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	257	0,8	825	2,4	321
7.	Ostali poslovni rashodi	243	0,7	659	2,1	271
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	5.824	17,5	3.806	12,4	65
9.	Dobit/gubitak prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	437		4.939		1130
10.	Porez na dobit	594	1,8	705	2,3	119
11.	Neto dobit/gubitak (9. - 10.)	-157		4.234		-2.697

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

Prilog 15 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.12.2023.

R. br.	Naziv lizing društva	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.porscheleasing.ba	Dejan Stupar	34
2.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	www.rlbh.ba	Nedim Milišić	46
3.	„SCANIA LEASING BH“ društvo sa ograničenom odgovornošću	www.scania.com/ba	Damir Slipičević	8
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hošo	26
UKUPNO				114

Napomena: nazivi lizing društava iz rješenja o upisu u sudski registar

Prilog 16 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2022.	%	31.12.2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novac i novčani ekvivalenti	4.384	1,0	6.316	1,2	144
2.	Plasmani bankama	6.167	1,4	4.805	0,9	78
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto (3a-3b-3c-3d)	342.550	78,4	411.385	78,3	120
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	383.834	87,8	471.735	89,8	123
3b)	Rezerve za gubitke	4.837	1,1	5.400	1,0	112
3c)	Odgođeni prihodi po osnovu kamata	36.075	8,2	54.513	10,4	151
3d)	Odgođeni prihodi po osnovu naknada	372	0,1	437	0,1	117
4.	Potraživanja od supsidijarnih lica	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	76.012	17,4	87.080	16,6	115
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva	3.660	0,8	4.085	0,8	112
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog lizinga	102.437	23,4	111.555	21,2	109
5c)	Ispravka vrijednosti - vlastita sredstva	2.438	0,5	2.807	0,5	115
5d)	Ispravka vrijednosti - operativni lizing	27.647	6,3	25.753	4,9	93
6.	Dugoročne investicije	408	0,1	466	0,1	114
7.	Ostala aktiva (7a+7b+7c)	7.519	1,7	15.262	2,9	203
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	0	0,0	0	0,0	-
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+ nedospjela glavnica)	0	0,0	0	0,0	-
7a2)	Rezerve za zajmove	0	0,0	0	0,0	-
7b)	Zalihe	1.554	0,3	2.233	0,4	144
7c)	Ostala aktiva	5.965	1,4	13.029	2,5	218
UKUPNA AKTIVA		437.040	100	525.314	100	120
PASIVA						
8.	Obaveze po uzetim kreditima, neto (8a+8b-8c)	390.310	89,3	462.941	88,1	119
8a)	Obaveze po kratkoročnim kreditima	11.035	2,5	28.523	5,4	258
8b)	Obaveze po dugoročnim kreditima	379.548	86,8	434.692	82,7	115
8c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	273	0,0	274	0,0	100
9.	Ostale obaveze	10.158	2,3	18.430	3,5	181
UKUPNO OBAVEZE		400.468	91,6	481.371	91,6	120
10.	Osnovni kapital	15.916	3,7	19.653	3,7	123
11.	Rezerve	11.776	2,7	18.204	3,5	155
12.	Akumulirana dobit/gubitak	8.880	2,0	6.086	1,2	69
UKUPNO KAPITAL		36.572	8,4	43.943	8,4	120
UKUPNO PASIVA		437.040	100	525.314	100	120
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	4.621		4.113		89
	Novi otpis (+)	386		76		20
	Naplata (-)	425		392		92
	Trajni otpis (-)	469		876		187
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	4.113		2.921		71
	Ostala vanbilansna evidencija	56.871		130.724		230

Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.12.2023.

- 000 KM -

R. br.	Naziv lizing društva	Bilansna suma	Potraživanja po finansijskom lizingu	Neto stanje sredstava datih u operativni lizing	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	208.961	133.604	68.150	3.459	129.745
2.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	135.139	119.144	8.374	2.315	80.066
3.	„SCANIA LEASING BH“ društvo sa ograničenom odgovornošću	47.869	37.104	291	-995	41.629
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	133.345	121.533	8.987	1.763	71.147
UKUPNO		525.314	411.385	85.802	6.542	322.587

Prilog 18 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.12.2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2022.	%	01.01. - 31.12.2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	Finansijski prihodi i rashodi					
1.	Prihodi od kamata	16.067	35,2	28.455	45,9	177
1a)	Kamate na plasmane bankama	136	0,3	87	0,1	64
1b)	Kamate po finansijskom lizingu	13.631	29,8	25.055	40,4	184
1c)	Naknade (za obradu lizing zahtjeva itd.)	1.069	2,4	1.336	2,2	125
1d)	Ostali prihodi po kamatama	1.231	2,7	1.977	3,2	161
2.	Rashodi po kamatama	6.463	17,5	19.792	35,6	306
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	6.331	17,2	19.599	35,3	310
2b)	Naknade za obradu kredita	128	0,3	188	0,3	147
2c)	Ostali rashodi po kamatama	4	0,0	5	0,0	125
3.	Neto prihodi od kamata	9.604	21,0	8.663	14,0	90
	Operativni prihodi i rashodi					
4.	Operativni prihodi	29.636	64,8	33.596	54,1	113
4a)	Naknade za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
4b)	Naknada za operativni najam	23.149	50,6	25.875	41,7	112
4c)	Prihod od prodaje lizing objekta	86	0,2	0	0,0	0
4d)	Ostali operativni prihodi	6.400	14,0	7.720	12,4	121
4d1)	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	445	1,0	396	0,6	89
4d2)	Prihodi od opomena	20	0,0	25	0,0	125
4d3)	Ostalo	5.935	13,0	7.299	11,8	123
5.	Operativni rashodi	30.003	81,5	34.465	62,1	115
5a)	Troškovi plata i doprinosa	4.978	13,5	5.778	10,4	116
5b)	Troškovi poslovnog prostora	14.826	40,3	16.485	29,7	111
5c)	Ostali troškovi	10.199	27,7	12.202	22,0	120
6.	Troškovi rezervi za gubitke	-362	-1,0	643	1,2	-178
7.	Dobit prije poreza	9.599		7.151		74
8.	Porez na dobit	719	2,0	609	1,1	85
9.	Neto dobit/gubitak	8.880		6.542		74

Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu -
31.12.2023.

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.12.2023.			
		Broj ugovora	Iznos finansiranja (000 KM)	NKS %	EKS %
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	15	581	4,04	8,27
a.	Putnička vozila	7	92	6,91	23,36
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	7	394	2,78	4,26
c.	Mašine i oprema	1	95	6,50	10,27
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
1.1.	Kratkoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	15	581	4,04	8,27
a.	Pravna lica	13	557	3,87	5,79
b.	Preduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	Fizička lica	2	24	8,06	65,96
2.	Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	4.074	282.303	5,94	8,89
a.	Putnička vozila	2.572	135.940	6,12	9,49
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	1.306	113.895	5,94	8,21
c.	Mašine i oprema	196	32.468	5,24	8,79
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
2.1.	Dugoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	4.074	282.303	5,94	8,89
a.	Pravna lica	3.674	263.181	5,94	8,42
b.	Preduzetnici	147	7.090	5,93	8,25
c.	Fizička lica	253	12.032	6,05	19,52
	Ukupno (1 + 2)	4.089	282.884	5,94	8,89

Prilog 19a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

- % -

R. br.	Opis	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Kratkoročni lizing ugovori:	6,12	12,36	3,74	6,94	4,24	7,09	3,89	8,37	4,04	8,27
1.1.	Pravna lica	3,26	6,27	3,74	6,94	3,60	6,31	3,80	6,30	3,87	5,79
1.2.	Preduzetnici	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	Fizička lica	33,04	69,75	0,00	0,00	36,00	45,89	4,50	21,22	8,06	65,96
2.	Dugoročni lizing ugovori:	5,52	8,86	3,96	7,07	3,81	6,81	4,03	6,78	5,94	8,89
2.1.	Pravna lica	4,04	6,08	3,87	6,17	3,74	5,99	4,00	6,10	5,94	8,42
2.2.	Preduzetnici	5,04	7,57	4,74	7,46	3,79	6,53	4,06	6,65	5,93	8,25
2.3.	Fizička lica	19,69	35,50	4,68	18,18	4,77	18,49	4,55	18,03	6,05	19,52
	Ukupno	5,52	8,88	3,96	7,06	3,81	6,81	4,03	6,79	5,94	8,89

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

IZDAVAČ

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Internet stranica: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba**